

ทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่
ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

**Attitudes toward Arts and Cultural Support at HatYai University
as Perceived by Administrators, Lecturers and Students**

คารม บัวผัน

Karom Buaphan

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration**

Prince of Songkla University

2554

ชื่อสารนิพนธ์	ทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ในทัศนะ ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา
ผู้เขียน	นายคารม บัวผัน
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ประชากรประกอบด้วย ผู้บริหาร 22 ราย และอาจารย์ 106 ราย และกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษา 341 ราย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบด้วยค่าทีและค่าเอฟและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ลักษณะของประชากร ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 41-50 ปี วุฒิทางการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการทำงานในมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ 4-8 ปี ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ และมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งด้านการบริหาร ตั้งแต่ 1-6 ปี อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 21-30 ปี วุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการทำงานในมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ 1-3 ปี และเคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่มหาวิทยาลัยจัด การเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้งอยู่ในสถานะผู้เข้าร่วม และนักศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 21-24 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 เคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่มหาวิทยาลัยจัด และเคยเข้าร่วมในสถานะผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านนโยบายและการบริหารจัดการ และด้านกิจกรรมนักศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการเรียนการสอน และด้านการบริการวิชาการ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง

อาจารย์มีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านนโยบายและการบริหารจัดการ ด้านการบริการวิชาการ และด้านกิจกรรมนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเรียนการสอน และด้านการวิจัย อยู่ในระดับปานกลาง

นักศึกษามีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย หาดใหญ่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านนโยบายและการบริหารจัดการ และด้านกิจกรรมนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย และด้านการบริการวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง

การเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ ผู้บริหารมีทัศนคติแตกต่างกับอาจารย์และ นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านการเรียนการสอน และด้านการวิจัย ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีทัศนคติ ที่ไม่แตกต่างกัน

ด้านการบริการวิชาการผู้บริหาร และอาจารย์ มีทัศนคติแตกต่างกับนักศึกษา อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านกิจกรรมนักศึกษา ผู้บริหารมีทัศนคติแตกต่างกับอาจารย์และนักศึกษา อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับข้อเสนอแนะจากการวิจัย เห็นว่ามหาวิทยาลัยควรมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม ทั้งกิจกรรมที่จัดภายในมหาวิทยาลัยและ กิจกรรมที่ร่วมกับหน่วยงานภายนอก รวมทั้งเพิ่มการประชาสัมพันธ์ศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อ ส่งเสริมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของชุมชน และมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย ความเป็นไทย (Thainess) ให้แก่ผู้เรียน ทั้งด้านการเรียนการสอนและกิจกรรมนักศึกษา ในลักษณะ ของการบูรณาการให้มากขึ้น รวมทั้งควรส่งเสริมการทำวิจัยทางด้านศิลปวัฒนธรรม ให้แก่ อาจารย์ บุคลากร และผู้ที่สนใจ เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรม และนำไปสู่การ ถ่ายทอดแก่สังคมต่อไป

Minor Thesis Title	Attitudes toward Arts and Cultures Conservation and Support at Hat Yai University as Perceived by Administrators, Lecturers and Students
Author	Mr. Karom Buaphan
Major Program	Public Administration
Academic Year	2010

Abstract

This study aimed to explore and compare the attitudes of administrators, lecturers and students toward the roles in arts and cultures conservation and support at Hat Yai University. It also intended to obtain suggestions form administrators, lecturers and students for arts and cultures conservation. Research subjects were 22 university administrators, 106 lecturers and 341 students at Hat Yai University. Data were obtained by means of questionnaire and the obtained data were calculated for percentages, means, standard deviations; and a t-test and F-test and one-way ANOVA were performed.

Results regarding the research subjects' personal factors revealed that most of the administrators were males, aged between 41-50 years. Their highest level of education was a master degree. Their work experience at Hat Yai University was 4-8 years. They were in the administering position as directors and were in the administrative positions for 1-6 years. Most of the lecturers were females, aged between 21-30 years. Their highest level of education was a master degree. Their work experience at Hat Yai University was 1-3 years, having involved in the activities in conservation and support of the arts and cultures as the participants. Most of the students subjects were females, aged between 21-24 years and were studying in the third year. Most students had involved in the arts and cultures reservation and supports as the participants.

Results regarding the three groups of research subjects' attitudes toward the roles in arts and cultures conservation and support of Hat Yai University were presented as follow.

The administrators' overall attitude toward the arts and cultures conservation and support was at a high level. By categories, their attitude toward the policy, administration and student affairs were found at the highest level. The administrators' attitudes toward learning and

teaching management and academic services were at a high level, while their attitude toward conduction of research was at a medium level.

The lecturers' overall attitude toward the arts and cultures conservation and support was at a high level. By categories, their attitude toward policy, administration, academic services and student affairs were rated at the high level. The lecturers' attitudes toward learning and teaching management and conduction of research were at a moderate level.

The students' overall attitude toward the arts and cultures conservation and support was at a high level. By categories, their attitude toward policy, administration and student affairs were rated at the high level, while their attitudes toward learning and teaching management, conduction of research and academic services were at a moderate level.

The comparison of the attitudes of administrators, lecturers and students toward the roles in arts and cultures conservation and support at Hat Yai University by categories was presented as follow.

In policy and administration, the administrators had a significantly different level of attitude from those of the lecturers and students.

In teaching and learning management and conduction of research, the administrators, lecturers and students did not have significantly different level of attitude.

In academic services, the administrators and lecturers had a significantly different level of attitude from those of the students.

In student affairs, the administrators had a significantly different level of attitude from those of the lecturers and students.

Suggestions emerged from the study were that the university should publicize the arts and cultures activities that were arranged in the university and outside the university and those cultural activities conducted with outside private or public sectors. The university should publicize the university's Arts and Cultures Center and promote it as the community arts and cultures learning center. The university should support Thai arts and cultures and hold up the *Thainess*, in particular, by integrating the *Thainess* concepts in the learning and teaching procedure and student affairs. The research into arts and cultures should be encouraged among the lecturers and university personnel and other interested persons in order to develop the new body of knowledge in arts and cultures and transfer this knowledge to public awareness.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีตามเจตนารมณ์ที่คาดหวังไว้ เนื่องจากได้รับความกรุณา ความตั้งใจในการช่วยเหลือให้คำแนะนำและคำปรึกษา จากการเสียสละเวลาอันมีค่าของ รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย กาญจนสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างยิ่ง มา ณ โอกาสนี้และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพจน์ โกวิทยา และดร.อนุ เจริญวงศ์ระดับ กรรมการสอบสารนิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขจุดบกพร่องต่างๆ ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ จะเกิดขึ้นมิได้โดยหากไม่ได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลจากผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยหาดใหญ่ รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันมีคุณค่าแก่ผู้วิจัย และผู้ที่มีส่วนร่วมในงานวิจัยฉบับนี้ทุกท่าน ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

การม บัวผัน

มีนาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
Abstract	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
รายการตาราง	(10)
รายการภาพประกอบ	(12)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา	1
1.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
ความหมาย การทำนุบำรุง และความสำคัญของการทำนุบำรุง	4
ศิลปวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา	
บทบาทและการดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	13
ในสถาบันอุดมศึกษาไทย	
แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติและบทบาท	26
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่กับบทบาทในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	44
1.4 สมมติฐานการวิจัย	44
1.5 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	44
1.6 ขอบเขตของการวิจัย	44
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย	
2.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง	47
2.2 แบบแผนการวิจัย	48
2.3 เครื่องมือในการวิจัย	48
2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการทางสถิติต่างๆ ที่ใช้	50
บทที่ 3 ผลการวิจัย	
ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	51
ส่วนที่ 2 ทักษะคิดที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของ มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา	57
ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบทักษะคิดที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของ มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา	68
ส่วนที่ 4 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของ มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา	71
บทที่ 4 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
4.1 สรุปผลการวิจัย	73
4.2 อภิปรายผล	80
4.3 ข้อเสนอแนะ	82
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	
แบบสอบถาม	
ผลการหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม	
หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม	
ประวัติผู้เขียน	

รายการตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 จำนวนประชากรนักศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะ	48
2.2 จำนวนกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย	50
3.1 สถานภาพของผู้บริหาร	51
3.2 สถานภาพของอาจารย์	53
3.3 สถานภาพของนักศึกษา	55
3.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติที่มีต่อบทบาท ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในทัศนะของ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ	57
3.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติที่มีต่อบทบาท ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในทัศนะของ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ด้านการเรียนการสอน	59
3.6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติที่มีต่อบทบาท ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในทัศนะของ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ด้านการวิจัย	61
3.7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติที่มีต่อบทบาท ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในทัศนะของ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ด้านการบริการวิชาการ	62
3.8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติที่มีต่อบทบาท ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในทัศนะของ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ด้านกิจกรรมนักศึกษา	64
3.9 ทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร	66
3.10 ทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในทัศนะของอาจารย์	67
3.11 ทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในทัศนะของนักศึกษา	67

รายการตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
3.12 การเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในด้านนโยบายและการบริหารจัดการ	68
3.13 การเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในด้านการเรียนการสอน	69
3.14 การเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในด้านการวิจัย	69
3.15 การเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในด้านการบริการวิชาการ	70
3.16 การเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในด้านกิจกรรมนักศึกษา	70

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1.1 มาตรวัดทัศนคติของลิเคอร์ท (Likert scale) 5 ระดับความรู้สึก	32
1.2 โครงสร้างการแบ่งส่วนงานภายในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่	39
1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	43

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

ประเทศไทยเป็นชาติที่เก่าแก่และมีอารยธรรมมาช้านาน ดังจะเห็นได้จาก ศิลปวัฒนธรรมไทยที่เป็นมรดกสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน คนไทยในยุคปัจจุบันสามารถศึกษาได้จากประวัติศาสตร์ ศิลปินต่าง ๆ ที่มีปรากฏตั้งแต่ครั้งกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา และกรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานี โดยเป็นเรื่องราวของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย การใช้ภาษาไทย ประวัติศาสตร์ วรรณคดีไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยมต่างๆ ของสังคม โบราณวัตถุ โบราณสถาน โบสถ์วิหาร ศิลปวัฒนธรรมไทยจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง สมควรที่จะอนุรักษ์และสืบทอดไปสู่ลูกหลานเยาวชนไทยในอนาคต

ศิลปวัฒนธรรมไทย เป็นเอกลักษณ์ของความเป็นไทยที่เป็นวิธีการประพฤติปฏิบัติของประชาชนคนไทย มีลักษณะเฉพาะ หรือลักษณะของชาติอันประกอบด้วย ความคิด ความเชื่อ ปรัชญา ค่านิยม สถาบัน ขนบธรรมเนียมประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ และศิลปกรรมต่างๆ เป็นต้น การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จึงเป็นการทำนุบำรุงความเป็นไทยทำให้เกิดความภาคภูมิใจที่ได้มีบทบาทสำคัญในการทำนุบำรุงความเป็นไทย โดยการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมตลอดมาอย่างสืบเนื่องยาวนาน

ในทศวรรษที่ผ่านมาการพัฒนาประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการนำเข้ามาใช้ในชีวิตประจำวัน และมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานจากภาคเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรม ทำให้เศรษฐกิจมีความก้าวหน้าในระดับหนึ่ง แต่มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตและสังคมไทย เกิดอำนาจนิยมและวัตถุนิยมขึ้นในสังคมไทยบางกลุ่ม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดความสับสนในเรื่องมโนทัศน์และค่านิยม มีความขัดแย้งระหว่างบทบาทและหน้าที่ของบุคคล และสถาบันต่างๆ มากขึ้น ส่งผลกระทบให้ระบบโครงสร้างและแบบแผนประเพณีดั้งเดิมที่ดั้งเดิมแปรเปลี่ยนไปด้วย สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ยุคนี้เป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ระบบข่าวสารและการติดต่อเป็นไปอย่างรวดเร็วมาก กระแสวัฒนธรรมจากต่างประเทศจึงหลั่งไหลเข้าสู่สังคมไทยอย่างรวดเร็ว เป็นผลให้ประชาชนและเยาวชนไทยจำนวนไม่น้อย ละเลยแบบแผน ค่านิยม และวิถีชีวิตอันดีงามของสังคมเดิม หันไปหลงใหลชื่นชมกับวัฒนธรรมต่างชาติโดยขาดการเลือกสรร และความรู้เท่าทัน ทำให้สูญเสียเอกลักษณ์และความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของสังคมไทย ก่อให้เกิดปัญหาทางวัฒนธรรมทั้งในขั้นรุนแรงและขั้นวิกฤตหลายประการ ดังปรากฏภาพของเยาวชนไทย

ในปัจจุบันที่โลกเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมต่างชาติทั้งในด้านความประเพณีและมารยาท ซึ่งปัญหาวิกฤตทางวัฒนธรรมนี้ไม่ได้เกิดเฉพาะในสังคมไทยเท่านั้น แต่กำลังเป็นปัญหาอันใหญ่หลวงของสังคมโลกที่มีการพัฒนาทางเทคโนโลยี และความก้าวหน้าทางวัตถุสูง โดยไม่คำนึงถึงมิติทางวัฒนธรรม

บรรพบุรุษของชนชาติไทยได้มีความพยายาม ที่จะอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทำนุบำรุงและถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมของไทยมาโดยตลอด ทั้งนี้เพราะค่านึงว่าศิลปวัฒนธรรมนั้นสามารถที่จะก่อให้เกิดความสามัคคีภายในชาติ ทั้งยังมีส่วนในการที่จะช่วยพัฒนาจิตใจของคน ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง อันจะเป็นผลทำให้เกิดการพัฒนาและสร้างความมั่นคงของประเทศในทุกด้าน ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตยแล้วก็ตาม รัฐบาลก็ยังได้สนับสนุนให้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้มีการเร่งรัด ที่จะพัฒนาศิลปวัฒนธรรมของชาติให้มีความก้าวหน้าไปพร้อมกับประเทศชาติ

ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (2540 : 32 อ้างถึงใน รัตนา ชัยเศรษฐศิริ, 2542 : 24) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการถ่ายทอดวัฒนธรรมด้วยระบบการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ไว้ดังนี้ “เรารักษาชาติได้ด้วยการรักษาวัฒนธรรมแต่เราไม่สามารถปิดกั้นกระแสวัฒนธรรมต่างชาติได้ การรักษาวัฒนธรรมจึงควรทำด้วยการใช้สติปัญญา เลือกรับแต่สิ่งที่ดีจากภายนอกและรักษาสิ่งดีที่เรามีไว้ เราจะไม่รับสิ่งที่บั่นทอนคุณค่าที่เรามี การนี้การศึกษาจึงนับว่ามีบทบาทสำคัญมากในการให้ความรู้ ความเข้าใจและสร้างความตระหนักให้เห็นคุณค่าที่มีอยู่ในวัฒนธรรมของเราอันจะทำให้ผู้เรียนมีเกณฑ์ที่จะช่วยเลือกรับวัฒนธรรมจากต่างชาติได้และการชี้ให้เห็นถึงคุณค่าที่เรามีอยู่นับเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางหนึ่ง”

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงปัญหาทางศิลปวัฒนธรรมว่า สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากวิถีครอบครัวและชุมชนไทยที่มุ่งเน้นในด้านเศรษฐกิจมากเกินไป ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวถูกละเลยขาดการเรียนรู้และการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีที่ดีงามของไทยถูกละเลยนำไปใช้ไม่ถูกไม่ควร ภาษาไทยที่เป็นภาษาประจำชาติเกิดการผิดเพี้ยน ลูกหลานมองข้ามระเบียบวินัยที่บรรพบุรุษได้อบรมสั่งสอนไว้ ค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรมอันเป็นหลักยึดเหนี่ยวทางสังคมถูกละเลย วิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทยอันเป็นรากแห่งเผ่าพันธุ์ได้รับการดูหมิ่น รสนิยมการแต่งกายแบบไทยถูกละเลยพลละเลยศิลปวัฒนธรรมไทยไม่ได้รับความนิยมนหรือเอาใจใส่เท่าที่ควร การดำเนินการทางธุรกิจมุ่งหวังเงินเป็นสำคัญและการพัฒนาประเทศมุ่งหวังสร้างความเจริญทางวัตถุเป็นหลัก จากสภาพปัญหาต่างๆ เหล่านี้ ทำให้คนไทยต้องสูญเสียทั้งคุณภาพชีวิตและคุณภาพสังคม และอาจจะสูญเสียเอกลักษณ์

ความเป็นไทยในที่สุด หากไม่ได้รับการยับยั้งแก้ไข (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2537 : 4-5)

สถาบันอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาระดับสูงของประเทศ มีหน้าที่ผลิตกำลังคนในระดับผู้นำของประเทศ รวมทั้งเป็นศูนย์รวมของวิทยาการแขนงต่างๆ โดยเป็นแหล่งสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นกลไกที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนากำลังคนไปสู่ทิศทางที่พึงประสงค์ ตลอดจนสืบทอดเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมไทยเพื่อออกไปรับใช้สังคมไทย สถาบันอุดมศึกษาทั้งของภาครัฐและเอกชนมีภาระหน้าที่หลักคือ การเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม บทบาททั้งสี่ด้านนี้ถือเป็นภารกิจที่สถาบันต่างๆต้องยึดถือ ปฏิบัติ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามความพร้อมของแต่ละแห่ง (เรื่อนแก้ว ภัทรานุประวัติ, 2542 : 1)

ถึงแม้ว่าการจัดการศึกษาจะเป็นหน้าที่และอยู่ในความรับผิดชอบโดยตรงของรัฐก็ตาม แต่เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยจากอดีตสู่ปัจจุบันและจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นทำให้รัฐไม่อาจดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เอกชนจึงมีบทบาทสำคัญในการช่วยแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษาของประเทศ ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น รัฐได้ให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาครั้งแรกโดยมีพระราชบัญญัติสถาบันการศึกษาเอกชน และได้ระบุไว้ว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเป็นสถาบันการศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาส่งเสริมวิทยาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน การวิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องมีบทบาทสำคัญอย่างหนึ่งเช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐคือ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (ทพวงมหาวิทยาลัย, 2538 : 4)

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนในภาคใต้ มีความตระหนักถึงความสำคัญในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมีปรัชญา และปณิธานที่ชัดเจน มีการดำเนินการในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมมาอย่างต่อเนื่องและอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งยังมีศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรมซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องของการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมโดยตรง อาจจะถือได้ว่าเป็นต้นแบบให้แก่มหาวิทยาลัยเอกชนในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยศึกษาจากทัศนคติของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงบทบาทของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และเพื่อนำผลวิจัยนี้ไปสนับสนุน ปรับปรุง แก้ไข และวางแผนการดำเนินงานในภาระหน้าที่ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยต่อไป

1.2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย หาดใหญ่ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้แบ่งสาระสำคัญออกเป็นหัวข้อตามลำดับ ดังนี้

1. ความหมาย การทำนุบำรุงและความสำคัญของการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา
2. บทบาทและการดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาไทย
3. แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติและบทบาท
4. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ กับบทบาทในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมาย การทำนุบำรุงและความสำคัญของการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา

ความหมายของคำว่าศิลปวัฒนธรรม

ศิลปวัฒนธรรม เป็นคำที่ประกอบด้วย คำว่า “ศิลป” และคำว่า “วัฒนธรรม” ซึ่งมีความหมายดังนี้

คำว่า “ศิลป” ตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2538 : 83) หมายถึง ฝีมือ ฝีมือทางช่าง การแสดงออกซึ่งอารมณ์สะเทือนใจให้ประจักษ์ให้เห็น โดยเฉพาะหมายถึง วิจิตรศิลป์ (กลอน) ศิลป หมายถึง มีฝีมืออย่างยอดเยี่ยม พจนานุกรมไทยฉบับมหาวิทยาลัย (วิทย์ เทียงบูรณธรรม, 2536 : 635) ให้ความหมายว่า ศิลป หมายถึง ฝีมือ ฝีมือทางการช่าง การประดับ การทำให้วิจิตรพิสดารต่างๆ การช่างทั่วไป การช่างหัตถกรรม การฝีมือ วิจิตรศิลป์ พจนานุกรมฉบับ ศิลปะ ให้ความหมายว่า ศิลป หมายถึง ศิลปผลแห่งความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่แสดงออกใน รูปลักษณะต่างๆ ให้ปรากฏซึ่งสุนทรียภาพ ความประทับใจ หรือความสะเทือนอารมณ์ ตาม อัจฉริยภาพ พุทธิปัญญา ประสบการณ์ รสนิยม และทักษะของแต่ละคน เพื่อความพอใจ ความรื่นรมย์ ขนบธรรมเนียม จารีต ประเพณี หรือ ความเชื่อในลัทธิศาสนา (บุญเยี่ยม เข้มเมือง, 2537 : อ้างอิงจาก พจนานุกรมศิลปะ, 2530 : 15, 18) ทวีเกียรติ ไชยงยศ (2538 : 16) ให้ความหมายว่า ศิลป คือ การแสดงออกเกี่ยวกับความศรัทธาเชื่อถือของแต่ละสมัย ศิลป์ พีระศรี ให้ความหมายศิลปะ ว่า หมายถึงวรรณคดี ดนตรี จิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม ซึ่งศิลปะเหล่านี้ ทำให้มวลมนุษย์เป็นพี่น้องกัน ศิลปไม่มีขอบเขต ไม่มีเชื้อชาติ ไม่มีการแก่งแย่งแข่งขันกันในผลประโยชน์ ศิลปเป็นสิ่งสำคัญที่จะยกระดับจิตใจของเราให้อยู่ในอาณาจักรที่สูงส่งและให้ความหวังในอนาคต

อันเป็นอุดมคติแก่เรา (กรมศิลปากร, 2542 ข : 145) บุญเยี่ยม เข้มเมือง ได้สรุปว่า ศิลปเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นตามความสามารถและทักษะของตน โดยความคิดสร้างสรรค์นั้นได้รับแรงดลใจจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกิดความประทับใจ ความสะท้อนอารมณ์จึงถ่ายทอดผ่านสื่อต่างๆกัน (บุญเยี่ยม เข้มเมือง, 2537 : 18-19)

ดังนั้น ศิลป จึงหมายถึง สิ่งซึ่งแสดงออกทางอารมณ์ ด้วยฝีมือ ความคิดสร้างสรรค์ รสนิยม ประสบการณ์ ความเชื่อ สุนทรียภาพ อัจฉริยะ ขนบธรรมเนียม จารีต ประเพณีต่างๆ

ส่วนคำว่า “วัฒนธรรม” เป็นคำที่มาจากภาษาบาลี และสันสกฤต แปลว่า ธรรมเป็นต้นเหตุให้เจริญ หรือ ธรรม คือ ความเจริญ มีใช้เป็นหลักฐานทางราชการครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2483 เรียกว่า พระราชบัญญัติบำรุงวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2483 และฉบับที่ 2 เมื่อพุทธศักราช 2485 (สุชีพ ปุญญานุภาพ, 2540 : 1) ใน Oxford Advanced Learner's Encyclopedic Dictionary (Crowther, 1992 : 220) ให้ความหมายว่า วัฒนธรรมเป็นการพัฒนามนุษย์ทั้งร่างกาย จิตใจ และวิญญาณ โดยการฝึกอบรม ประสบการณ์ และการพัฒนาทางปัญญาในสังคมมนุษย์ เช่น ศิลป วิทยาศาสตร์ ฯลฯ หรือระดับการพัฒนาทางปัญญาของมนุษย์ เช่น การศึกษาในสมัยกรีก หรือ การศึกษาของประเทศตะวันออก หรือการศึกษาการปลูกพืชพรรณ ไม้ การเลี้ยงไหม ผึ้ง ฯลฯ หรือ วัฒนธรรมส่วนบุคคล เช่น รสนิยม ความสนใจ ฯลฯ

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2538 : 757) ให้ความหมายว่า วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามแก่หมู่คณะ วิถีชีวิตของหมู่คณะ รวมทั้งได้กล่าวถึงคำว่า วัฒนธรรมที่อ้างอิงจากพระราชบัญญัติวัฒนธรรม พุทธศักราช 2485 ว่าหมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีของประชาชน ทางวิทยาการ หมายถึง พฤติกรรมและสิ่งทีคนในหมู่ผลิตสร้างขึ้นด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน และร่วมใจอยู่ในหมู่พวกของตน

สมาน แสงมะลิ ให้ความหมายว่า วัฒนธรรม คือ เครื่องแสดงความจริงใจ และแสดงเอกลักษณ์ของชาติ ประชาชนในชาติที่เจริญแล้วทั้งหลาย จึงมีความภูมิใจ ช่วยปกป้องรักษา วัฒนธรรมของชาติของตนเพื่อเอกลักษณ์ของชาติได้ดำรงอยู่ และสนิท สมัครการ ได้ให้ความหมายว่า วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตโดยรวมของประชากรกลุ่มหนึ่ง และค่านิยมทางวัฒนธรรม หมายถึง ค่านิยมที่เกี่ยวกับทุกสิ่งทุกอย่างที่ประกอบกันเข้าเป็นวิถีของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือสังคมใดสังคมหนึ่ง เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับความดี ความชั่ว ค่านิยมเกี่ยวกับความสวยความงาม ศิลปะบันเทิง และค่านิยมเกี่ยวกับความสุขความทุกข์ของคน (สมาน แสงมะลิ และ สนิท สมัครการ อ้างอิงจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และทบวงมหาวิทยาลัย, 2545 : 30)

กรมศิลปากร (2542 ก : คำนำ) ให้ความหมายของคำวัฒนธรรมว่าเป็นจิตวิญญาณ และเทคนิครูปแบบในการดำรงชีพและความก้าวหน้าทางศิลปวิทยาการในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้อยู่อย่างสุขกายสบายใจ ซึ่งคนไทยคิดค้น สร้างสรรค์ พัฒนาสืบทอดกันมาเป็นเวลาพันๆปี จน กลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะเผ่าพันธุ์ เรียกว่าวัฒนธรรมไทย ทำให้เรามีศักดิ์ศรี เกียรติยศ เกียรติศักดิ์ และเกียรติภูมิ เป็นที่ยกย่องนับถือของคนทั่วไป

กล่าวโดยสรุป คำว่า “วัฒนธรรม” หมายถึง สิ่งที่เจริญออกมา สิ่ง que แสดงถึงการ พัฒนาของมนุษย์ในทางสติปัญญาและจิตใจอย่างสร้างสรรค์ ทั้งในทางรูปธรรม และนามธรรม ที่ ถ่ายทอดสืบทอดกันมาในสังคม วัฒนธรรมของชาติใดภาษาใดย่อมพัฒนาไปในวิธีการดำรงชีวิต และ การประพฤติปฏิบัติในความดีความงามต่างๆ

เจตนา นาควิธระ ให้ความเห็นเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมว่า ศิลปวัฒนธรรม นั้นมี ความสำคัญ มีบริบททางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอารยธรรม วัฒนธรรม และความสามารถใน การการคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ ในการศึกษาผู้ศึกษาจะต้องย้อนดูของเก่าแก่ทางศิลปะ และศึกษา จนทำให้เกิดสิ่งที่จรรโลงใจและสนับสนุนให้เกิดการจรรโลงศีลธรรมอันดี ดังนั้น ศิลปะกับ วัฒนธรรมจึงมีปรากฏ และศิลปะจะเป็นตัวบอกถึงความมีวัฒนธรรมอันดีตลอดมา (มหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ, 2542 : 7-9)

สุจิต วงเทศน์ (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2536 : 37) ให้ความเห็นว่า ศิลปวัฒนธรรม มาจากคำว่า ศิลปะ กับ วัฒนธรรม เริ่มแพร่หลายในหนังสือพิมพ์เป็นเวลานานกว่า 20 ปีมาแล้ว เพื่อ ต่อต้านการเมืองยุคเผด็จการที่ใช้อำนาจรับวัฒนธรรมตะวันตก โดยเฉพาะวัฒนธรรมอเมริกันที่เข้า มาครอบงำสังคมไทยอย่างงมาย ในระยะแรกๆ คำว่า ศิลปวัฒนธรรม จึงมีความหมายแคบๆ ที่ เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรแก่การยกย่องชื่นชมและอนุรักษ์ เช่น โบราณ ศิลปวัตถุ สถาน ขนบธรรมเนียม พิธีกรรม และวรรณกรรมเท่านั้น

วรรณ นาวิกมูล (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544 : 33) กล่าวว่านักวิชาการสาย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ให้ความเห็นว่า ศิลปวัฒนธรรมเป็นเรื่องของการประพฤติปฏิบัติ การประดิษฐ์-สร้างทำ และในการดำเนินชีวิตเป็นการแสดงค่านิยมและรสนิยมอันเป็นที่ยอมรับโดย ไม่ขัดกับหลักจริยธรรม แสดงว่าเป็นผู้ที่ได้รับการขัดเกลาแล้ว หรือได้รับการอบรมมาดี โดยอาจ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับท้องถิ่นหรือระดับสากล

สารานุกรมการศึกษาตลอดชีวิต เล่ม 1 ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ (2538 : 266) ให้ความหมายของคำว่า “ศิลปวัฒนธรรม” ว่า หมายถึง สิ่ง que แสดงถึงเอกลักษณ์ของชาติและเป็นมรดกทางสังคมที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมา ทั้งยังเป็น que ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ศิลปวัฒนธรรมนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญในการหล่อหลอมประชาชนในชาติ

ให้เกิดความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จนเกิดความร่วมมือร่วมใจให้สังคมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และสามารถรักษาเอกราชของชาติมาจนทุกวันนี้ การทำนุบำรุงรักษา คั่นคว้า เผยแพร่ และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมจึงเป็นภารกิจอันสำคัญยิ่งของหน่วยงาน ดังเช่น กรมศิลปากรที่จะผดุงรักษาศิลปวัฒนธรรมในทุกๆด้าน ให้คงอยู่ได้อย่างเหมาะสมที่สุดในสถานการณ์และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเช่นทุกวันนี้

ดังนั้นศิลปวัฒนธรรม จึงหมายถึง สิ่งซึ่งแสดงถึงการสร้างสรรค์ ความเป็นเอกลักษณ์ ลักษณะเฉพาะ มรดกของชาติวิถีชีวิตในการดำรงชีพ และศิลปกรรมอันดีงามที่ควรประพฤติปฏิบัติ อันควรสืบทอด ทยอยงั้นชม และอนุรักษ์ไว้ต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน่วยงาน หรือ สถานศึกษาต่างๆ และสถาบันอุดมศึกษาควรส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยให้สืบทอดต่อไป

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

เนื่องจากศิลปวัฒนธรรมเป็นผลสืบทอดจากการปฏิบัติตนของกลุ่มคนในด้านการดำรงชีวิต และการติดต่อกันก็ก่อให้เกิดการรับและแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ศิลปวัฒนธรรมจึงเป็นมรดกทางสังคม ที่ต้องมีการเรียนรู้และถ่ายทอดให้แก่กันและกัน ซึ่งการถ่ายทอดนี้ทำให้ศิลปวัฒนธรรมเกิดการเผยแพร่ และผสมผสานทางศิลปวัฒนธรรมระหว่างสังคมหนึ่งกับอีกสังคมหนึ่ง ในบางครั้งศิลปวัฒนธรรมใหม่ของสังคมหนึ่งอาจเข้าไปมีอิทธิพลครอบงำศิลปวัฒนธรรมเดิมให้ถูกกลืนเลือนหรือลดความสำคัญลงจนถึงขั้นถูกกลืนหายไปโดยศิลปวัฒนธรรมอื่น ดังนั้นการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จึงมีความสำคัญยิ่งต่อความมั่นคงและความคงอยู่ของชาติ

วัลยา โกสุม (2530 : 34) กล่าวว่า การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมจึงเป็นพฤติกรรมของการรักษา การถ่ายทอด การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงศิลปวัฒนธรรมเดิม ให้เหมาะสมกับสภาพอันแท้จริงของสังคมและธรรมชาติที่แวดล้อม เพื่อให้ศิลปวัฒนธรรมของสังคมดำรงอยู่และเจริญงอกงาม นักการศึกษาหลายท่านได้ตระหนัก และแสดงทัศนะถึงรูปแบบและวิธีการต่างๆ ในการที่จะนำมาใช้ในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ได้ดำรงคงอยู่ ดังแนวคิดผู้ทรงคุณวุฒิต่อไปนี้

อัชฌา สุวรรณปากแพรง (2537 : 59) กล่าวว่า สังคมไทยต้องสร้างภูมิคุ้มกันทางศิลปวัฒนธรรม และเราสามารถดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยได้โดยอาศัยกลยุทธ์การดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1. จะต้องพยายามสืบทอดศิลปวัฒนธรรมไทย ให้เป็นมรดกทางสังคมตกทอดไปสู่ชนรุ่นต่อไป ซึ่งก็คือเด็กและเยาวชนไทยในปัจจุบัน

2. จะต้องส่งเสริมให้ศิลปวัฒนธรรมไทย เข้ามามีชีวิตชีวาได้ด้วยการเปลี่ยนแปลงและสภาพแห่งยุคสมัย แต่สิ่งที่สำคัญที่เข้ามาผสมผสานกับศิลปวัฒนธรรมไทยจะต้องไม่ขัดและเป็นปฏิปักษ์กับแก่นแท้หรือรายละเอียดของศิลปวัฒนธรรมไทยอย่างเด่นชัด

3. จะต้องพยายามส่งเสริมให้ศิลปวัฒนธรรมไทยแพร่กระจายไปในหมู่สมาชิกของสังคม ให้เกิดความรู้สึกรัก รู้สึกหวงแหน รู้สึกเป็นเจ้าของและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตน

หลักในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมนั้นจำเป็นจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับวิธีการเกิดศิลปวัฒนธรรม อันประกอบไปด้วยกิจกรรมต่างๆ คือ การธำรงรักษาศิลปวัฒนธรรมไทยไว้ด้วยการสะสม การสืบต่อ การปรับปรุงและการเผยแพร่ ในเรื่องนี้ สมชัย ใจดี และบรรยง ศรีวิริยาภรณ์ (2540 : 39-40) ได้กล่าวไว้ว่าการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมจะต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. การสะสม สามารถทำได้ทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นด้านประเพณี ศิลป วรรณกรรม ศิลปกรรม คุณธรรมต่างๆ เป็นการเลือกสะสมสิ่งที่ดีงาม เพื่อเป็นเอกลักษณ์ของชาติ และมีการถ่ายทอดเพื่อจะได้เป็นมรดกให้กับคนรุ่นต่อไปได้ปฏิบัติ

2. การสืบต่อทางศิลปวัฒนธรรม เป็นเรื่องของการเรียนรู้จากบุคคลอื่น เช่น เด็กเรียนรู้จากผู้ใหญ่ เรียนรู้จากบรรพบุรุษ เป็นต้น เป็นการนำเอาสิ่งที่บรรพบุรุษสะสมไว้มาปฏิบัติ หากเห็นว่าดีงามหรือน่าปฏิบัติตาม หรือทำแล้วมีประโยชน์ มีความหมายต่อชีวิตและประเทศชาติ เป็นการรู้จักนิยมสิ่งที่ดีของเรา หากเราไม่นิยมสิ่งที่ดีของเราโดยมัวแต่สนใจศิลปวัฒนธรรมของชนชาติอื่น ในที่สุดเราจะไม่เหลืออะไรเป็นของเราหรืออาจถูกกลืนชาติไปในที่สุด

3. การปรับปรุงและการเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมจะต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ถ้าของเก่าดีและไม่เสียหายอะไรก็ควรเก็บไว้ สิ่งไหนเห็นว่าไม่ดีก็ทิ้งไป เป็นการปรับปรุงศิลปวัฒนธรรมให้เกิดความเจริญก้าวหน้าไม่สูญหายไป

มณี พยอมยงค์ (2525 : 30-31 อ้างถึงใน รัตนา ชัยเศรษฐศิริ, 2542 : 19) ได้แสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมว่า สามารถทำได้ดังนี้

1. การเก็บรักษาของเก่าแก่ทางศิลปวัฒนธรรมเป็นการสืบทอดมรดกของบรรพบุรุษ

2. ศึกษาวิธีการสืบทอดของบรรพบุรุษ โดยการเรียนเอาความรู้จากบิดา มารดา ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น เช่น คนตรีไทย อาชีพเกษตรกรรม ช่างหัตถกรรม ช่างทอง ฯลฯ แล้วนำมาพัฒนาด้านรูปแบบให้ดีขึ้น

3. ศึกษาค่านิยมทางศิลปวัฒนธรรมของชาติโดยส่วนรวม คือ ศึกษาหาเหตุผลว่า เขาทำอย่างนี้เพราะอะไร หรือมีค่าอย่างไร ถ้ารู้ค่าจะได้หวงแหนไว้

4. อนุรักษ์ ส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรมพื้นฐาน เช่น หัตถกรรม การกินอยู่ บ้านเรือน สมุนไพร ฯลฯ

5. จัดตั้งศูนย์ศิลปวัฒนธรรม เพื่อรวบรวมงานทางศิลปวัฒนธรรมไว้ ต้องทำโดยรีบด่วนเพราะสิ่งที่มีค่าทางศิลปวัฒนธรรมได้ถูกทำลายลงมาก

6. รวบรวมผู้สนใจ และผู้มีความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม ให้มีโอกาสทำงานร่วมกัน และให้มีการอุปถัมภ์ บำรุงแก่ผู้มีความรู้แต่ขาดทุนทรัพย์ เพื่อจะได้ทำงานแก่ส่วนรวมดียิ่งขึ้น

7. ศึกษาเปรียบเทียบ ศิลปวัฒนธรรมระหว่างภาคต่างๆ ของประเทศ เพราะจะทำให้คนไทยถิ่นหนึ่งๆ รู้จักศิลปวัฒนธรรมอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งจะเป็นบันไดไปสู่ความรักความสามัคคี

8. จัดสอนวิชาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของเราแก่นักเรียนในทุกๆระดับ นักศึกษาในทุกสถาบัน เพื่อสร้างจิตสำนึกให้รักภาคภูมิใจหวงแหนมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ

เสาวภา ไพทยวัฒน์ (2538 : 225-228) หลักการเพื่อการรณรงค์ศิลปวัฒนธรรมไทย ใช้หลัก 3 วิธี คือการสร้างความรู้ความเข้าใจโดยอาศัยสื่อ โทรทัศน์ วิทยุ และสื่อสิ่งพิมพ์โดยมีจุดเน้นกิจกรรมวันสำคัญๆ ของชาติ การสร้างทัศนคติที่คล้อยตาม โดยการส่งเสริมการเรียนการสอน ผลิตและเผยแพร่คู่มือเสริมการเรียนการสอน รวมทั้งผลิตและเผยแพร่สื่อการเรียนการสอน และการสร้างพฤติกรรมร่วม โดยขอความร่วมมือจากศิลปินที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ร่วมรณรงค์ศิลปวัฒนธรรมไทย รวมทั้งการชี้แนะให้คนไทยรู้จักเลือกสรรศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม และปฏิเสธศิลปวัฒนธรรมอื่นที่ไม่เหมาะสมกับวิถีชีวิตแบบไทย นอกจากนี้ เสาวภา ไพทยวัฒน์ ยังกล่าวอีกว่าการจัดการเรียนการสอนเพื่อการอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย สถานศึกษาควรมีบทบาทในการชี้แนะและสร้างจิตสำนึกให้แก่เยาวชนถึงแก่นแท้ ของศิลปวัฒนธรรมไทย การใช้วิจาร์ณญาณในการร่วมพิจารณาปัญหาทางศิลปวัฒนธรรมและแนวทางแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับกับการพัฒนาประเทศในยุคสมัยต่างๆ โดยรู้จักเลือกสรรสิ่งที่ดีงามไว้เป็นเอกลักษณ์เพื่อการอยู่ร่วมกัน ในสังคม การระดมความคิดเห็นตามสภาพของระดับการศึกษา เพื่อการชี้แนะว่าศิลปวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหยุดนิ่งได้ การแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษยชาติพึงปฏิบัติ แต่การรับศิลปวัฒนธรรมของชาติอื่น โดยการลบล้างศิลปวัฒนธรรมของตนเองนับเป็นการเสียคุณค่าแห่งตน มนุษยชาติทุกภาษาจึงต้องมีศิลปวัฒนธรรมเป็นของตนเองเพื่อแสดงความ เป็นชาติและแสดงความภาคภูมิใจในชาติของตน

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม คือ พฤติกรรมของมนุษย์ที่คิดและแสดงออก ในการที่จะกระทำให้ศิลปวัฒนธรรมของชาติตนดำรงคงอยู่ได้โดยใช้กิจกรรมรูปแบบต่างๆ เช่น การส่งเสริม เผยแพร่ รับเข้า ปรับเปลี่ยน เลียนแบบ การสืบสาน ตั้งรับ ผู้นำผู้ให้ การเกื้อกูลธรรมชาติ การจดจำบันทึกและการทำตามคำบอกเล่าของบรรพบุรุษ

ฯลฯ โดยการนำวิธีการต่างๆเหล่านี้ มาจัดการกระทำให้ประสานสอดคล้องกับธรรมชาติ ค่านิยมของสังคมไทยและสังคมโลกได้ย้อมนำมาซึ่งการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้สมดุลและยั่งยืนได้ในที่สุด

ความสำคัญของการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา

นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การอุดมศึกษาได้มีพัฒนาการด้านประวัติศาสตร์มาโดยลำดับตั้งแต่สมัยกรีก โรมัน อุดมศึกษาเป็นการพัฒนาเพื่อปัญญาและคุณธรรมเพื่อการทำงานในวิชาชีพ ในเวลาต่อมาสถาบันอุดมศึกษาในแต่ละประเทศได้ปรับเปลี่ยนบทบาท หรือจุดมุ่งหมายของตนไป เช่น ประเทศอังกฤษเน้นการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยถือว่าคนที่จบปริญญาตรีเป็นบัณฑิตที่รับใช้สังคม ประเทศเยอรมันเน้นบัณฑิตศึกษาและการวิจัย และประเทศสหรัฐอเมริกาเน้นการบริการทางวิชาการสังคม เป็นต้น อย่างไรก็ตามจุดมุ่งหมายของสถาบันอุดมศึกษาที่มีลักษณะเป็นสากลนั้นประมวลได้เป็น 3 ประการ (วิจิตร ศรีสอ้าน, 2517 : 9-11)

1. มุ่งบุกเบิก แสวงหา บำรุงรักษา และถ่ายทอดความรู้เพื่อสร้างสรรค์จรโลงความก้าวหน้า และความเป็นเลิศทางวิชาการ (Advancement of knowledge and academic excellence)

2. ใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์แก่สังคม โดยถือว่าสถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการชั้นสูงที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อความเจริญของมนุษยชาติ

3. ทำนุบำรุง ส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรม และภายในขอบเขตของจุดมุ่งหมายดังกล่าว สถาบันอุดมศึกษากระทำหน้าที่หลัก 4 ประการ คือ

3.1 การสอนวิชาการ และวิชาชีพเพื่อสนองความต้องการกำลังคนของสังคม

3.2 การวิจัยค้นคว้าเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ

3.3 บริการทางวิชาการแก่สังคม

3.4 ถ่ายทอดวัฒนธรรมและปลูกฝังความเป็นพลเมืองดี

ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดบทบาทและภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษาไว้ ดังนี้ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2533 ข : 7-8)

1. ภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ควรมีขอบเขตที่กว้างขวางขึ้นโดยไม่จำกัดอยู่เฉพาะการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมไทยเท่านั้น แต่รวมถึงการศึกษาให้เข้าใจความเป็นไทยอย่างถ่องแท้และการพัฒนาคุณลักษณะใหม่ที่ต้องการ เพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในประชาคมนานาชาติอย่างมีเอกลักษณ์และศักดิ์ศรี

2. สถาบันอุดมศึกษาควรมุ่งส่งเสริมคุณลักษณะทางวัฒนธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นแก่บุคคล องค์กรและสังคม รวมถึงการสรรค์สร้างบรรยากาศทางวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นต้นแบบแก่นักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรภายนอก

3. สถาบันอุดมศึกษาควรผสมผสานงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมนักศึกษา ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ในสถาบัน

4. องค์กรทางศิลปวัฒนธรรมควรมีรูปแบบและโครงสร้างที่หลากหลายขึ้น และมีทรัพยากรพอเพียงในแง่กำลังคน เงินทุน และความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอกสถาบัน

เกษม วัฒนชัย ให้ความเห็นว่า ทิศทางวัฒนธรรมกับการศึกษาในกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงนั้น เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดรับกระแสและวัฒนธรรมต่างๆ เข้ามาได้ง่าย และวัฒนธรรมไทยเป็นวิถีชีวิตของคนไทย ส่วนวัฒนธรรมสากลคือวิถีชีวิตสากลที่ทุกชาติ ทุกศาสนามีพื้นฐานทั่วไป (Common ground) ความประพุดติทั่วไป (Common character) บางประการ ร่วมกันได้ แต่จุดมุ่งหมายของการดำเนินงานวัฒนธรรมไม่ใช่โดยการทำให้วัฒนธรรมเข้มแข็งเกินไปจนไม่สามารถติดต่อผู้อื่นได้ เพราะวัฒนธรรมกับการศึกษา และศาสนาไม่สามารถแยกจากกันได้ และเนื้อหาของวัฒนธรรมมีทั้งในระดับวัฒนธรรมท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับสากล หลายๆ ส่วนของเนื้อหาต้องเชื่อมโยงกัน (เกษม วัฒนชัย อ้างอิงจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 ข : 16-17) และสอดคล้องกับ เคน โรบินสัน (Robinson อ้างอิงจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 ก : 9) ที่กล่าวไว้ในการประชุมทางวิชาการ เรื่อง การศึกษาเชิงสร้างสรรค์ (Creative education) โดยเห็นว่าการศึกษาศิลปวัฒนธรรม เป็น การศึกษาเชิงสร้างสรรค์ (Creativity) เป็นการศึกษาที่เกี่ยวกับการคิดและจินตนาการ โดยมีจุดมุ่งหมายไปสู่ความสำเร็จและก่อให้เกิดสิ่งที่มีคุณค่า การสร้างสรรค์ดังกล่าวไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับศิลปเพียงด้านเดียว หากแต่เป็นพื้นฐานสำหรับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี การเมือง ธุรกิจและในทุกๆ สาขาของการดำรงชีวิตประจำวัน

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) หรือ สมศ. ได้ดำเนินการจัดทำองค์ประกอบมาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษา โดยกำหนดตัวบ่งชี้เป็นจำนวนกิจกรรมในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึงจำนวนกิจกรรมที่มหาวิทยาลัย หรือสถาบัน หรือคณะให้การสนับสนุนช่วยเหลือ หรือ จรรโลงศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย รวมทั้งเป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม ที่สถาบันอุดมศึกษานั้นๆ ได้จัดขึ้นในแต่ละปี กิจกรรมในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เช่น กิจกรรมการทำนุบำรุง และการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาท้องถิ่นตามภูมิภาคต่างๆ ซึ่ง

ตัวบ่งชี้จะแสดงให้เห็นภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมรวมทั้งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนสังคมในการจรรโลงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย และตัวบ่งชี้ที่สำคัญอีกตัวหนึ่งที่ว่า มีการพัฒนาและสร้างมาตรฐานศิลปวัฒนธรรมโดยสร้างเป็นมาตรฐานแสดงรากเหง้าของศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งรวบรวมรักษารูปแบบที่ถูกต้องของภูมิปัญญาไทยในแขนงต่างๆให้คงอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ และพัฒนาในเชิงสร้างสรรค์ และประยุกต์ภูมิปัญญาไทยให้มีการบูรณาการตามความเหมาะสม โดยมีการค้นคว้าหาข้อมูลความเป็นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ลักษณะสำคัญ วิธีการขั้นตอนการจัดทำ วัสดุอุปกรณ์เทคนิคต่างๆ เป็นต้น (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2545 : 57-58)

ความเคลื่อนไหวในการประเมินคุณภาพทางศิลปวัฒนธรรม โดยคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัยได้จัดประชุมวิชาการเรื่องสถาบันอุดมศึกษากับการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ผลการประชุมได้ว่าการกำหนดดัชนี เกณฑ์เพื่อประเมินคุณภาพด้านศิลปวัฒนธรรมนั้น ต้องดำเนินการและมีการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนเพราะศิลปวัฒนธรรมเป็นศาสตร์ด้านสุนทรียศาสตร์ที่ละเอียดอ่อน โดยจะต้องกำหนดคำจำกัดความตามหลักวิชาการร่วมกันและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย มีการกำหนดดัชนีชี้วัดให้เป็นรูปธรรม สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องเน้นในเรื่องคุณภาพ มีการศึกษาในลักษณะบูรณาการ การสร้างเครือข่ายร่วมกัน โดยแต่ละสถาบันมีแผนปฏิบัติการชัดเจน หลักสูตรมีความยืดหยุ่นมากขึ้น เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต เน้นการวิจัย เป็นต้น ส่วนปัจจัยและวิธีการสร้างตัวบ่งชี้มีดังนี้ (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2545 : 5)

1. ปัจจัยการสร้างตัวบ่งชี้ เกณฑ์ พิจารณาจากบทบาทในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม (ลักษณะองค์กร การเรียนการสอน การวิจัยการบริการวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรม) กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมเฉพาะสาขาทั้งระดับชาติ และนานาชาติ รวมทั้งปัจจัยด้านงบประมาณ ด้านกายภาพ บุคลากร และแผนงาน
2. ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ ที่วัดความสำเร็จทางศิลปวัฒนธรรม พิจารณาจากการมีหลักการที่สร้างขึ้นเป็นการเฉพาะ มีวิธีการ เกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษาเข้าเรียน กระบวนการจัดการเรียนการสอน บัณฑิต ศิลปิน นักวิชาการทางศิลปะ ความพึงพอใจ ความร่วมมือจากคณาจารย์ บุคลากร ผู้เรียน ชุมชน สังคม การยอมรับจากสังคม การสร้างองค์ความรู้จากงานวิจัย
3. วิธีการสร้างเกณฑ์และตัวบ่งชี้เป็น 2 ระดับ คือ ระดับพื้นฐาน ระดับวิชาชีพ

บทบาทและการดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาไทย

บทบาทการดำเนินงานการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษาไทยถือกำเนิดมานับตั้งแต่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับการสถาปนาขึ้นในประเทศไทย โดยมีบทบาทหรือภารกิจหลักที่สำคัญด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษา บทบาทนี้ในเวลาต่อมาได้ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย วิทยาลัยและสถาบันในสังกัดกระทรวงทบวงกรมต่างๆ โดยต่างยอมรับภารกิจนี้ว่าเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่ด้วยกัน แต่ปัจจุบันบทบาทและหน้าที่ดังกล่าวของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนไม่ค่อยชัดเจน และเป็นที่ยิ่งพิงของสังคมตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไปด้วยเหตุผลดังนี้ (สุจริต บัวพิมพ์ และไสว ชัยรัตน์, 2536 : 122)

1. สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งรวมและผลิตทรัพยากรมนุษย์ชั้นมัธยมจำนวนประมาณร้อยละสาขาวิชาเพื่อออกไปพัฒนาประชาชน สร้างสรรค์สังคมให้เจริญทัดเทียมนานาชาติอารยะประเทศ

2. สถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้นำในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ทั้งวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและวัฒนธรรมเพื่อความอยู่รอดของประเทศในยุคที่ต้องมีการแข่งขันระหว่างประเทศมากขึ้น

3. สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถานที่ที่มีอิสระเสรีทางความคิด และวิชาการมากกว่าองค์กรใดๆ ในประเทศ อาจจะกล่าวได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาเป็นภาพลักษณ์ที่ประชาชนคาดหวังสูง ทั้งนี้เพื่อที่สถาบันอุดมศึกษาจะได้ตอบแทนและทำประโยชน์ให้กับสังคมด้วย

ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน มีความเห็นว่า บทบาทที่ควรจะเป็นของสถาบันอุดมศึกษาในการสร้างเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย คือ ควรทำความเข้าใจบทบาทของตนเองที่ควรจะเป็นให้ชัดเจน สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ศึกษาค้นคว้าในเรื่องศิลป ประเพณี วัฒนธรรมไทยอย่างลึกซึ้ง จริงจัง ต่อเนื่อง ยาวนานและหลากหลาย นอกจากนี้เนื้อหาทางด้านศิลปและวัฒนธรรมก็ยังได้รับความสนใจน้อย การเผยแพร่ผลการศึกษาค้นคว้าจะต้องเผยแพร่ออกไปสู่ประชาชนให้ตระหนักด้วยตนเองว่า เป็นของดีมีค่าไม่ใช่เป็นการบังคับในเรื่องการเก็บสะสมความรู้ต่างๆ โดยมหาวิทยาลัยจะเป็นแหล่งสะสม และศึกษาความเปลี่ยนแปลงอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน, 2530 : 293-297)

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา มีความเห็นว่า ภารกิจในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขึ้นอยู่กับมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจะให้ความสำคัญเท่าใด มีสัดส่วนเหมาะสมหรือไม่ โดยมีได้หมายความว่า ภารกิจแต่ละอย่างจะแยกจากกันได้โดยเด็ดขาด เช่น การสอนก็เป็นบริการวิชาการด้วย ถ้าการสอนนั้นออกจากร่วมมหาวิทยาลัยไปบริการคนอื่น หรือแม้

กระทำอยู่ในรั้วมหาวิทยาลัย หากสอนคนที่ไม่ใช่บัณฑิตนักศึกษา ก็จัดเป็นบริการทางวิชาการ ดังนั้น การสอนจึงเป็นการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมด้วย นอกจากนี้ วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ยังได้ เสนอกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยควรจะดำเนินตามภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ได้แก่

1. การสอน โดยมหาวิทยาลัยอาจจัดหลักสูตรเพื่อให้มีวิชาบางวิชาที่คิดว่าสำคัญที่จะสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมไทย เช่น วิชาวัฒนธรรมไทย
 2. การวิจัย มหาวิทยาลัยอาจจัดสรรให้มีโครงการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมไทย เช่น การวิจัยวิถีชีวิตไทย การทำขนม ช่างสิบหมู่ การตั้งชื่อคนไทย
 3. การจัดนิทรรศการ มหาวิทยาลัยอาจจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยในโอกาสต่างๆ เช่น การจัดนิทรรศการ 700 ปีลายสี้อไท นิทรรศการภาพวาดลายไทย
 4. การจัดกิจกรรม มหาวิทยาลัยอาจจัดให้มีการแสดงดนตรีไทย ปีพาทย์ดีดคำบรรพ์
 5. การจัดพิพิธภัณฑ์ มหาวิทยาลัยอาจจะจัดถาวรวัตถุ เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาได้ศึกษาและเห็นสิ่งที่เป็นสมบัติของบรรพบุรุษไทย ซึ่งบางอย่างอาจจะไม่มีอยู่ในปัจจุบัน แต่การเก็บรวบรวมไว้ทำให้คนรุ่นหลังได้รู้จัก
 6. การเผยแพร่ มหาวิทยาลัยอาจจัดเผยแพร่ความรู้ข่าวสารที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมทางวิทยุโทรทัศน์ การแสดงในหอประชุม การพิมพ์เป็นเอกสารหรือวีดิทัศน์
 7. การอบรม มหาวิทยาลัยอาจให้ความรู้โดยการอบรมอาจารย์และบุคลากรภายนอกให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมในเรื่องต่างๆ เช่น เรื่องประเพณีไทย ศิลปไทย ดนตรีไทย การแต่งกายไทย ภาษาไทย วิถีชีวิตไทย (วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2534 : 10-11)
- จากรายงานผลการสัมมนาของทบวงมหาวิทยาลัยเรื่องการประเมินสัมฤทธิผลการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาเอกชน (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2540 : 142) สรุปได้ว่า การประเมินการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมควรมีเกณฑ์การประเมิน ได้แก่

1. โครงสร้างขององค์กร หมายถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม ชมรม สโมสร การเข้าเป็นสมาชิกสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.)
2. โครงสร้างหลักสูตร ควรเพิ่มเนื้อหาในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทยในวิชาที่มีการเรียนการสอน เช่น เพิ่มเติมในวิชาหมวดศึกษาทั่วไป หมวดวิชาแกน หมวดวิชาชีพ วิชาเลือกเสรี
3. จัดกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่ปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม
4. การจัดสรรงบประมาณในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

5. การดำเนินการวิจัยด้านศิลปวัฒนธรรม และการเผยแพร่ทางวัฒนธรรมในรูปแบบสื่อต่างๆ

กิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมที่ควรนำมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม อาจเป็นไปตาม ขอบเนื้อหาข่ายเนื้อหาทางวัฒนธรรมไทยที่ควรรณรงค์และสืบสาน 10 ประการ อันประกอบด้วย 1.) สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ 2.) การเสริมสร้างองค์กรชุมชนให้เข้มแข็ง 3.) ระเบียบวินัยและค่านิยม 4.) วิถีชีวิต ครอบครัว และชุมชนไทย 5.) ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย 6.) ภาษาไทย 7.) คุณธรรมและจริยธรรม 8.) ภูมิปัญญาไทย 9.) การแต่งกายแบบไทย 10.) ศิลปกรรมไทย

และจะเห็นได้ว่า บทบาทการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษามีความสำคัญมาก เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งผลิตกำลังคนของประเทศ เป็นชุมพลังทางปัญญา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปลูกฝังความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ และการธำรงรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชาติให้เยาวชนในระดับอุดมศึกษาเห็นความสำคัญ อนุรักษ์ และสืบทอดต่อไปให้สามารถดำรงอยู่และผสมผสานกลมกลืนกับโลกยุคใหม่ในอนาคตได้ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในด้านการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และกิจกรรมการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมโดยตรง มีองค์กรหรือหน่วยงานเฉพาะทางด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้นิสิตนักศึกษา ได้รู้คุณค่าความงดงามในประเพณีและศิลปวัฒนธรรมไทยอยู่แล้ว

แนวคิดการดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2530 : 293-297) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาว่า สถาบันอุดมศึกษาควรมีหน้าที่ศึกษาค้นคว้าวิจัยทางด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย เผยแพร่และให้บริการแก่ประชาชน ตลอดจนมีการสะสม เก็บรักษาอย่างต่อเนื่อง และวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2534 : 10-11) มีแนวคิด สรุปได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาควรมีหน้าที่สอน วิจัย จัดนิทรรศการ จัดกิจกรรมต่างๆ กิจกรรมสำหรับนิสิตนักศึกษา จัดพิพิธภัณฑ์ การเผยแพร่และให้บริการวิชาการด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในรูปแบบต่างๆ กัน เช่น การจัดอบรม การจัดประชุม สัมมนา เป็นต้น

จึงอาจสรุปได้ว่า การดำเนินการตามภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง อาจมีการดำเนินการได้อย่างหลากหลายรูปแบบ ดังปรากฏรูปแบบการดำเนินงานที่สำคัญๆ ตามภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดด้านการสอนศิลปวัฒนธรรม
2. แนวคิดด้านการวิจัยศิลปวัฒนธรรม
3. แนวคิดการบริการวิชาการด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
4. แนวคิดการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
5. แนวคิดการบริหารจัดการด้านศิลปวัฒนธรรม

1. แนวคิดด้านการสอนศิลปวัฒนธรรม

ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน (2530 : 314-322) กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาว่า ได้แก่ 1.) เป้าหมายที่สับสน 2.) ความตั้งใจของผู้ที่ศึกษาเล่าเรียน 3.) ปัญหาจากตัวผู้สอน 4.) ทฤษฎีไม่ประสานกับการปฏิบัติ 5.) ไม่มีบรรยากาศทางวิชาการ 6.) ระบบบัณฑิตศึกษามีขั้นตอนมาก นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้กล่าวถึงปัญหาของการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยในสถาบันอุดมศึกษาว่า ผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งไม่ให้ความสำคัญกับศิลปวัฒนธรรมไทยเท่าที่ควร ผู้สอนยังคงมุ่งเน้นที่จะสอนเนื้อหาวิชา จึงทำให้ผู้เรียนมุ่งแข่งขันกันหาความรู้โดยไม่สนใจคุณธรรม จริยธรรม และศิลปวัฒนธรรมไทย ในด้านการจัดการเรียนการสอนศิลปวัฒนธรรม พบว่า หลักสูตรการเรียนการสอนขาดความเป็นเอกภาพ และขาดการต่อเนื่อง หลักสูตรกระจายอยู่ในวิชาต่างๆ ของวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรี โดยไม่มีการปรับให้เป็นระบบเดียวกัน เนื้อหาวิชาไม่ได้เน้นให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้ง หรือความภูมิใจในท้องถิ่นมาตุภูมิหรือความเป็นชาติ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนา และปลูกฝังเรื่องค่านิยม ความรักชาติและขนบธรรมเนียมประเพณี อาจารย์ผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านศิลปวัฒนธรรม การสอนจะสอนไปตามพื้นฐานความรู้ที่ผู้สอนสำเร็จการศึกษามา การประพฤติปฏิบัติตนของครูอาจารย์ไม่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ได้ กระบวนการเรียนการสอนยังล้าสมัย เน้นการท่องจำมากกว่าการสอนให้เกิดความซาบซึ้ง การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมไม่ก่อให้เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2535 : 157-159)

กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 14) ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับการจัดหลักสูตร การเรียนการสอนศิลปวัฒนธรรมไว้ว่า การส่งเสริมการศึกษาไทย ควรจัดการเรียนการสอนด้านศิลปและวัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญาและเทคโนโลยี เอกถลักษณ์ในการทำมาหากินและการดำรงชีพ ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี เพื่อให้เกิดความรักและภูมิใจในวัฒนธรรมพื้นถิ่น ความรู้ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมที่อยู่รอบตัว

กรมศิลปากร (2541 : 22) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ศิลปวัฒนธรรมในปัจจุบันว่า ควรแบ่งหลักสูตรการเรียนการสอนออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) หลักสูตรท้องถิ่น คือ กระบวนการสอนศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านหรือวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อให้คนได้มีความรู้ความเข้าใจในรากฐาน และพัฒนาการของตนเอง ซึ่งแตกต่างไปจากสภาพประวัติศาสตร์ ฝ่าพันธุ ฯลฯ เช่นสภาพภูมิศาสตร์ และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ประวัติศาสตร์และพัฒนาการของท้องถิ่น เอกลักษณะของท้องถิ่น มรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ ภูมิปัญญาและเทคโนโลยี ของท้องถิ่นสาขาต่างๆ เช่น การทำมาหากิน ภาษาถิ่น ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปสาขาต่างๆ สังคมเครือญาติ เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การเมือง การปกครอง 2) หลักสูตรชาติ คือ กระบวนการความรู้ที่เป็นแบบมาตรฐานทั่วไปของสังคม ประกอบด้วยวิชาการต่างๆ เช่น กลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ สังคมของชาติ หน้าที่พลเมือง ศิลธรรม จริยธรรมของชาติ ภาษาประจำชาติ คณิตศาสตร์ วิชาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ วิชาว่าด้วยเทคโนโลยี เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม

กล่าวโดยสรุป การสอนศิลปวัฒนธรรมในระดับอุดมศึกษาควรเป็นการสอน บัณฑิตให้รู้คุณค่าในเอกลักษณ์ของความเป็นไทย มีคุณธรรมและจริยธรรม รู้จักรักษา ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม กระบวนการเรียนรู้ต้องสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และบัณฑิตต้องมีความสามารถ ใฝ่เรียนใฝ่รู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย หลักสูตรท้องถิ่นที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมพื้นบ้านที่เป็นความรู้ความเข้าใจและพัฒนาตนเอง และหลักสูตร ระดับชาติที่เป็นความรู้มาตรฐานทั่วไป

2. แนวคิดด้านการวิจัยศิลปวัฒนธรรม

การวิจัยทางศิลปวัฒนธรรมก็มีหลักการวิจัยเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ใช้วิธีการวิจัยทั้ง การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ หรืออาจใช้การวิจัยทั้งสองแบบร่วมกัน การวิจัยที่นิยม ดำเนินการโดยใช้วิธีการศึกษาต่างๆกัน คือ การศึกษาจากเอกสาร วรรณกรรมหรือบทความต่างๆ การศึกษาจากวัสดุ กิจกรรม โบราณวัตถุโบราณสถาน ประวัติศาสตร์ ฯลฯ ที่เป็นข้อมูลทางด้าน ศิลปวัฒนธรรม หรือการสังเคราะห์งานวิจัยที่มีปรากฏอยู่ หรืออาจใช้วิธีการสังเกต บันทึก สัมภาษณ์ การเจาะลึก หรือกรณีศึกษา การศึกษาชุมชน เป็นต้น งานทางด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นงาน ที่เป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม เป็นงานที่ต้องมีสำนึกและมีรสนิยมมากกว่าการกระทำอย่าง ฉาบฉวย โดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลปะไม่ใช่แก่นของวัฒนธรรม แต่ศิลปะเป็นภาพสะท้อนของวัฒนธรรม (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2543 ก : 8) จากรายงานการสัมมนาการประเมินสัมฤทธิผลการจัดการศึกษาของ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2540 : 140) สรุปได้ว่า ในการดำเนินการวิจัยนั้นควร

พิจารณาถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยทั้งระบบ โดยใช้รูปแบบของซิปโมเดล (CIPP Model ประกอบด้วย context, input, process, product) เป็นกระบวนการวิจัยเชิงประจักษ์ผลอย่างเป็นระบบ ทั้งกระบวนการ

วิรุณ ตั้งเจริญ ได้เสนอแนะรูปแบบการวิจัยทางศิลปกรรมศาสตร์ ดังนี้ (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2543 ก : 8-9)

การวิจัยแบบกรณีศึกษา (Case studies) เป็นการศึกษาศิลปินทั้งชีวิต และการสร้างสรรค์ผลงาน ศึกษาตัวผลงาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ทั้งเป็นการศึกษาระยะสั้นและระยะยาว

การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical research) เป็นการศึกษาพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ศิลป์ และความเป็นมาในเรื่องราวต่างๆ

การวิจัยภาคสนาม (Field studies) เป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชุมชน กลุ่มชน หมู่บ้านช่างที่มีความสัมพันธ์กับศิลปวัฒนธรรมและบริบทต่างๆ เช่น ผลงานวิจัยศิลปะพื้นบ้าน

การวิจัยสำรวจ (Survey research) เป็นการศึกษาที่ใช้ข้อมูลเชิงสำรวจหรือการใช้แบบสอบถามเป็นหลัก ซึ่งสามารถนำมาใช้ร่วมกับการวิจัยในลักษณะต่างๆ เช่น การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ หรือการประยุกต์ใช้กับการวิจัยทางด้านศิลปศึกษา การออกแบบโฆษณาซึ่งมีผู้นำนามาใช้มากมาย

การวิจัยทดลอง (Experimental research) เป็นการศึกษาโดยทดลองปฏิบัติโดยตรง ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับกระบวนการหรือกลวิธีในการสร้างสรรค์งานศิลปะในลักษณะต่างๆ เช่น การทดลองสร้างภาพพิมพ์หิน เพื่อตรวจสอบการใช้กลวิธีการพิมพ์หินว่าเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสภาพอุณหภูมิในสังคมไทยหรือไม่อย่างไร

การวิจัยผสมผสานระเบียบวิธีวิจัย (Comnined research methodologies) เป็นการศึกษาที่สามารถประยุกต์ระเบียบวิธีวิจัยต่างๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการแสวงหาคำถามความรู้ เช่นการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ก็ใช้ทั้งการวิจัยเอกสาร การวิจัยสำรวจ การวิจัยภาคสนามผนวกเข้าไว้ด้วยกัน หรือการวิจัยและพัฒนา (Research and development) ซึ่งเป็นการผสมผสานการแสวงหาความรู้ด้วยระเบียบวิธีวิจัยต่างๆ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ในอันที่จะพัฒนาไปสู่การใช้ประโยชน์โดยตรง เป็นต้น รวมทั้งยังมีการนำระเบียบวิธีวิจัยอื่นๆ มาประยุกต์หรือนำมาใช้กับการค้นคว้าวิจัยทางด้านศิลปกรรมศาสตร์ได้

กล่าวโดยสรุป การกิจในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษาเป็นภารกิจที่สามารถดำเนินการได้หลากหลาย และรูปแบบหนึ่งที่สามารถดำเนินงานได้ คือ การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ในเรื่องศิลปวัฒนธรรม อันเป็นรากฐานการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไม่ให้สูญหายและเพื่อนำความรู้ที่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์และสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศชาติ

ต่อไป ซึ่งภารกิจด้านนี้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐหลายแห่งได้มีการดำเนินงานอยู่แล้ว วิธีการดำเนินการวิจัยทางด้านศิลปวัฒนธรรมก็เช่นเดียวกับการวิจัยทั่วไป กล่าวคือ จะใช้หลักการวิจัยเช่นเดียวกัน แต่อาจจะมีรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น การศึกษาเฉพาะกรณี การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ การวิจัยภาคสนาม การวิจัยทดลอง การวิจัยผสมผสาน เป็นต้น นอกจากนี้การวิจัยภายในสถาบันอุดมศึกษาจะต้องคำนึงถึงการบริหารงานวิจัย และแหล่งเงินทุนสนับสนุนการวิจัย รวมทั้งแรงจูงใจในการทำวิจัยให้แก่คณาจารย์และบุคลากรต่างๆ ด้วย

3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริการวิชาการด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ได้มีการดำเนินการในการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน และแก่สังคมทั่วไป ซึ่งบทบาทการบริการทางวิชาการของมหาวิทยาลัยอาจจำแนกได้ดังนี้

3.1 ให้บริการวิชาการเพื่อให้ความรู้ด้วยการฝึกอบรม ได้แก่ การศึกษาต่อเนื่อง (Continuing education) การศึกษาตลอดชีวิต (Life-long education) การศึกษาใหม่ (Re-education) และการศึกษาอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมทั่วไป

3.2 การให้บริการทางวิชาชีพ เช่น การให้บริการทางการแพทย์ ทันตแพทย์ ฯลฯ

3.3 การให้บริการเพื่อรับรองคุณภาพ รับรองความรู้

3.4 การให้บริการห้องปฏิบัติการเพื่อการเรียนการสอนและการวิจัยในสาขาวิชา หรือภาควิชาต่างๆ

3.5 การให้บริการที่ปรึกษา โดยบุคลากรในมหาวิทยาลัยใช้ความรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษา

3.6 การให้บริการศึกษาวิจัยเพื่อวางระบบ เช่น การวางระบบสารสนเทศ

3.7 การให้บริการพัฒนาทั้งระบบเบ็ดเสร็จ หมายถึงครบวงจร

ส่วนรูปแบบการให้บริการวิชาการจะมีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน (Residential program) บริการวิชาการผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ การให้คำปรึกษา การวิเคราะห์ตัวอย่าง และการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา การจัดนิทรรศการและการแสดง (สุชาดา ชินะจิตร, 2540 : 271-277)

ส่วนการบริการวิชาการแก่สังคมในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมทั้งการสอนและการบริการวิชาการให้แก่ประชาชน เผยแพร่ความรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรม โดยจัดตั้งหน่วยงานที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น สถาบันวิจัย หรือสำนักบริการวิชาการ หรือ ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องที่เป็นศูนย์กลางในการศึกษาวิจัย เผยแพร่ความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องของเมืองไทย

และศิลปวัฒนธรรมไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศ เผยแพร่ผลงานวิชาการทางศิลปวัฒนธรรมไปในวงกว้าง โดยมีการแลกเปลี่ยนความรู้ของการจัดสัมมนา ฝึกอบรม การจัดประชุมทางวิชาการต่างๆ ในระดับชาติและนานาชาติ การให้คำปรึกษา แนะนำ แลกเปลี่ยนความรู้เรื่องเมืองไทยแก่หน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ งานเผยแพร่ความรู้ทางสื่อต่างๆ เช่นการจัดรายการวิทยุ โทรทัศน์ บทความทางหนังสือพิมพ์ ฯลฯ การจัดทัศนศึกษาเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย การจัดนิทรรศการ รวมทั้งประสานการดำเนินงานเกี่ยวกับการทำนุบำรุงและส่งเสริมวัฒนธรรมทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

กล่าวโดยสรุป การบริการวิชาการแก่สังคมในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมสามารถจัดดำเนินกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย เช่น จัดเนื้อหาวิชาศึกษาทั่วไปทางด้านศิลปวัฒนธรรมให้แก่บุคคลทั่วไปที่ต้องการแสวงหาความรู้ทางด้านนี้ การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยที่ค้นพบทางด้านศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย การวิจัยวิถีชีวิตไทย การจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น ดนตรีไทย ทัศนศึกษา การจัดพิพิธภัณฑ์ การรวบรวมถาวรวัตถุต่างๆ การเผยแพร่ความรู้ทางวิทยุและโทรทัศน์ และสื่อต่างๆ การจัดประชุม ฝึกอบรม สัมมนา การอภิปรายซักถามข้อคิดเห็นต่างๆ เป็นต้น

4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ได้มีการจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อการส่งเสริมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย และเป็นการสืบทอดประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติกันต่อๆมา ความสำคัญของการจัดกิจกรรมนักศึกษานั้น ทำให้เกิดประโยชน์หลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนา ระดับวุฒิภาวะของนักศึกษา (Student's maturity) การพัฒนาทักษะในการตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพ นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีบุคลิกที่เหมาะสม การจัดกิจกรรมในการพัฒนานักศึกษาควรจัดให้ครบ 5 ด้าน ได้แก่ กิจกรรมด้านวิชาการ กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม กิจกรรมด้านกีฬา และกิจกรรมนันทนาการ ในด้านกิจการนักศึกษานั้น มูลเลอร์ บาร์และคีติง ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของกิจการนักศึกษาในการสนับสนุนวัตถุประสงค์หลักของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 4 ประการที่มีความสอดคล้องกัน ดังนี้ (Nuller, Bar and Keating, 1985 อ้างถึงใน สำเนาวี ขจรศิลป์, 2537 : 7, 12-13)

4.1 คำร้งรักษา ถ่ายทอดและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม องค์ประกอบที่สำคัญของศิลปวัฒนธรรม คือ องค์ความรู้และความดีงามของสังคม รวมทั้งผลการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ การวิจัย จินตนาการ การสร้างสรรค์ และประสบการณ์ของมนุษย์ การถ่ายทอดความรู้และ

การสอนเป็นหน้าที่โดยตรงของอาจารย์ แต่ฝ่ายกิจการนักศึกษาก็มีหน้าที่อันสำคัญที่จะช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียนโดยการจัดบริการต่างๆ ให้แก่นักศึกษา

4.2 พัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาในทุกๆ ด้าน เป็นที่เข้าใจและยอมรับว่าบุคลิกภาพของมนุษย์นั้นมีองค์ประกอบหลายประการ และฝ่ายกิจการนักศึกษามีภารกิจหลักที่จะต้องพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาในด้านต่างๆ ให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์

4.3 การฝึกนักศึกษาให้เป็นพลเมืองที่ดี

4.4 การฝึกผู้นำ พัฒนาให้เป็นผู้เป็นที่ดี

4.5 การจัดบริการสำคัญให้แก่นักศึกษา เช่น ทูการศึกษา หอพักและอาหาร การรักษาพยาบาล และการให้คำปรึกษา เป็นต้น

สำเนา ขจรศิลป์ ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาว่า มีปัญหาดังนี้ (สำเนา ขจรศิลป์, 2537 : 210-213)

1. ผู้บริหารไม่ให้ความสนใจและสนับสนุนกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่เข้าใจและไม่ตระหนักถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมที่มีต่อประเทศ

2. ขาดแคลนงบประมาณ กิจกรรมศิลปวัฒนธรรมได้รับการสนับสนุนงบประมาณน้อยกว่ากิจกรรมนักศึกษาประเภทอื่นๆ ทั้งจากสถาบันอุดมศึกษาและทบวงมหาวิทยาลัย

3. ขาดแคลนบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านศิลปวัฒนธรรมแขนงต่างๆ เพราะผู้บริหารไม่ได้ให้ความสนใจ ไม่ได้ให้การสนับสนุนและขาดงบประมาณ ทำให้ไม่สามารถจ้างผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถสอนนักศึกษาได้

4. ขาดแคลนสถานที่ กิจกรรมศิลปวัฒนธรรมของนักศึกษามีความจำเป็นต้องใช้สถานที่เพื่อการแสดงและสถานที่ตั้งชมรมกิจกรรม ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไปขาดแคลนสถานที่ที่เหมาะสม เช่น พื้นที่เพื่อใช้เป็นเวทีการแสดงศิลปและวัฒนธรรม เป็นต้น

5. ขาดลักษณะผู้นำ กิจกรรมศิลปวัฒนธรรมที่นักศึกษาจัดขึ้นในปัจจุบันมี 3 ประเภท ได้แก่ ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี เทศกาล และวันนักขัตฤกษ์ ด้านศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน และด้านหลักฐานทางศิลปวัฒนธรรม โดยส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมเพื่อการรักษาสืบทอดหรือเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมจึงขาดกิจกรรมเพื่อการแก้ไขและพัฒนาศิลปวัฒนธรรม

6. ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี กิจกรรมส่วนมากจะเน้นเรื่องวิธีการและเนื้อหา ทำให้นักศึกษาทั่วไปไม่ค่อยทราบว่าการจัดกิจกรรม

7. นักศึกษาขาดความสนใจ ปัจจุบันมีสิ่งต่างๆ และกิจกรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากกิจกรรมนักศึกษา นักศึกษาจึงให้ความสนใจกับสิ่งต่างๆหรือกิจกรรมอื่น ๆมากกว่า กิจกรรมนักศึกษา

กล่าวโดยสรุป การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา อาจารย์อยู่ในงานกิจการนักศึกษาในรูปแบบของชมรม หรือองค์กรต่างๆ ภายในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาให้มีความเป็นผู้นำ มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม รักษา สืบทอดประเพณีและศิลปวัฒนธรรมที่ดีงามให้กับประเทศไทย และการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมกับต่างประเทศ

5. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านศิลปวัฒนธรรม

การบริหารจัดการด้านศิลปวัฒนธรรมโดยทั่วไปนั้นมิใช่ให้ความเห็นไว้หลากหลาย ประเวศ วะสี (2538 : 62) ให้ความเห็นว่า ยุทธศาสตร์ศิลปวัฒนธรรมกับการพัฒนาโดยทั่วไปอันหนึ่ง คือ กองทุนและการบริหารงานศิลปวัฒนธรรม และเพื่อให้การบริหารงานคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ควรมีการเพิ่มเงินกองทุนศิลปวัฒนธรรมให้มีจำนวนมากพอ และการบริหารงานขององค์กรควรเป็นองค์กรที่อิสระ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและการปฏิรูประบบราชการในปัจจุบัน

กรมศิลปากร (2541 : 83-84) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพศิลปวัฒนธรรมไทยให้ประสบผลสำเร็จว่า ควรประกอบด้วย 1.) ผู้บริหารต้องจริงจังกับนโยบายปฏิบัติ 2.) การเน้นแผนปฏิบัติการ 3.) การระดมใช้ทรัพยากรเพื่อการรณรงค์ 4.) การมอบภาระส่วนรวมเป็นต้นนำการสนับสนุนด้วยกำลังคนและงบประมาณ 5.) การให้กำลังใจ สร้างแรงผลักดันแก่ผู้อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นมรดกไทย 6.) การตั้งศูนย์ปฏิบัติการเฉพาะในเรื่อง การพัฒนาคุณภาพศิลปวัฒนธรรมไทยกระจายไปในภูมิภาคต่างๆของประเทศ

ในด้านปัญหาและอุปสรรคการบริหารงาน สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 7) ให้ความเห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานในเรื่องการจัดสรรทรัพยากร การบริหาร หรือปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้องค์กร หรือหน่วยงานต่างๆจัดดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย คน เงิน วัสดุสิ่งของ และวิธีการเช่นเดียวกับในเรื่องการประสานการดำเนินงานการดำเนินงานศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษา การประสานงานเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ การประสานงานจึงเป็นการจัดให้งานส่วนต่างๆ ผสมกลมกลืนเข้ากันได้ มีความสมดุล การประสานงานเป็นเรื่องเกี่ยวกับความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่ายเป็นเทคนิคการบริหาร รวมทั้งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร และที่สำคัญเป็นการทำให้บุคคลอื่นหรือหน่วยงานอื่นให้ความร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานที่ผู้ปฏิบัติดำเนินงานอยู่โดยมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ที่ตรงกัน ลักษณะของการติดต่อสื่อสารที่ดีต้องเป็นการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง

(Two-way communication) ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน (สุธี สุทธิสมบุรณ์ และสมาน รั้งสิโยภฤกษ์, 2539 : 72-75) สอดคล้องกับ พรศักดิ์ พรหมแก้ว และวิมล คำศรี (2536 : 33-34) ที่ว่าการบริหารงานศิลปวัฒนธรรม มีพัฒนาการมาจากกลุ่มผู้ที่สนใจ งานศิลปวัฒนธรรมร่วมกันเป็นกัลยาณมิตรจึงทำให้เกิดความสำเร็จได้ ดังเช่น กรณีการบริหารงานศิลปวัฒนธรรมในสถาบันต่างๆ ในภูมิภาคทักษิณ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรมจะต้องมีองค์กร หรือ โครงสร้าง การดำเนินงานที่ชัดเจน องค์กรดังกล่าว ได้แก่ พิพิธภัณฑสถาน หอศิลป์ หอจดหมายเหตุ หอสมุด โรงละครหรืออุปรากร สนามกีฬานันทนาการ และสถาบันในการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมอื่นๆ และผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจกับนโยบาย แผนงาน และการปฏิบัติอย่างจริงจัง มีการจัดสรรบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้เพียงพอ รวมทั้งมีการประสานงานที่ดีด้วย

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ในประเทศไทย ปรากฏผลดำเนินงาน ดังนี้

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีเป้าหมายในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมีบทบาทด้านการอนุรักษ์ การสร้างจิตสำนึกในการหวงแหน การสร้างรสนิยม รวมทั้งการสร้าง ความรู้ความเข้าใจและยังเป็นการกิจสำคัญของคณะศิลปกรรมศาสตร์ที่จะต้องขยายบทบาทเพิ่มขึ้น อีกด้วย (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2541 : 144) นอกจากนี้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้กำหนดภารกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยพันธกิจในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ ถือเป็น การรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ไทย ซึ่งหากขาดการดูแลรักษาแล้วศิลปวัฒนธรรมของชาติจะสูญหายไป ในที่สุด ดังนั้นมหาวิทยาลัยในฐานะเป็นสถาบันการศึกษาที่มีภารกิจในด้านการให้ความรู้ทางวิชาการ จึงต้องมีการกิจด้านการเป็นผู้นำทางสังคมในด้านต่างๆ รวมถึงการธำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่ดี งามของชาติด้วย โดยการทำนุบำรุงรักษานั้นอาจจะจัดในรูปของกิจกรรมถึงประชาชนโดยตรงก็ได้ หรือจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านสื่อประเภทต่างๆก็ได้ บางกิจกรรมอาจารย์จะต้องเข้าไปร่วมโดยตรง ได้แก่ การเป็นกรรมการพิจารณาศิลปวัตถุ ศิลปการแสดง การตัดสินใจให้รางวัล การสะสมศิลปวัตถุ การสำรวจและการศึกษาศิลปวัตถุ การบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านศิลปวัฒนธรรม แขนงต่างๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การเผยแพร่โดยการบรรยาย การจัดแสดงผลงานศิลปกรรม งาน ศิลปในรูปแบบสิ่งพิมพ์ การจัดการแสดงการเล่นต่างๆ ต่อชุมชนเป็นประจำหรือตามฤดูกาล รวมไปถึง การบริการวิชาการด้านศิลปและวัฒนธรรมโดยผ่านสื่อมวลชน การจัดบรรยาย อภิปรายสัมมนา และประชุมทางวิชาการการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ ก่อให้เกิดความมีน้ำใจเป็นอันหนึ่ง

อันเดียวกัน และเป็นการรวมเผ่าพันธุ์ รวมชาติ มีความเป็นตัวของตัวเองในชาติ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2539 : 65)

มหาวิทยาลัยมหิดล ได้วางนโยบาย ในการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรม โดยใช้กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างบุคลิกของความเป็นคนไทยให้กับนักศึกษา พัฒนาวิชาด้านศิลปวัฒนธรรมศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการสอน การวิจัย และการวิจัยเพื่อการพัฒนา และเสริมสร้างกิจกรรมต่างๆ ที่จะนำวิทยาการแผนปัจจุบัน ไปสู่ชนบท โดยคำนึงถึงปัจจัยพื้นฐานของเรื่องเหล่านี้ในแต่ละพื้นที่ ส่งเสริมให้มีการศึกษาศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบในหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอก เช่น ในด้านภาษาศาสตร์ มานุษยวิทยา วัฒนธรรมศึกษา และในด้านดนตรี ซึ่งหลายเรื่องได้ดำเนินการไปแล้ว และบางเรื่องกำลังดำเนินการส่งเสริมให้มีการจัดโครงการถาวร ที่จะรองรับกิจกรรมต่างๆ ในด้านศิลปวัฒนธรรม เช่น มีการสร้างห้องจัดแสดงนิทรรศการในกลุ่มอาคารสถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน การสร้างอาคารแบบ Indoor stadium ที่ใช้ในกิจกรรมหลายประเภท เป็นต้น (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535 : 133) นอกจากนี้ ยังมีสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท เป็นสถาบันที่เปิดสอนวิชาภาษาศาสตร์เพื่อผลิตนักวิชาการที่รู้จักและเข้าใจวิธีการของการใช้ภาษา ในการติดต่อสื่อความหมาย มีความรู้ความเข้าใจในภาษาต่างๆ ที่พูดในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ในเผ่าพันธุ์ ชนบทธรรมเนียม ประเพณี และภาษาพูดที่ต่างจากคนไทยทั่วไป (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541 : 31-32)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ผสมผสานงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกเนื้อหาในกระบวนวิชาต่างๆ ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมนักศึกษาในโครงการต่างๆ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้นักศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณี ให้นักศึกษาได้มีโอกาสเลือกเรียนรู้ และเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ เช่น ชมรมพื้นบ้านล้านนา ชมรมนาฏศิลป์และดนตรีไทย ชมรมพุทธศิลป์ ชมรมการแสดง เป็นต้น สำนักส่งเสริมงานสืบสานศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้จัดโครงการสืบสานศิลปวัฒนธรรมล้านนา มีหอนิทรรศการศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยเป็นหอนิทรรศการแห่งแรกในภาคเหนือ จัดตั้งเพื่อเป็นศูนย์กลางในการอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมแบบครบวงจร เป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานทางศิลปกรรมสู่ชุมชน เช่น จัดนิทรรศการผลงานศิลปกรรม 5 คนเมือง จัดนิทรรศการแสดงผลงานศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 44 และกิจกรรมต่างๆ อีกหลายประเภท (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541 : 77)

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน เป็นหน่วยงานที่ทำการศึกษาวิจัย และสนับสนุนการค้นคว้าเกี่ยวกับความรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

ให้บริการวิชาการแก่ชุมชน เป็นศูนย์กลางการศึกษา ค้นคว้า เผยแพร่ การอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาชาวบ้าน ตลอดจนแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมกับต่างประเทศ งานบริการวิชาการที่ดำเนินการนอกเหนือจากการเป็นแหล่งเก็บข้อมูลวัตถุโบราณ สะสมรวบรวมผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นแล้วยังได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ จัดศูนย์ข้อมูลเอกสารโบราณ จัดนิทรรศการถาวรบริเวณลาน 500 ปี ณ หอพระ จัดประกวดหมอลำชิงโล่พระราชทาน จัดนิทรรศการทางด้านศิลป ส่งเสริมเผยแพร่ การประกวดศิลปวัฒนธรรมเนื่องในงานประเพณี จัดทำบรรณานิทัศน์เกี่ยวกับการศึกษาเรื่องผ้าในประเทศไทย จัดโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี และการออกแบบผลิตภัณฑ์ด้านหัตถกรรม การทอผ้า และลวดลายผ้าชนเผ่าไทยลาวในอีสาน จัดทำโครงการอบรมมัคคุเทศก์ทั่วไป จัดโครงการรายการวิทยุกระจายเสียงด้านศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาสังคมและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ทรงศักดิ์ ศรีกาพสินธุ์, 2541 : 5-6)

มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนที่ยึดถือภารกิจเดียวกับมหาวิทยาลัยของรัฐ ถือเป็นหน้าที่อีกประการหนึ่งของมหาวิทยาลัยในการเผยแพร่และสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนชำระรักษาจารีตประเพณีอันดีงามของไทย ซึ่งนอกจากมหาวิทยาลัยได้จัดให้มีการศึกษาทางด้านศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมไทย เพื่อเป็นการอนุรักษ์และผลิตบุคลากรในการส่งเสริมเผยแพร่ศิลปออกไปรับใช้สังคมแล้ว ยังสนับสนุนกิจกรรมโครงการต่างๆ ซึ่งจะช่วยจรรโลง และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมไทย เช่น การจัดการเรียนการสอนสุนทรียทางดนตรีและนาฏศิลป์ให้นักศึกษาที่สนใจ จัดบริการสังคมด้านการแสดงดนตรีและนาฏศิลป์จัดการประกวดดนตรีไทย ส่งเสริมการวิจัยด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดทำโครงการสวนพฤกษากาญจนานิกะและโครงการนาฏยวราภรณ์ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังมีการดำเนินการรวบรวมเอกสารและโบราณวัตถุเพื่อจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น และหอประวัติมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยรังสิต, 2540 : 19)

กล่าวโดยสรุป บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมทั้งมหาวิทยาลัยในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคต่างๆ ล้วนมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ได้แก่ การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในลักษณะต่างๆ ทั้งการสอนและการบริการวิชาการในเรื่องที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมให้แก่ประชาชน บางสถาบันตั้งหน่วยงานการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และเผยแพร่ความรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรมขึ้นโดยเฉพาะ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้สรุปการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษาไทยไว้ 3 ลักษณะใหญ่ๆ คือ 1) หลักสูตรทางการศึกษา 2) การวิจัยศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม 3) การบริการทางวิชาการแก่สังคม โดยส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมนั้นมีหน่วยงานต่างๆภายในสถาบันอุดมศึกษาได้ดำเนินการอยู่ รวมทั้ง

กิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิตนักศึกษาที่มีการจัดกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรมรวมอยู่ด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 40)

โดยสรุป บทบาทการดำเนินงานด้านศิลปวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษามีความสำคัญมาก เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งกำลังผลิตคนของประเทศ เป็นชุมพลังทางปัญญาจึงจำเป็นต้องปลูกฝังความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ และการธำรงรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชาติให้เยาวชนในระดับอุดมศึกษาได้เห็นความสำคัญ ในเรื่องการอนุรักษ์ และการสืบทอดให้สามารถดำรงอยู่ และผสมผสานกลมกลืนกันกับสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ได้ ในส่วนขอขยายการดำเนินงานการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรมควรมีเนื้อหาที่สำคัญๆเกี่ยวกับ สถาบันที่สำคัญของชาติ วิถีชีวิตครอบครัวไทย ระเบียบวินัยและค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาไทย ศิลปกรรม เป็นต้น ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินงานด้านการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในด้านการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และกิจกรรมการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรมโดยตรง มีองค์กรหรือหน่วยงานเฉพาะทางทางการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้รู้คุณค่าความงดงามในประเพณี และศิลปวัฒนธรรมไทย เป็นต้น

แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติและบทบาท

แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติ (Attitude) เป็นนามธรรม เป็นความรู้สึก ความเชื่อของบุคคลที่จะมีต่อสิ่งต่างๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานการณ์ และมีสภาพความพร้อมที่จะตอบโต้และแสดงให้ทราบถึงแนวทางของการตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งเร้าต่างๆ ความหมายของทัศนคติในแนวต่างๆ ตามความเชื่อของแต่ละคน มีดังนี้

เทอร์สโตน (Thurstone, 1928 : 531 อ้างถึงใน จุไรพร จินตกานนท์, 2535 : 14) ให้ความหมายว่า ทัศนคติเป็นระดับของความมากน้อยของความรู้สึกในด้านบวกและลบที่มีต่อสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นอะไรก็ได้หลายอย่าง เป็นต้นว่า สิ่งของ บุคคล บทบาท องค์กร ความคิด ฯลฯ ความรู้สึกเหล่านี้ ผู้รู้สึกสามารถบอกความแตกต่างว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

เมอร์ฟี เมอร์ฟี และนิวคัม (Murphy, Murphy and Newcome, 1937 อ้างถึงใน อิงอร ศิริพานิช, 2538 : 10) ให้ความหมายของทัศนคติว่าเป็นวิถีทาง หรือความพร้อมในการเห็นด้วยไม่เห็นด้วยกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทัศนคติเป็นนามธรรมเกิดจากการเรียนรู้ สามารถเปลี่ยนได้ แต่จะมีความมั่นคงพอประมาณไม่แปรเปลี่ยนไปทุกขณะจิต หรือเปลี่ยนไปตามอารมณ์ในขณะหนึ่งๆ

ของบุคคล ดังนั้น “ทัศนคติ” จึงเป็นความรู้สึกนึกคิด หรือความเห็นของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีต่อสิ่งหนึ่ง รวมทั้งแนวปฏิบัติ หรือท่าทีที่มีต่อสิ่งแวดล้อมอย่างใดอย่างหนึ่งนั่นเอง

โรเคช (Rokeach, 1970 : 112) ให้ความหมายของทัศนคติว่า เป็นการผสมผสานหรือการจัดระเบียบของความเชื่อ ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะชอบหรือไม่ชอบ

เคนเลอร์ (Kendler, 1974 : 671) ให้ความหมายของทัศนคติว่า เป็นสภาพความพร้อมของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสังคกรอบตัว หรือแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมในทางสนับสนุน หรือต่อต้านสถานการณ์ บุคคล สถาบัน หรือแนวความคิดอื่นๆ

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527 : 12) ให้ความหมายว่า “ทัศนคติ” คือความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้จากประสบการณ์ แล้วแสดงภาวะของร่างกายและจิตใจในด้านความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งต่างๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งในสองลักษณะ คือ แสดงความพร้อมที่จะเข้าไปหาที่เกิดความรู้สึกชอบ เรียกว่า ทัศนคติที่ดีหรือทางบวก หรือแสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงเนื่องจากความรู้สึกไม่ชอบ เรียกว่า ทัศนคติไม่ดีหรือทางลบ

สุชา จันทร์เอม (2524 : 80) ให้ความหมายว่า “ทัศนคติ” หมายถึง ความรู้สึก หรือท่าทีที่พึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจ เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยก็ได้ ทัศนคติมิได้ติดตัวมาแต่กำเนิด แต่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคล ด้วยเหตุนี้ ทัศนคติจึงอาจเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา และการเปลี่ยนแปลงนี้ ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ และประสบการณ์ใหม่ที่บุคคลได้รับเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงจะเร็วหรือช้า ขึ้นกับความเข้มข้นของทัศนคติและประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับด้วย

เทพพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ (2529 : 7) ให้ความหมายว่า “ทัศนคติ” เป็นสภาพความพร้อมทางด้านจิตของบุคคล ซึ่งเป็นผลรวมของ ความคิดเห็น ความเชื่อ ของบุคคล ที่ถูกกระตุ้นด้วย อารมณ์ ความรู้สึก และทำให้บุคคลพร้อมที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ ชอบ หรือ ไม่ชอบต่อสิ่งนั้น สิ่งนั้นในที่นี้อาจเป็น บุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานการณ์ ฯลฯ

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2543 : 239) ให้ความหมายเกี่ยวกับทัศนคติว่า เป็นกิริยาท่าที ความรู้สึกรวมๆ ของบุคคลที่เกิดจากความพร้อมหรือความโน้มเอียงของจิตใจ หรือประสาทซึ่งแสดงออกเพื่อโต้ตอบต่อสิ่งเร้าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยจะแสดงออกในทางสนับสนุนเห็นดีเห็นชอบด้วย หรือต่อต้านไม่เห็นดีไม่เห็นชอบก็ได้

จากคำจำกัดความของนักวิชาการที่ศึกษาเรื่อง “ทัศนคติ” ดังกล่าวข้างต้น จึงอาจสรุปได้ว่า “ทัศนคติ” คือ ความรู้สึกนึกคิด หรือความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็น

ผลรวมของความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ ความเชื่อ และอารมณ์ ของบุคคลกับแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมตอบโต้ โดยอาจเป็น ความรู้สึกด้านบวก หรือ ด้านลบ ซึ่งบุคคลสามารถบอกได้ว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย หากบุคคลมีทัศนคติในทางบวกต่อสิ่งใด พฤติกรรมที่แสดงออกมาก็มีแนวโน้มที่จะสนับสนุนสิ่งนั้น แต่ถ้ามีทัศนคติไปในทิศทางลบ พฤติกรรมที่แสดงออกมาก็จะมีแนวโน้มที่จะต่อต้านสิ่งนั้น ทัศนคตินี้อาจเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับเพิ่ม ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงจะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของทัศนคติและประสบการณ์ใหม่ด้วย

องค์ประกอบของทัศนคติ

นักจิตวิทยาที่ศึกษาเรื่องทัศนคติได้กล่าวถึงองค์ประกอบทัศนคติไว้แตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถแยกออกตามความเชื่อของนักจิตวิทยาได้เป็น 3 กลุ่ม สรุปได้ดังนี้

1. ทัศนคติที่มี 3 องค์ประกอบ นักจิตวิทยาที่เชื่อว่าทัศนคติประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ เครทซ์, ครัทซ์ฟิลด์ และบอลลาชี (Kretsch, Crutchfield and Ballachy 1962. อ้างถึงใน ชีระพร อูรรณโณ, 2529 : 133-136) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เห็นว่าองค์ประกอบทั้ง 3 มีความสัมพันธ์ต่อกันพอสมควร องค์ประกอบเหล่านั้น ได้แก่

1.1 องค์ประกอบด้านปัญญา (Cognitive component) ซึ่งจะเป็นองค์ประกอบด้านความเชื่อ ความรู้ ความคิด และความเห็นที่บุคคลมีต่อที่หมายของทัศนคติ

1.2 องค์ประกอบด้านอารมณ์และความรู้สึก (Affective component) ซึ่งจะเป็นองค์ประกอบด้านการตอบสนอง เป็นผลมาจากอารมณ์ในลักษณะที่เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย และรวมถึงความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ หรือทำที่ที่ดี ไม่ดี ที่บุคคลมีต่อที่หมายของทัศนคติ

1.3 องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral component) ซึ่งหมายถึงแนวโน้มหรือความพร้อมที่บุคคลจะปฏิบัติต่อที่หมายของทัศนคติ

2. ทัศนคติที่มี 2 องค์ประกอบ นักจิตวิทยาที่เชื่อว่าทัศนคติที่ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ แคทซ์ (Katz 1960 อ้างถึงใน ชีระพร อูรรณโณ, 2529 : 133-136) และโรเซนเบิร์ก (Rosenberg 1956 ; 1960 ; 1965 อ้างถึงใน ชีระพร อูรรณโณ, 2529 : 133-136) องค์ประกอบทั้ง 2 ได้แก่

2.1 องค์ประกอบด้านสติปัญญา หมายถึง กลุ่มของความเชื่อที่บุคคลมีต่อที่หมายของทัศนคติ จะเป็นตัวส่งเสริมหรือขัดขวางการบรรลุถึงค่านิยมต่างๆของบุคคล

2.2 องค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีเมื่อถูกกระตุ้น โดยที่หมายของทัศนคติ

3. ทักษะที่มีองค์ประกอบเดียว นักจิตวิทยาที่เชื่อว่าทักษะที่มีองค์ประกอบเดียว ได้แก่ ฟิชบายน์ และไอเซ็น (Fishbein and Ajzen 1975 อ้างถึงใน ชีระพร อุวรรณ, 2529 : 133-136) ออสกู๊ด, ซูซี และเทนแนนบาวม (Osgood, Suci and Tannenbaum 1957 อ้างถึงใน ชีระพร อุวรรณ, 2529 : 133-136) ทักษะที่มีองค์ประกอบเดียวนั้นคือ อารมณ์ความรู้สึกในทางชอบหรือไม่ชอบที่บุคคลมีต่อที่หมายของทักษะ

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับทักษะสามารถจำแนกได้เป็น 3 แนวคิด โดยองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับทักษะทั้ง 3 กลุ่มแนวคิด ได้แก่ ความรู้ อารมณ์ ความรู้สึกและพฤติกรรม ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ทักษะที่มีองค์ประกอบเดียวซึ่งได้รับความนิยมนในปัจจุบันเป็นแนวทางในการศึกษา

การเกิดทักษะ

ทักษะไม่เกิดโดยฉับพลันแต่จะค่อยๆสะสมจากประสบการณ์หรือสิ่งเร้าต่างๆ หรือเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล ปัจจัยที่ก่อให้เกิดทักษะสรุปได้ 4 ประการ ดังนี้ (ถวิล ชาราโกชน, 2532 : 50)

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experiences) เป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้พบกับเหตุการณ์นั้นมาด้วยตัวของเขาเอง และในการไปพบนั้นทำให้เกิดความพึงใจกลายเป็นทักษะของเขา เช่น ถ้าเรามีประสบการณ์ที่ดีในการติดต่อกับบุคคลหนึ่ง เราจะมีความรู้สึกชอบบุคคลนั้น ในทางตรงข้าม ถ้ามีประสบการณ์ที่ไม่ดี ก็มักจะมีแนวโน้มที่จะไม่ชอบบุคคลนั้นได้

2. การติดต่อข่าวสารกับบุคคลอื่น (Communication From Others) โดยปกติในชีวิตประจำวันของคนเราจะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นในสังคมอยู่แล้ว จากผลของการติดต่อข่าวสารกับบุคคลอื่น จึงทำให้เรารับเอาทักษะหลายๆอย่างเข้าไปโดยไม่ตั้งใจ ทั้งนี้ เพราะการเกี่ยวข้องกันนั้นจะอยู่ในลักษณะที่ไม่มีแบบแผน โดยมากจะเป็นกลุ่มในครอบครัว วงศ์เครือญาติ หรือผู้ที่สนิทสนมกัน นอกจากนี้สื่อมวลชนก็เป็นช่องทางในการสื่อสารชนิดหนึ่ง ถึงแม้ว่าจะมีอิทธิพลต่อทักษะนั้นน้อยกว่าการสื่อสารแบบเผชิญหน้า (Face-to-face Communication) ก็ตาม แต่บางครั้งสื่อมวลชนก็มีส่วนเสริมสร้างทักษะของบุคคลได้เช่นเดียวกัน

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) มีบ่อยครั้งที่ทักษะของเราพัฒนาการขึ้นมาจาก การลอกเลียนแบบคนอื่น กล่าวคือ เป็นการมองดูบุคคลอื่นว่าเขากระทำหรือปฏิบัติต่อสิ่งต่างๆ อย่างไรแล้วเราก็ทำเอาแบบนั้นมาปฏิบัติ ซึ่งรูปแบบอันนั้นจะก่อให้เกิดทักษะนั้นได้มากขึ้น ยิ่งใครที่ขึ้นอยู่กับการเป็นรูปแบบนั้นเป็นบุคคลที่เขายอมรับและนับถือเพียงใด

4. องค์ประกอบของสถาบัน (Institutional Factors) ที่ทัศนคติของบุคคลหลายอย่าง สืบเนื่องจากสถาบัน อันได้แก่ วัด ครอบครัว หน่วยงาน สมาคม โรงเรียน องค์กรต่างๆ เป็นต้น ซึ่ง สถาบันเหล่านี้เป็นแหล่งที่มีส่วนในการสร้างทัศนคติได้อย่างมากมาย

ประกาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 65-70) ได้สรุปปัจจัยในการก่อให้เกิดทัศนคติไว้ดังนี้

1. ตัวบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันทำให้ทัศนคติของบุคคล แตกต่างกัน ลักษณะทางประชากรบางอย่างก็มีผลต่อทัศนคติ เช่น เพศ (เพศหญิงประนีประนอม มากกว่าผู้ชาย) อายุ (ผู้ใหญ่มักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก) เป็นต้น

2. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล บุคคลหนึ่งสามารถสร้างทัศนคติแก่บุคคลอื่นได้ หากบุคคลนั้นเป็นที่เชื่อถือ น่าสนใจ และมีอำนาจ ปกติบุคคลจะเกิดทัศนคติเนื่องจากประสบการณ์ ตรงน้อยมาก ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากบุคคลอื่น

3. กลุ่ม ทัศนคติของบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับกลุ่มที่เป็นสมาชิก ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของเด็กที่อยู่ในฐานะทางสังคมที่แตกต่างกัน ที่มีต่อบางสิ่งบางอย่างพบว่า เด็กที่มีฐานะทาง สังคมต่ำจะมีแนวคิดในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกันมากกับเด็กที่มีฐานะทางสังคมสูง ตัวอย่างจาก การศึกษาพบว่า กลุ่มคนผิวขาวที่ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำจะมีทัศนคติไม่ดี ไม่ชอบนิโกรมากกว่ากลุ่ม คนผิวขาวที่อยู่ในฐานะปานกลาง ซึ่งสรุปได้ว่า ฐานะทางสังคมและฐานะทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อ ทัศนคติ การต่อสู้เพื่อฐานะทางเศรษฐกิจจะเป็นปัจจัยสำคัญต่อทัศนคติหรือความรู้สึกที่มีต่อสิ่งหนึ่ง สิ่งใด

สรุปได้ว่า ทัศนคติเกิดจากปัจจัยต่างๆมากมาย คือ การเรียนรู้และประสบการณ์ การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น สื่อมวลชน การเลียนรูปแบบ การเปลี่ยนสถานภาพของบุคคล สภาพแวดล้อม เพศ อายุ กลุ่ม ฐานะทางเศรษฐกิจ และฐานะทางสังคม

ลักษณะทั่วไปของทัศนคติ

ทัศนคติเป็นความรู้สึกที่บ่งบอกลักษณะทางจิตใจ อารมณ์ของบุคคล ซึ่งอาจเป็น ลักษณะที่ไม่แสดงออกมาทางภายนอกให้บุคคลอื่นเห็นหรือเข้าใจก็ได้ ลักษณะทั่วไปของทัศนคติที่ สำคัญมี 5 ประการ (รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์, 2533 : 13) ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นเรื่องของอารมณ์ (Feeling) อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามเงื่อนไขหรือ สถานการณ์ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บุคคลจะมีการกระทำที่เสแสร้งโดยแสดงออกไม่ให้เห็นกับความ รู้สึกของตนเมื่อเขารู้ตัวหรือรู้ว่ามีคนสังเกต

2. ทักษะคิดเป็นเรื่องเฉพาะตัว (Typical) ความรู้สึกของบุคคลอาจเหมือนกัน แต่รูปแบบการแสดงออกแตกต่างกันไป หรืออาจมีการแสดงออกที่เหมือนกันแต่ความรู้สึกต่างกันก็ได้

3. ทักษะคิดมีทิศทาง (Direction) การแสดงออกของความรู้สึกสามารถแสดงออกได้สองทิศทาง เช่น ทิศทางบวกเป็นทิศทางที่สังคมปรารถนา และทิศทางลบเป็นทิศทางที่สังคมไม่ปรารถนา เช่น ซื่อสัตย์-คดโกง รัก-เกลียด ชอบ-ไม่ชอบ ขยัน-ขี้เกียจ เป็นต้น

4. ทักษะคิดมีความเข้ม (Intensity) ความรู้สึกของบุคคลอาจเหมือนกันในสถานการณ์เดียวกัน แต่อาจแตกต่างกันในเรื่องของความเข้มที่บุคคลรู้สึกมากน้อยต่างกัน เช่น รักมาก รักน้อย ขยันมาก ขยันน้อย เป็นต้น

5. ทักษะคิดต้องมีเป้า (Target) ความรู้สึกจะเกิดขึ้นลอยๆ ไม่ได้ เช่น รักพ่อแม่ ขยันเข้าชั้นเรียน ขี้เกียจทำการบ้าน เป็นต้น

สรุปได้ว่า ทักษะคิดของบุคคลในเรื่องเดียวกันอาจแตกต่างกันได้ ทักษะคิดเป็นเรื่องของอารมณ์ เป็นเรื่องเฉพาะตัว มีทิศทาง มีความเข้ม และต้องมีเป้า ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้ลักษณะของทักษะคิดที่สำคัญเป็นแนวทางศึกษา คือ

ทิศทางของทักษะคิด (Direction) หมายถึง การให้การสนับสนุนหรือไม่สนับสนุน ชอบ-ไม่ชอบ ถ้าจะบอกว่ามีทักษะคิดในทางบวกก็คือ ให้การสนับสนุน เห็นด้วย ส่วนในทางลบก็คือ ไม่เห็นด้วย

การวัดทักษะคิด

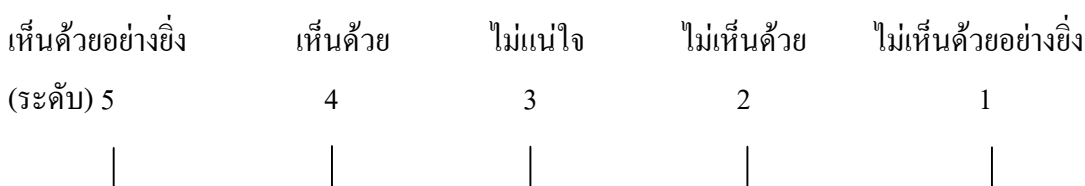
ทักษะคิดเป็นสิ่งที่ไม่อาจสังเกตได้ ไม่อาจเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น หรือสัมผัสได้ ทักษะคิดเป็นภาวะเชิงสันนิษฐานที่ต้องอนุมาน เพื่อที่จะทำการอนุมานเกี่ยวกับทักษะคิด จึงได้มีการวัดขึ้นมากมายหลายวิธี กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2527 : 187) ได้สรุปวิธีการวัดทักษะคิดไว้ 5 วิธี ดังนี้

1. โดยการประมาณความรู้สึกของตนเอง (Self-report Measures) วิธีการวัดทักษะคิดทางสังคม โดยการประมาณความรู้สึกของตนเองนี้ มีนักจิตวิทยาสังคมได้พยายามสร้างเครื่องมือขึ้นมาวัด เป็นมาตราส่วนประมาณความรู้สึกซึ่งมีหลายมาตราวัด (Scale) ที่เป็นที่ยอมรับกันมากได้แก่

1.1 มาตรวัดแบบเทอร์สโตน (Thurstone Scale) มาตรวัดนี้สร้างโดย หลุยส์ เทอร์สโตน (Louis Thurstone) ในปี ค.ศ. 1928 มีทั้งหมด 11 ระดับความรู้สึก โดยระดับต้นที่ 1-5 จะเป็นทักษะคิดทางบวก เช่น ความรู้สึกเห็นด้วย พอใจ ชอบ โดยมีระดับต่ำสุดคือ 1 ไปเรื่อยๆ จนถึงระดับสูงสุดคือ 5 สำหรับระดับ 6 จะเป็นความรู้สึกกลางๆ กำกึ่งระหว่างทักษะคิดทางบวกกับ

ทัศนคติทางลบ และระดับท้ายที่ 7-11 เป็นทัศนคติทางลบ เช่น ความรู้สึกไม่เห็นด้วย ไม่พอใจ ไม่ชอบ โดยมีระดับต่ำสุด คือ 7 ไปเรื่อยๆ จนถึงระดับสูงสุด คือ 11

1.2 มาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) สร้างโดย เร็นซิส ลิเคอร์ท (Rensis Likert) ในปี ค.ศ. 1930 มีทั้งหมด 5 ระดับความรู้สึก มาตรวัดแบบนี้เป็นที่นิยมใช้อย่างแพร่หลาย เนื่องจากสร้างไม่ยาก การสร้างแบบวัดทัศนคติต้องกำหนดให้ข้อความทุกข้อมีความสำคัญเท่ากันหมด คะแนนของผู้ตอบแต่ละคนคือผลรวมของคะแนนทุกข้อในแบบวัดทัศนคติ ลิเคอร์ท (Likert) ถือว่าผู้ที่มี ทัศนคติที่ดีต่อสิ่งใดก็ย่อมมีโอกาสมากที่จะตอบเห็นด้วยกับข้อความที่สนับสนุนสิ่งนั้น หากผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อสิ่งนั้น โอกาสที่จะตอบเห็นด้วยกับสิ่งนั้นก็จะมีน้อย ในทำนองเดียวกันผู้ที่มี ทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งใด โอกาสการตอบเห็นด้วยกับข้อความที่สนับสนุนสิ่งนั้นก็จะมีน้อย และโอกาสการตอบเห็นด้วยกับข้อความต่อต้านสิ่งนั้นก็จะมีมาก ทั้งนี้ คะแนนรวมของทุกข้อจะเป็น เครื่องชี้ให้เห็นถึงทัศนคติของผู้ตอบแต่ละคนในแบบวัดทัศนคติ

รูปภาพ 1.1 มาตรวัดทัศนคติของลิเคอร์ท (Likert scale) 5 ระดับความรู้สึก

1.3 มาตรวัดแบบโบการ์ดัส (Bogardus Scale) มาตรวัดนี้สร้างขึ้น โดย อี มอรี โบการ์ดัส (Emory Bogardus) ในปี ค.ศ. 1925 เป็นมาตรวัดที่วัดทัศนคติทางด้านสังคม (Social Distance Scale) โดยการสร้างข้อคำถามขึ้นมา 7 ข้อ แล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเฉพาะข้อที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงเพียงข้อใดข้อหนึ่ง หรือมากกว่าหนึ่งข้อขึ้นไป

1.4 มาตรวัดที่ให้ความหมายของคำที่แตกต่างกัน มาตรวัดนี้สร้างขึ้น โดย ออสกูด ซูไซ และเทนเนบววม (Osgood, Suci and Tennenbaum) ในปี ค.ศ. 1957 เป็นมาตรวัดที่ใช้ คำหรือวลีที่มีความหมายที่ตรงข้ามกันเป็นคู่ๆ มีระดับที่ประมาณความรู้สึก 7 ระดับ ในแต่ละคำ หรือวลีนั้นและการแบ่งการวัดทัศนคติเป็น 3 แบบ คือ

1.4.1 มาตรวัดประเมินผล (Evaluation Scale) เป็นการวัดการ ประเมินความรู้สึก ได้แก่ ดี-เลว ขม-หวาน ชอบ-ไม่ชอบ พอใจ-ไม่พอใจ

1.4.2 มาตรฐานที่แสดงถึงพลัง (Potency Scale) เป็นการวัดความแข็งแรง ได้แก่ แข็ง-อ่อน หนัก-เบา

1.4.3 มาตรฐานที่แสดงถึงการแสดงออก หรือการเคลื่อนไหว (Activity Scale) เป็นการแสดงความเคลื่อนไหว โดยใช้คำคุณศัพท์อธิบาย ได้แก่ ช้า-เร็ว เฉื่อยชา-กระตือรือร้น

1.5 นอกจากมาตรฐานที่ได้รับความนิยม 4 แบบใหญ่ๆ แล้วยังมีมาตรฐานอีก 2 แบบ คือ

1.5.1 มาตรฐานที่ใช้คำถามในทำนองการยอมรับหรือปฏิเสธ

1.5.2 มาตรฐานที่ใช้คำถามแบบปลายเปิด

2. การสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออก เทคนิคการวัดทัศนคตินี้เริ่มใช้โดย ลาปีแยร์ (La Pierre's) ในปี ค.ศ. 1934 โดยการสร้างสถานการณ์นั้นระยะหนึ่ง จนกระทั่งเราเกิดความรู้สึกหรือสถานการณ์นั้นแล้ว ผู้ศึกษา หรือผู้วัดทัศนคติต้องสังเกตพฤติกรรมที่เขาแสดงออกตั้งแต่แรกเริ่มจนกระทั่งสิ้นสุดการสร้างสถานการณ์

3. การตีความหมายหรือแปลความหมาย เป็นการวัดทัศนคติจากปฏิกิริยาที่บุคคลแสดงต่อสิ่งเร้าบางชนิด เทคนิคการวัดทัศนคติแบบนี้มีหลายวิธี ได้แก่

3.1 การดูภาพ แล้วเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นจากภาพ

3.2 การดูภาพหยดหมึก แล้วบอกว่าภาพที่เห็นคืออะไร พร้อมเหตุผลว่าทำไมจึงเห็นภาพเช่นนั้น

3.3 การทำนายพฤติกรรมที่อาจเกิดขึ้นของบุคคล หรือตัวละคร

จากปฏิกิริยาในแต่ละวิธี จะเป็นการแสดงทัศนคติของบุคคลที่ไม่รู้ตัว วิธีการเหล่านี้ นักจิตวิทยานิยมใช้มาก โดยมีเกณฑ์การตีความ หรือการแปลความหมาย หรือการแปลผลจากปฏิกิริยาที่บุคคลแสดงออกต่อสิ่งเร้านั้นๆ ว่าปฏิกิริยาเช่นนั้นแสดงถึงทัศนคติ และอยู่ในเกณฑ์ปกติ หรือเบี่ยงเบนไปจากปกติแล้วหรือยัง

4. การทำงานบางอย่างที่กำหนดให้ การวัดทัศนคติด้วยวิธีนี้ นักจิตวิทยาสังคมเชื่อว่า พฤติกรรมที่บุคคลแสดงการทำงานบางอย่างที่กำหนดให้ นั้น เป็นผลมาจากความรู้สึกนึกคิดของเขาตนเอง

5. ปฏิกิริยาตอบสนองทางร่างกาย นักจิตวิทยาส่วนใหญ่มักจะรายงานผลการศึกษาด้านทัศนคติ หรือการวัดทัศนคติ โดยการกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มข้น (Intensity) หรือความรุนแรง (Extremism) ของทัศนคติกับปฏิกิริยาตอบสนองทางร่างกาย เช่น การตอบสนอง

ต่อการซื้อไฟฟ้า อัตราการเดินของหัวใจก่อนที่ การขยายของม่านตา มากกว่าที่จะกล่าวถึงทิศทางของทัศนคติ เช่น ทัศนคติทางบวก และทัศนคติทางลบ

แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาท

บทบาทมีส่วนเกี่ยวข้องกับฐานะตำแหน่งของบุคคลที่ดำรงอยู่ ที่จะแสดงออกในการปฏิบัติหน้าที่ มีนักการศึกษาหลายคนได้ให้แนวคิดที่เกี่ยวกับบทบาทไว้หลายทัศนะดังนี้

ความหมายของบทบาท

นักวิชาการและบริหารการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศหลายท่านให้ความหมายของบทบาทไว้ดังนี้

พงศ์ พัดพิน (2536 : 9) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่สมาชิกในกลุ่มนั้นคาดหวังเอาไว้ ซึ่งกำหนดไว้ควบคู่กันกับตำแหน่งรวมทั้งหน้าที่ที่ต้องกระทำ เพราะในการดำเนินงานใดๆ ก็ตามต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเห็นชอบสอดคล้องในการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ยงยุทธ จำปามูล (2539 : 10) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า บทบาท คือการปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งหรือสถานภาพของบุคคลซึ่งเป็นความคาดหวังของสังคม ซึ่งมีการวางระเบียบไว้ชัดเจนว่า บุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้นจะต้องมีสิทธิและหน้าที่อย่างไรบ้าง ถ้าตำแหน่งหรือสถานภาพเปลี่ยนไป บทบาทก็จะเปลี่ยนตามไปด้วย และถ้าบุคคลใดในสังคมมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมมากขึ้นเท่าใด บทบาทก็จะเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น

กนกวรรณ เพียงเกตุ (2541 : 22) ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาท หมายถึงพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลที่แสดงออกตามสถานภาพที่ดำรงอยู่ บทบาทที่แสดงออกนี้ถูกกำหนดโดยความคาดหวังของสังคมอย่างชัดเจนภายใต้วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมนั้นๆ ว่าจะต้องประพฤติปฏิบัติอย่างไรบ้าง ถ้าสถานภาพบุคคลเปลี่ยนแปลงไปบทบาทก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย

ชไมพร สมบัติยานุชิต (2541 : 16) กล่าวว่า บทบาท คือพฤติกรรมที่บุคคลกระทำตามแห่งหน้าที่และสถานภาพ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันระหว่างพฤติกรรมของตนเองกับตำแหน่งทางสังคมและหากสถานภาพเปลี่ยนไปบทบาทก็จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย บุคคลจะแสดงบทบาทแตกต่างกันออกไปอยู่เสมอเมื่ออยู่ในกลุ่มต่างกัน ทั้งนี้เพราะความคาดหวังในแต่ละกลุ่มไม่เหมือนกัน

สรุปว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลที่เกิดขึ้นตามตำแหน่ง หน้าที่ และสถานภาพซึ่งเป็นไปตามความคาดหวังของสังคม มีการวางระเบียบไว้ชัดเจน หากสถานภาพเปลี่ยนไปบทบาทก็จะเปลี่ยนแปลงไป

ทฤษฎีบทบาท

บทบาทมีส่วนเกี่ยวข้องกับฐานะตำแหน่งของบุคคลที่ดำรงอยู่และจะแสดงออกมาทางการกระทำหรือพฤติกรรมที่ผู้อื่นคาดหวังไว้ พฤติกรรมดังกล่าวมีปัจจัยซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดบทบาทที่แตกต่างกันดังมีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงไว้ดังนี้

ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์ (2538 : 28-31) ได้อธิบายถึงพฤติกรรมมนุษย์ตามแนวทางการศึกษาของกลุ่มพฤติกรรมนิยมไว้ว่า มีตัวแปรหรือปัจจัยของพฤติกรรมมากมายหลายลักษณะคือ

1. ลักษณะทางกายภาพของมนุษย์ที่มีต่อพฤติกรรมองค์การมีหลายประการ เช่น อายุ เพศ สถานภาพการสมรส จำนวนบุตร ประสบการณ์ การศึกษา เป็นต้น

2. ความสามารถเป็นสถานภาพของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานหลายอย่าง ซึ่งเป็นเรื่องของแต่ละคนจะสามารถปฏิบัติได้ ความสามารถแบ่งได้เป็นความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถทางร่างกาย

3. บุคลิกภาพ บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันย่อมส่งผลถึงพฤติกรรมที่แตกต่างกันปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพมีดังนี้

3.1 กรรมพันธุ์หรือพันธุกรรม ได้แก่ ความสูง สีผิว เพศ อารมณ์ สติปัญญา รูปร่าง เป็นต้น กล่าวคือ บุคลิกภาพ เช่น รูปร่าง ซึ่งบุคคลหนึ่งจะสูง เตี้ย ขาว หรือดำ สวยงาม หรือน่าเกลียด ย่อมมีผลกระทบต่อผู้อื่น และในทางกลับกันจะกระทบต่อแนวคิดต่อตนเอง อีกด้วย

3.2 สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อบุคลิกภาพ ได้แก่ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี กลุ่มเพื่อน ครอบครัว เป็นต้น

3.3 สถานการณ์ แม้ว่าบุคลิกภาพของตนจะคงที่ แต่ก็มีการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสถานการณ์

4. ค่านิยมและทัศนคติ เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับความรู้สึก การรับรู้ ความพึงพอใจ ซึ่งจะหล่อหลอมให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามความต้องการของตนเอง และสังคม

สมเทศ คามไส (2544 : 16) กล่าวว่า ทฤษฎีบทบาทเป็นกรอบความคิดที่มีรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลที่ถูกกำหนดขึ้น โดยความคาดหวังของสังคมให้บุคคลนั้นปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นผลพวงของการที่บุคคลนั้นมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในสังคม ในอีกมิติหนึ่ง บทบาทของบุคคลจะเป็นพฤติกรรมซึ่งมีอิทธิพลมาจากองค์ประกอบภายใน ได้แก่ บุคลิกภาพ ลักษณะทางพันธุกรรม ซึ่งจะหลอมรวมกันเป็นบทบาททางสังคม และจะแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น

Hunt (1971 : 6) กล่าวว่า บทบาทที่บุคคลแสดงออกสามารถแบ่งได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. บทบาทที่กำหนดโดยสังคม เป็นบทบาทที่สังคมกำหนดไว้ว่าบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งนั้นจะต้องทำอะไร เช่น สังคมกำหนดไว้ว่า ครูจะต้องทำหน้าที่สอน แพทย์จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้รักษาคนไข้

2. บทบาทที่กำหนดให้คนเป็นตัวอย่างของสังคม เช่น การแต่งกาย การพูดจา ความประพฤติของคนในสังคมย่อมบ่งถึงวัฒนธรรมและสังคมของคนอื่น

3. บทบาทที่สังคมคาดหวัง เป็นบทบาทที่ผู้อื่นคาดหวังไว้ว่าผู้ดำรงตำแหน่งนั้นจะปฏิบัติอย่างไร เช่น ผู้ที่เป็นครูควรจะต้องมีความรู้ดี มีความประพฤติ และมีคุณธรรมของความเป็นครูที่ดี

4. บทบาทที่ทุกคนต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ และหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น ครูจะต้องปฏิบัติตามระเบียบข้าราชการพลเรือน

5. บทบาทที่ต้องปฏิบัติตามความคาดหวังของผู้ร่วมงาน เช่น คนสองคนทำงานร่วมกันต่างมุ่งหวังว่าแต่ละคนจะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตน แต่โดยความเป็นจริงแล้วทั้งสองฝ่ายจะต้องดูความมุ่งหวังของฝ่ายตรงข้ามด้วยว่าต้องการจะให้ทำอะไร

Cohen (1979 : 36) ได้อธิบายทฤษฎีบทบาทไว้ว่า การที่สังคมกำหนดเฉพาะเจาะจงให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทใดบทบาทหนึ่งนั้นเรียกว่าเป็นบทบาทที่ถูกกำหนดขึ้น ถึงแม้ว่าบางคนจะมีได้ประพฤติปฏิบัติตามบทบาทที่สังคมกำหนดไว้ ส่วนบทบาทที่ปฏิบัติจริงเป็นวิธีการที่บุคคลได้แสดงหรือปฏิบัติออกมาจริงตามตำแหน่งของเขา ความไม่ตรงกันของบทบาทที่ถูกกำหนดกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงนั้น อาจมีสาเหตุมาจากสิ่งต่อไปนี้

1. บุคคลขาดความเข้าใจในส่วนบทบาทที่ต้องการ
2. ความไม่เห็นด้วยหรือไม่ลงรอยกับบทบาทที่ถูกกำหนด
3. บุคคลไม่มีความสามารถที่จะแสดงบทบาทนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาทฤษฎีสรุปว่า ทฤษฎีบทบาทเป็นรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออก ที่มีผลต่อองค์การโดยความคาดหวังในสังคม ซึ่งเป็นผลพวงของการที่บุคคลนั้นมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันใน

สังคม ซึ่งมีอิทธิพลประกอบหลายประการ ได้แก่ บุคลิกภาพ ลักษณะทางพันธุกรรม สภาพแวดล้อม สถานการณ์ ค่านิยมและทัศนคติ และจะแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ กับบทบาทในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ได้ดำเนินการขอจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต่อทบวงมหาวิทยาลัย ตั้งแต่ต้นปี 2539 โดยได้เชิญบุคคลสำคัญและนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิมาร่วมเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย จนกระทั่งรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยได้อนุญาตให้จัดตั้งวิทยาลัยเมืองหาดใหญ่ขึ้น เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2540 ซึ่งถือว่าเป็นจุดกำเนิดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งนี้ เป็นแห่งแรกในภาคใต้ตอนล่าง และได้รับการเปลี่ยนประเภทสถาบันเป็นมหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2546

มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ ตั้งอยู่เลขที่ 125/502 ถนนพลพิชัย อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาบนพื้นที่ประมาณ 116 ไร่ ได้พัฒนาภูมิทัศน์มาอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านอาคารสถานที่ การวางผังแม่บท (Master plan) ให้มีความร่มรื่น เพื่อเป็นมหาวิทยาลัยในสวน (University in the park) ตามนโยบายของสภามหาวิทยาลัยมหาดใหญ่

มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบที่ 2 เมื่อวันที่ 13 - 15 กันยายน 2549 นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังได้จัดระบบการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยให้ก้าวทันยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อก้าวสู่การเป็น e University ที่สมบูรณ์มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้ที่ทำงานได้อย่างมืออาชีพ เพื่อเป็นการรองรับการพัฒนาของมหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ในอนาคต

ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมร่วม

ปรัชญา

รู้คิด รู้ธรรม รู้สำเร็จ

ความหมาย นอกเหนือจากความตั้งใจในการพัฒนา การศึกษาในระดับสูงแก่เยาวชน และ ประชาชนในท้องถิ่น มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่หวังเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีการพัฒนา ความคิด ความรู้ ความสามารถ การไตร่ตรองในการที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อมีประโยชน์แก่ตัวเยาวชน และส่วนรวมมากที่สุด โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง และในที่สุดเยาวชนก็จะรู้จักกับความสำเร็จเมื่อรู้คิดและรู้ธรรม

ปณิธาน

มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ มีปณิธานและความมุ่งมั่นที่จะจัดกระบวนการเรียนการสอนทุกอย่าง เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาแต่ละคนให้เจริญเติบโตสูงที่สุดแห่งสมรรถภาพ ให้เป็นบุคคลที่เพียบพร้อมสมบูรณ์ทั้งในด้านวินัย คุณธรรม และสติปัญญาความรอบรู้ โดยมีจุดมุ่งหมายหลัก คือ ให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เน้นเป็นพิเศษให้นักศึกษาเจริญก้าวหน้าเป็นมืออาชีพในสาขาวิชาที่เรียน มีจิตสำนึกที่คำนึงถึงสังคมในคุณธรรมและจริยธรรม ต่อสังคมเพื่อนมนุษย์ แต่ละหลักสูตรการศึกษาจะมีส่วนประกอบรายวิชากระบวนการเรียนที่จะปลูกฝัง ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาในทางที่ดี โดยเฉพาะในด้านความเป็นคนดีและในด้านทักษะความรู้ความสามารถ

วิสัยทัศน์

จากการประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และอนาคตของมหาวิทยาลัยมหาดใหญ่จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยอ้อมรวมทั้งการประมวลความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัยจึงกำหนดวิสัยทัศน์ ดังนี้

เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนชั้นนำ ก้าวล้ำสู่สากล สร้างคนมืออาชีพ

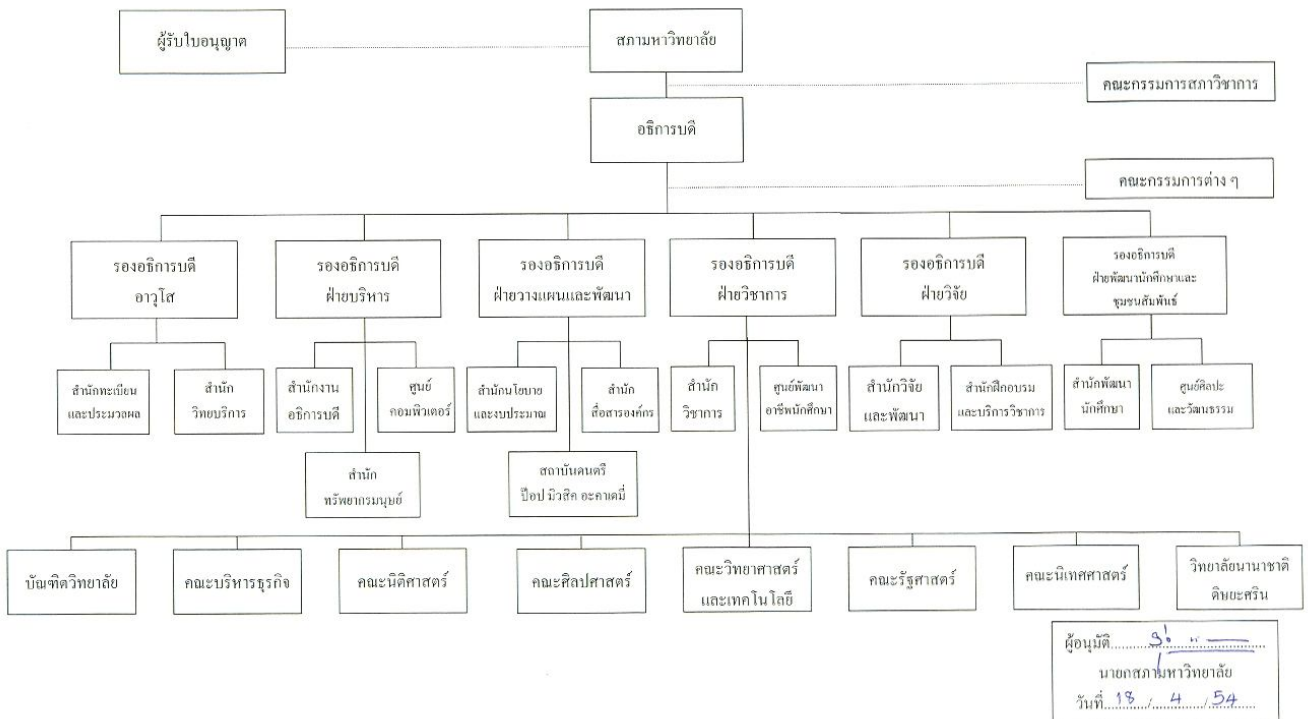
พันธกิจ

มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่มุ่งตอบสนองและสร้างสรรค์สังคม โดยผลิตบัณฑิต วิจัย บริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ด้วยคุณภาพของการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของบุคลากรอย่างมีความสุข ภายใต้การประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย

ค่านิยมร่วม

Change	พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง
Harmony	สมานฉันท์เป็นหนึ่งเดียว
Accountability	รับผิดชอบต่อผลงาน โปร่งใส ตรวจสอบได้
Morality	ยึดมั่นในคุณธรรม
Professionalism	ทำงานอย่างมืออาชีพ

โครงสร้างการแบ่งส่วนงานภายในมหาวิทยาลัยหาดใหญ่

รูปภาพ 1.2 โครงสร้างการแบ่งส่วนงานภายในมหาวิทยาลัยหาดใหญ่

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่กับบทบาทในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งหนึ่งที่ได้รับอนุมัติจัดตั้งจากทบวงมหาวิทยาลัย อนุญาตให้จัดการศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีภายใต้การกำกับดูแลของทบวงมหาวิทยาลัย เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งหนึ่งที่มีกระบวนการเรียนการสอนที่สามารถถ่ายทอดทัศนคติ ค่านิยมและความนึกคิดตลอดจนพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม อีกทั้งยังสามารถส่งเสริมความรู้และสติปัญญาที่จะสามารถทำให้นักคลปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ด้วย ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่ามหาวิทยาลัยหาดใหญ่ต้องมีบทบาทที่สำคัญในการที่จะอนุรักษ์ ส่งเสริม พัฒนารวมทั้งถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยไปสู่สมาชิกของสังคมได้อย่างถูกต้อง

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ มีปรัชญาที่เด่นชัดคือ รู้คิด รู้ธรรม รู้สำเร็จ นอกเหนือจาก ความตั้งใจในการพัฒนาการศึกษาในระดับสูงแก่เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น ทางมหาวิทยาลัยหาดใหญ่หวังเป็นอย่างยิ่ง ที่จะพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีการพัฒนา ความคิด ความรู้ ความสามารถ การไตร่ตรองในการที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อมีประโยชน์แก่ตัวเยาวชน และส่วนรวมมากที่สุด โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง และในที่สุด เยาวชนก็จะรู้จักกับ

ความสำเร็จเมื่อรู้คิดและรู้ธรรม และมีปณิธานและความมุ่งมั่น ที่จะจัดกระบวนการเรียนการสอน ทุกอย่าง เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาแต่ละคน ให้เจริญเติบโตสูงที่สุดแห่งสมรรถภาพ ให้เป็น บุคคลที่เพียบพร้อมสมบูรณ์ ทั้งในด้านวินัย คุณธรรม และสติปัญญาความรู้ โดยมีจุดมุ่งหมาย หลัก คือให้นักศึกษา เป็นบัณฑิตที่มี วิชาที่ศรัทธากว้าง ไกล เน้นเป็นพิเศษ ให้นักศึกษาเจริญก้าวหน้า เป็นมืออาชีพในสาขาวิชาที่เรียน มีจิตสำนึกที่ดีงาม สมบูรณ์ในคุณธรรม และจริยธรรมต่อ สังคม และเพื่อนมนุษย์ แต่ละหลักสูตรการศึกษา จะมีส่วนประกอบรายวิชากระบวนการเรียนที่จะ ปลุกฝัง ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิด การพัฒนาในทางที่ดี โดยเฉพาะในด้านความเป็นคนดี และใน ด้านทักษะ ความรู้ความสามารถ (มหาวิทยาลัยมหาดไทย 2540, บทนำ)

ทั้งนี้ในบทบาทด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยมหาดไทยได้ ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมโดยจัดตั้งศูนย์ศิลปวัฒนธรรมเพื่อ ถ่ายทอดค่านิยม ความนึกคิด คุณธรรม และจริยธรรม ตลอดจนพฤติกรรมทางสังคม อันรวมถึงวัฒนธรรม อีกทั้งยังสามารถ ส่งเสริมความรู้และสติปัญญาในรูปแบบของงานบริการวิชาการสู่ชุมชน ที่จะทำให้สามารถปรับตัว เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งยังเป็นการตอบสนองนโยบายของชาติอีกรูปแบบหนึ่ง

นอกจากนั้น มหาวิทยาลัยมหาดไทยยังมีการแทรกบทบาทด้านการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ไว้ในภารกิจต่างๆ โดยคำนึงถึงภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการเรียนการสอน โดยมีวิธีดำเนินการเพื่อทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่ ออกมาในรูปของเนื้อหาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมทั้งในและนอก หลักสูตร
2. ด้านการวิจัย โดยจัดดำเนินการวิจัย ค้นคว้า ศิลปวัฒนธรรมไทยในด้านต่างๆ
3. ด้านการให้บริการวิชาการแก่สังคม โดยจัดดำเนินงานในรูปแบบของโครงการ และกิจกรรมเพื่อชุมชนหรือร่วมกับชุมชนและเผยแพร่ผลงาน
4. ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมุ่งถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมและค่านิยม อันดีงามในสังคมตลอดจนการจรจร ศิลปวัฒนธรรมในรูปแบบของการดำเนินการจัดกิจกรรม ต่างๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สธน โรจนตระกูล (2526 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของวิทยาลัยครูในเขตภาคกลางที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ การวิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง วิทยาลัยครู 11 แห่ง เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและสัมภาษณ์ ผลการศึกษาสรุปว่ากิจกรรมที่ได้รับความสนใจและประสบความสำเร็จเป็นอันดับหนึ่งมีหลายกิจกรรมได้แก่ นิทรรศการวัฒนธรรมไทย งานโครงการวัฒนธรรมสัญจร งานประเพณีต่างๆ กิจกรรมทางด้านศาสนา

จากการศึกษาได้สรุปว่า วิทยาลัยครูภาคกลางส่วนใหญ่ดำเนินบทบาทด้านการทำนุบำรุงวัฒนธรรมค่อนข้างน้อย ทั้งด้านการสอน การประกวดหรือการแข่งขัน การวิจัย การศึกษา และการรวบรวม รวมทั้งทัศนศึกษา ดูงาน แลกเปลี่ยนเผยแพร่ระหว่างสถาบัน และบางกิจกรรมในรอบปีหนึ่งไม่เคยจัดเลย เช่น การประชุมสัมมนา

งานที่ประสบผลสำเร็จและได้ผลคุ้มค่า อาจารย์ส่วนใหญ่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ตรงกันว่า มักเป็นงานที่จัดง่าย ลงทุนน้อย จัดได้ทุกสถานที่ ทุกโอกาส ตัวอย่างงานดังกล่าว ได้แก่ นิทรรศการด้านศิลปวัฒนธรรม

นฤทธิ ศรีวรรณ (2526 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของวิทยาลัยครูในเขตภาคใต้ ที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ สรุปผลการวิจัยในเรื่องของการดำเนินบทบาท และวิธีดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สธน โรจนตระกูล ส่วนในเรื่องของลักษณะงานที่วิทยาลัยครูทั้ง 9 แห่งในเขตภาคใต้ปฏิบัติมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ การจัดนิทรรศการ รองลงมาคือ การจัดแสดงและสาธิต และที่ปฏิบัติน้อยเป็นอันดับสุดท้ายคือ การจัดตั้งชมรมและกลุ่มผู้สนใจ สำหรับกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมที่จัดให้กับนักศึกษา เยาวชน และประชาชนแล้ว ได้รับผลสำเร็จมากที่สุดคือ กิจกรรมเผยแพร่ โดยการจัดนิทรรศการประกอบการแสดงและสาธิต ในด้านปัญหาหรืออุปสรรคที่พบ คือ ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาทางด้านวิชาการ

พยนต์ เอี่ยมสำอาง (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยครูภาคตะวันตกที่มีต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะวัฒนธรรมไทยตะวันตก การจัดหลักสูตรและการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทยในระดับจังหวัด และวิทยาลัยครูตะวันตก และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ปีที่ 2 และปริญญาตรีปีที่ 4 ที่มีต่อวัฒนธรรมไทยภาคตะวันตก การจัดหลักสูตรและกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทยวิทยาลัยครูภาคตะวันตก โดยทำการศึกษาจากเอกสารและแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า การจัดหลักสูตรวิชาวัฒนธรรมในวิทยาลัยครู นักศึกษาทุกคนต้องเรียนวิชาสังคีตนิยม ความเข้าใจในศิลปะและสุนทรียะของนาฏศิลป์ไทย การจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทยในระดับจังหวัดและวิทยาลัยครูภาคตะวันตกได้ทำมาอย่างต่อเนื่องและนักศึกษาทั้ง

สองระดับมีความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ด้วยคือ ควรนำเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นมาสอนในสถาบันการศึกษาให้มากขึ้น การเรียนการสอนควรจัดในรูปแบบของกิจกรรม ศูนย์วัฒนธรรมในวิทยาลัยครูต้องเป็นผู้นำในการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น นอกจากนี้ยังต้องศึกษาและวิจัยอยู่เสมอ ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยภาคตะวันตกและการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทยตะวันตก ทั้งสองระดับไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยที่ระดับ .05

สุปาณี พัฒราช (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ ตามทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา จากการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมเพื่อทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่จริงมากที่สุดคือ การจัดแสดงหรือนิทรรศการ ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่จริงมากที่สุดคือ การจัดอภิปราย กิจกรรมที่ผู้บริหารต้องการให้มีมากที่สุดคือ การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย ส่วนอาจารย์กับนักศึกษาต้องการให้มีกิจกรรมจัดการแสดงหรือนิทรรศการมากที่สุด

ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีความเห็นว่า บทบาทที่เป็นจริงของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาตินั้นแตกต่างจากบทบาทที่คาดหวัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในทุกข้อและทุกด้าน โดยผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษามีความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในระดับที่สูงกว่าบทบาทที่ปฏิบัติอยู่จริง ในทุกข้อและทุกด้าน

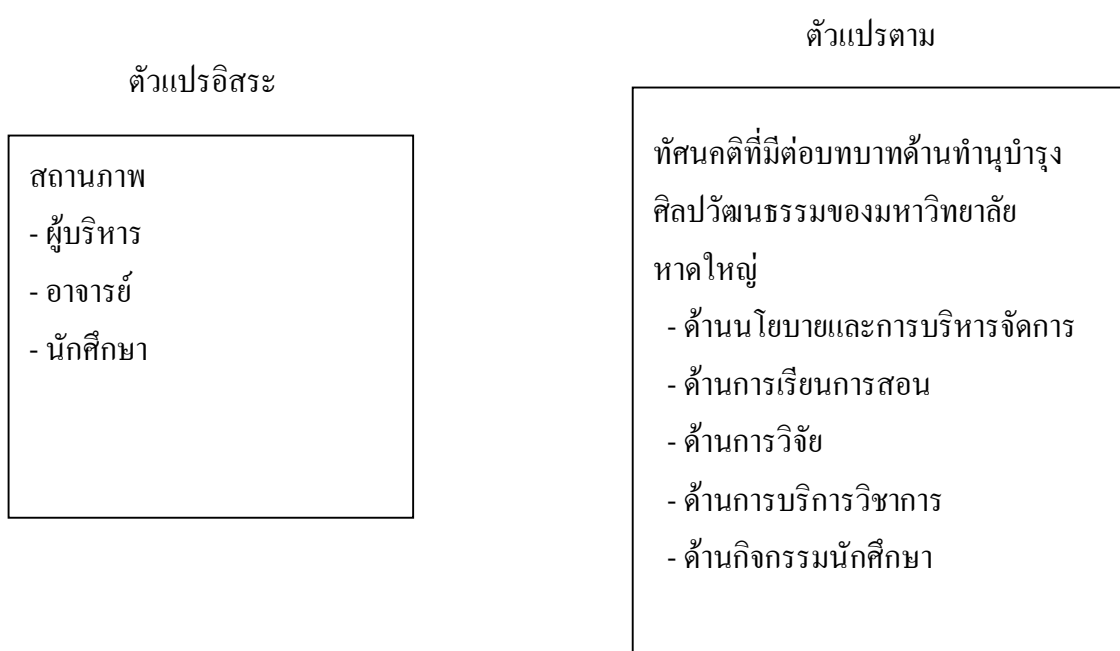
วสันต์ ชีวะสาธน์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทด้านการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยในภาคใต้ ตามทัศนะผู้บริหารและอาจารย์ โดยเปรียบเทียบระหว่าง บทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวัง ในภารกิจสี่ประการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี วิทยาเขตหาดใหญ่ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ผลจากการศึกษาคือ เปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวัง ด้านการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตามทัศนคติผู้บริหารทุกคณะ ของมหาวิทยาลัยในภาคใต้ทั้ง 3 แห่ง พบว่า บทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวัง ด้านการสอน การวิจัย ไม่แตกต่างกัน ส่วนการบริการทางวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตามทัศนะผู้บริหารทุกคณะ มีความแตกต่างกัน

โสภา ผลเจริญ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของมหาวิทยาลัย เซนต์จอห์นในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติตามทัศนคติของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ผลจากการศึกษาคือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการสู่สังคม ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เห็นว่ามีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ส่วนค่านโยบาย ผู้บริหาร และอาจารย์เห็นว่ามีปฏิบัติในระดับมาก เมื่อพิจารณาภาพรวมพบว่ามีปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ที่มีต่อบทบาทของมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ในการจัดกิจกรรมเพื่อการทำนุบำรุงและส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติ เป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งด้านนโยบาย ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย และด้านการบริการวิชาการสู่สังคม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อกำหนดตัวแปรที่มีต่อทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ดังนี้

รูปภาพ 1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

1.4 สมมติฐานการวิจัย

ทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีความแตกต่างกัน

1.5 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. เป็นข้อมูลในการวางแผนนโยบาย วางแผนพัฒนา ปรับปรุงและดำเนินงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้แก่มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
2. เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ได้ตระหนักถึงภาระหน้าที่และเล็งเห็นถึงความสำคัญของบทบาทของตนเองต่อการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้มากยิ่งขึ้น

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ คือ
 - 1.) ผู้บริหาร จำนวน 26 คน
 - 2.) อาจารย์ประจำที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2553 จำนวน 123 คน
 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

นักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ของคณะบริหารธุรกิจ คณะนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะรัฐศาสตร์ ในปีการศึกษา 2553 จำนวน 341 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (The Survey Approach) ศึกษาทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

3. ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาที่ศึกษา เดือนมกราคม – เมษายน 2554

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาท หมายถึง สภาพการดำเนินงานจริง ในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ ด้านกิจกรรมนักศึกษา และด้านนโยบายและการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ที่ผ่านมา

2. บทบาทในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในด้านการเรียนการสอน หมายถึง เนื้อหาของหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตร

3. บทบาทในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในด้านการวิจัย หมายถึง การดำเนินการวิจัย ค้นคว้า ศิลปวัฒนธรรมไทยในด้านต่างๆ

4. บทบาทในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในด้านการบริการวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานในรูปแบบของโครงการและกิจกรรมเพื่อชุมชนหรือร่วมกับชุมชนและเผยแพร่ผลงาน

5. บทบาทในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในด้านกิจกรรมนักศึกษา หมายถึง การดำเนินงานให้มีกิจกรรม โครงการ โดยการมีส่วนร่วมของนักศึกษา

6. บทบาทในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในด้านนโยบายและการบริหารจัดการ หมายถึง การกำหนดนโยบาย และการบริหารงาน เพื่อให้มีแนวทางในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

7. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม หมายถึง การเก็บรักษา การปรับปรุงและการพัฒนาในสิ่งที่ดีงามอันเป็นมรดกทางสังคมไทย ซึ่งควรเก็บรักษาไว้ให้คงอยู่กับชาติไทยและเป็นเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรมตลอดไป

8. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ทำหน้าที่บริหารควบคุมดูแลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี ผู้ช่วยคณบดี ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ

9. อาจารย์ หมายถึง อาจารย์ประจำผู้มีหน้าที่ปฏิบัติการสอน วิจัย ที่ปรึกษาทางวิชาการ ที่ปรึกษากิจกรรม ซึ่งประจำอยู่ในคณะและหน่วยงานต่างๆ

10. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ซึ่งเป็นนักศึกษาภาคปกติของคณะบริหารธุรกิจ คณะนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะรัฐศาสตร์ ปีการศึกษา 2553 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

11. มหาวิทยาลัย หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาชั้นสูงที่ดำเนินภารกิจทางด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

12. ภารกิจ หมายถึง กิจกรรมที่หน่วยงานต้องดำเนินการให้สำเร็จลุล่วง เพื่อส่งผลให้หน่วยงานบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนด ซึ่งในที่นี้ได้กำหนดไว้คืองานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่

13. ข้อเสนอแนะ หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ในทัศนของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย
หาดใหญ่ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการดังนี้

2.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร และอาจารย์ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ
นักศึกษา รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 490 คน ซึ่งเป็นผู้ที่ปฏิบัติการสอนและศึกษาในปี
การศึกษา 2553 ในมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ดังนี้

1. ประชากรผู้บริหาร ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี ผู้ช่วยคณบดี
ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ มีจำนวน 26 คน จะใช้ศึกษาทั้งหมด

2. ประชากรอาจารย์ ได้แก่ อาจารย์ประจำที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2553
ของคณะบริหารธุรกิจ คณะนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี คณะรัฐศาสตร์ มีจำนวนทั้งหมด 123 คน จะใช้ในการศึกษาทั้งหมด

3. กลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษา จากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่
4ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2553 ของคณะบริหารธุรกิจ คณะนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะ
นิติศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะรัฐศาสตร์ มีจำนวนทั้งหมด 3,182 คน หาขนาด
ของกลุ่มตัวอย่างโดยการประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan ที่ระดับ
ความมีนัยสำคัญ .05 (อาคม ใจแก้ว, 2545: 132) ได้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจำนวน 341 คน ทำการสุ่ม
ตัวอย่างแบบเชิงช่วงชั้น (Stratified Random Sampling) อย่างมีสัดส่วน โดยแบ่งเป็นคณะต่างๆ ดัง
ปรากฏในตารางที่ 1

ตาราง 2.1 จำนวนประชากรนักศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะ

คณะ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ	1,261	135
นักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์	241	26
นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์	66	8
นักศึกษาคณะนิติศาสตร์	310	33
นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	321	34
นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์	983	105
รวม	3,182	341

2.2 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อใ้ทำงานวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และสามารถทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดระเบียบวิธีการศึกษาตามรูปแบบการวิจัย ดังนี้

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากภาคสนาม (Field Survey) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากร คือ ผู้บริหาร และอาจารย์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษา

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลจากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการวิจัย โดยได้มาจากบทความ เอกสาร ตำราทางวิชาการ รายงานการวิจัยเอกสารทางราชการ ตลอดจนสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.3 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามที่ใช้เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) และแบบปลายเปิด (Open-ended)

ส่วนที่ 2 เป็นทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ ด้านการเรียนสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการ

วิชาการ และด้านกิจกรรมนักศึกษา ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย และปฏิบัติน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นความคิดเห็นอื่นๆ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการศึกษาวิจัย ไปทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น ดังนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปเสนอกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อพิจารณาในเบื้องต้น และได้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของข้อคำถามแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

2. หาคความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Pilot test) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะวิจัย จำนวน 30 คน หลังจากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2551 : 445) ซึ่งค่าแอลฟาที่ได้แสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถามโดยมีค่าระหว่าง $0 < \alpha < 1$ ถ้ามีค่าใกล้เคียงกับ 1 มาก แสดงว่า มีความเชื่อมั่นมาก ซึ่งจากการทดสอบแบบสอบถามค่าแอลฟาที่ได้ คือ 0.96 แสดงว่า มีความเชื่อมั่นมาก

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองและแนะนำตัวจาก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เพื่อขออนุมัติในการเก็บรวบรวมข้อมูล และได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามไปแจกแก่กลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ได้เลือกไว้

2. แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จะนำมาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

ตาราง 2.2 จำนวนกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย

ประเภทกลุ่ม	เป้าหมาย	จำนวนที่เก็บได้	คิดเป็นร้อยละ
ผู้บริหาร	26	22	84.62
อาจารย์	123	106	86.18
นักศึกษา	341	341	100
รวม	490	469	95.71

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการทางสถิติต่าง ๆ ที่ใช้

การประมวลผลข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS V. 16.0 (Statistical Product and Service Solutions) เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentages)

2. การวิเคราะห์ทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ ด้านการเรียนสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการ และด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้วยค่าร้อยละ (Percentages) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{5} = 0.80$$

4.21-5.00	ปฏิบัติมากที่สุด
3.41-4.20	ปฏิบัติมาก
2.61-3.40	ปฏิบัติปานกลาง
1.81-2.60	ปฏิบัติน้อย
1.00-1.80	ปฏิบัติน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา เมื่อมีสถานภาพแตกต่างกัน โดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบด้วยค่าทีและค่าเอฟและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

บทที่ 3

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา จากกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมจำนวนทั้งสิ้น 469 คน

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในทัศนะของกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มอาจารย์ และกลุ่มนักศึกษา

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 3.1 สถานภาพของผู้บริหาร (n=22)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	12	55.50
หญิง	10	45.50
2. อายุ		
21-30 ปี	0	0.00
31-40 ปี	8	36.40
41-50 ปี	9	40.90
มากกว่า 50 ปี	5	22.70

ตาราง 3.1 สถานภาพของผู้บริหาร (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. วุฒิทางการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาเอก	7	31.80
ปริญญาโท	15	68.20
ปริญญาตรี	0	0.00
อื่นๆ	0	0.00
4. ประสบการณ์ในการทำงานในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่		
1-3 ปี	1	4.50
4-8 ปี	12	54.50
9-11 ปี	3	13.60
มากกว่า 11 ปี	6	27.30
5. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งด้านการบริหาร		
น้อยกว่า 1 ปี	1	4.50
1-3 ปี	7	31.80
4-6 ปี	7	31.80
มากกว่า 6 ปี	7	31.80
6. ตำแหน่งทางการบริหารในปัจจุบัน		
อธิการบดี	1	4.50
รองอธิการบดี	4	18.20
คณบดี	3	13.60
ผู้ช่วยคณบดี	1	4.50
ผู้อำนวยการ	8	36.40
รองผู้อำนวยการ	5	22.70

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร

จากตาราง 3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร สามารถอธิบายผลการศึกษาดังนี้

เพศ ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 55.50 และร้อยละ 45.50 เป็นเพศหญิง

อายุ ประชากรส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.90 รองลงมาอายุ 31-40 ปี และ มากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.40 และ 22.70 ตามลำดับ

วุฒิทางการศึกษาสูงสุด ประชากรส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาสูงสุดเป็นปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 68.20 รองลงมาเป็นปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 31.80

ประสบการณ์ในการทำงานในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ประชากรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ 4-8 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.50 รองลงมาเป็นมากกว่า 11 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.30

ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งด้านการบริหาร ประชากรส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งด้านการบริหาร ใกล้เคียงกัน คือ 1-3 ปี 4-6 ปี และมากกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.88

ตำแหน่งทางการบริหารในปัจจุบัน ประชากรส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ คิดเป็นร้อยละ 36.40 รองลงมาเป็นรองผู้อำนวยการ และรองอธิการบดี คิดเป็นร้อยละ 22.70 และ 18.10 ตามลำดับ

ตาราง 3.2 สถานภาพของอาจารย์

(n=106)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	45	42.50
หญิง	61	57.50
2. อายุ		
21-30 ปี	54	50.90
31-40 ปี	40	37.70
41-50 ปี	12	11.30
มากกว่า 50 ปี	0	0.00

ตาราง 3.2 สถานภาพของอาจารย์ (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. วุฒิทางการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาเอก	0	0.00
ปริญญาโท	97	91.50
ปริญญาตรี	9	8.50
อื่นๆ	0	0.00
4. ประสบการณ์ในการทำงานในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่		
1-3 ปี	63	59.40
4-8 ปี	43	40.60
9-11 ปี	0	0.00
มากกว่า 11 ปี	0	0.00
5. ตำแหน่งทางวิชาการ		
อาจารย์	106	100.00
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	0	0.00
รองศาสตราจารย์	0	0.00
ศาสตราจารย์	0	0.00
6. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่มหาวิทยาลัยจัดหรือไม่		
เคย	103	97.20
ไม่เคย	3	2.80
7. การเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้งท่านอยู่ในสถานะใด		
อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม	12	11.30
กรรมการของกิจกรรมนั้น	16	15.10
ผู้ร่วมกิจกรรม	78	73.60
อื่นๆ	0	0.00

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของอาจารย์

จากตาราง 3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของอาจารย์ สามารถอธิบายผลการศึกษาคิดดังนี้

เพศ ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.50 และร้อยละ 42.50 เป็นเพศชาย

อายุ ประชากรส่วนใหญ่มีอายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.90 รองลงมาอายุ 31-40 ปี และ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.70 และ 11.30 ตามลำดับ

วุฒิทางการศึกษาสูงสุด ประชากรส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาสูงสุดเป็นปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 91.50 รองลงมาเป็นปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 8.50

ประสบการณ์ในการทำงานในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ประชากรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ 1-3 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.40 รองลงมาเป็น 4-8 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.60

ตำแหน่งทางวิชาการ ประชากรทั้งหมด ร้อยละ 100 มีตำแหน่งเป็นอาจารย์

การเข้าร่วมกิจกรรมด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่มหาวิทยาลัยจัด ประชากรส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 97.20 เคยเข้าร่วมกิจกรรม

การเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้งอยู่ในสถานะใด ประชากรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 73.60 เข้าร่วมกิจกรรมในสถานะผู้เข้าร่วม รองลงมาคือ การเป็นกรรมการของกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 15.10

ตาราง 3.3 สถานภาพของนักศึกษา

(n=341)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	118	34.60
หญิง	223	65.40
2. อายุ		
18-20 ปี	103	30.20
21-24 ปี	230	67.40
25-27 ปี	6	1.80
มากกว่า 27 ปี	2	0.60

ตาราง 3.3 สถานภาพของนักศึกษา(ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ท่านกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่		
ปีที่ 1	68	19.90
ปีที่ 2	104	30.50
ปีที่ 3	146	42.80
ปีที่ 4	23	6.70
4. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่มหาวิทยาลัยจัดหรือไม่		
เคย	207	60.70
ไม่เคย	134	39.30
5. การเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้งท่านอยู่ในสถานะใด		
สมาชิกชมรม	80	23.50
กรรมการของกิจกรรม	6	1.80
ผู้สังเกตการณ์	17	5.00
ผู้ร่วมกิจกรรม	228	66.90
อื่นๆ	10	2.90

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของนักศึกษา

จากตาราง 3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของนักศึกษา สามารถอธิบายผลการศึกษาได้ดังนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.40 และร้อยละ 34.40 เป็น เพศชาย

อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 21-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 67.40 รองลงมาอายุ 18-20 ปี และ 25-27 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.20 และ 1.80 ตามลำดับ

ระดับชั้นปีที่ กำลังศึกษาอยู่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 42.80 รองลงมาเป็นชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 30.50

การเข้าร่วมกิจกรรมด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่มหาวิทยาลัยจัด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 60.70 เคยเข้าร่วมกิจกรรม

การเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้งอยู่ในสถานะใด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 66.90 เข้าร่วมกิจกรรมในสถานะผู้เข้าร่วม รองลงมาคือ การเป็นสมาชิกชมรม คิดเป็น ร้อยละ 23.50

ส่วนที่ 2 ทักษะที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

2.1 ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ

ตาราง 3.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ

ข้อคำถาม	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. มหาวิทยาลัยกำหนดให้มีหน่วยงานที่เด่นชัดในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการทำนุบำรุง และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมทุกปี	4.91	0.294	4.00	0.535	3.46	0.733
2. การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับงานด้านการทำนุบำรุง และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไว้ทุกปี เช่น การจัดพิธีไหว้ครู การแห่เทียนพรรษา	4.95	0.213	4.42	0.551	3.94	0.713
3. การจัดสรรงบประมาณ อุปกรณ์ เวลา สถานที่และบุคลากร เพื่อการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นประจำทุกปี	4.50	0.598	3.66	0.827	3.47	0.773
4. การเข้มงวดเกี่ยวกับระเบียบวินัย ความประพฤติและกิริยามารยาทของนักศึกษา	4.09	0.294	3.72	0.944	3.94	0.822
5. การสร้างบรรยากาศที่ดึงดูดทางศิลปวัฒนธรรมในสถานศึกษา เช่น การทักทายด้วยการไหว้ การเคารพผู้ที่อาวุโสกว่า การสวมผ้าไทย การรักษาความสะอาด	4.36	0.492	3.69	0.855	3.48	0.883

ตาราง 3.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ (ต่อ)

ข้อคำถาม	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
6. การสนับสนุนให้อาจารย์และบุคลากรในมหาวิทยาลัยเป็นแบบอย่างที่ดี ในด้านความเป็นผู้นำทางศิลปวัฒนธรรม เช่น การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย	3.95	0.889	3.63	0.760	3.50	0.906
7. การกำหนดระเบียบ ข้อปฏิบัติ คำขวัญ หรือคติเตือนใจให้นักศึกษายึดถือปฏิบัติ	4.14	0.774	3.46	0.733	3.65	0.846
รวม	4.42	0.249	3.80	0.533	3.63	0.554

จากตาราง 3.4 พบว่าผู้บริหารมีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านนโยบายและการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทั้งการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับงานด้านการทำนุบำรุง และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เช่น การจัดพิธีไหว้ครู การแห่เทียนพรรษา การกำหนดให้มีหน่วยงานที่เด่นชัดในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการทำนุบำรุง และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมทุกปี การจัดสรรงบประมาณ อุปกรณ์ เวลา สถานที่และบุคลากร เพื่อการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งการสร้างบรรยากาศที่ดีงามทางศิลปวัฒนธรรมในสถานศึกษา เช่น การทักทายด้วยการไหว้ การเคารพผู้ที่อาวุโสกว่า การสวมผ้าไทย การรักษาความสะอาด อยู่ในระดับมากที่สุด

อาจารย์มีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านนโยบายและการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับงานด้านการทำนุบำรุง และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เช่น การจัดพิธีไหว้ครู การแห่เทียนพรรษา อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้มีหน่วยงานที่เด่นชัดในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการทำนุบำรุง และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมทุกปี รวมทั้งการเข้มงวดเกี่ยวกับระเบียบวินัย ความประพฤติและกิริยามารยาทของนักศึกษา พบว่าอยู่ในระดับมาก

นักศึกษามีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านนโยบายและการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทั้งในเรื่องของการเข้มงวดเกี่ยวกับระเบียบวินัย ความประพฤติและกิริยามารยาทของนักศึกษา ซึ่ง

นักศึกษาต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับงานด้านการทำนุบำรุง และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เช่น การจัดพิธีไหว้ครู การแห่เทียนพรรษา รวมทั้งการที่มหาวิทยาลัย กำหนดให้มีหน่วยงานที่เด่นชัดในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการทำนุบำรุง และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมทุกปี อยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านการเรียนการสอน

ตาราง 3.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ด้านการเรียนการสอน

ข้อคำถาม	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. การบรรจุหลักสูตรหรือรายวิชาที่ เหมาะสมต่อการทำนุบำรุง ส่งเสริมและ ปลูกฝังค่านิยมด้านศิลปวัฒนธรรม	4.32	0.568	3.53	0.783	3.50	0.810
2. การสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับ ศิลปวัฒนธรรมและการทำนุบำรุง และ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในการเรียนการ สอน	3.91	0.294	3.67	0.801	3.45	0.794
3. ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน มี การเน้นการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง	3.50	0.512	3.43	0.805	3.71	0.780
4. การสนับสนุนให้มีกิจกรรมด้าน ศิลปวัฒนธรรม เช่น การบรรยายพิเศษหรือ ทัศนศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเรียน การสอน	3.50	0.512	3.41	0.687	3.38	0.892
5. การส่งเสริมการจัดกิจกรรม เพื่อการทำนุ บำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในส่วน ของกีฬาและนันทนาการ เช่น การเล่น ของไทย มวยไทย	2.73	1.032	2.98	0.976	3.10	1.044
6. การส่งเสริมและการจัดกิจกรรม เพื่อการ ทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมใน ส่วนของการจัดนิทรรศการวันสำคัญทาง ศาสนา งานประเพณีต่างๆ	3.41	0.590	3.83	0.736	3.45	0.912

ตาราง 3.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ด้านการเรียนการสอน (ต่อ)

ข้อคำถาม	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
7. การส่งเสริมและการจัดกิจกรรม เพื่อการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมใน ส่วนการช่างฝีมือ เช่น การสาธิตการแกะสลัก เครื่องปั้นดินเผา	2.59	1.436	2.75	0.894	2.91	1.031
8. การส่งเสริมและการจัดกิจกรรม เพื่อการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมใน ส่วนของการสอนการอบรมมารยาท การแต่งกายแบบไทย	3.41	0.590	3.46	0.807	3.12	0.992
รวม	3.41	0.487	3.38	0.564	3.33	0.693

จากตาราง 3.5 พบว่าผู้บริหารมีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การบรรจุหลักสูตรหรือรายวิชาที่เหมาะสมต่อการทำนุบำรุง ส่งเสริมและปลูกฝังค่านิยมด้านศิลปวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนในเรื่องการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม และการทำนุบำรุง และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในการเรียนการสอน การถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน มีการเน้นการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง รวมทั้งการสนับสนุนให้มีกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม เช่น การบรรยายพิเศษหรือทัศนศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ส่วนการส่งเสริมและการจัดกิจกรรม เพื่อการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในส่วนการช่างฝีมือ เช่น การสาธิตการแกะสลัก เครื่องปั้นดินเผา อยู่ในระดับน้อย

อาจารย์มีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การส่งเสริมและการจัดกิจกรรม เพื่อการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในส่วนการช่างฝีมือ เช่น การสาธิตการแกะสลัก เครื่องปั้นดินเผา การส่งเสริมการจัดกิจกรรม เพื่อการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในส่วนของกีฬาและนันทนาการ เช่น การเล่นเกมของไทย มวยไทย อยู่ในระดับปานกลาง แต่เรื่องการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน มีการเน้นการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง และการส่งเสริม

และการจัดกิจกรรม เพื่อการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในส่วนของการจัดนิทรรศการวันสำคัญทางศาสนา งานประเพณีต่างๆ นั้นอยู่ในระดับมาก

นักศึกษามีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การส่งเสริมและการจัดกิจกรรม เพื่อการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในส่วนการช่างฝีมือ เช่น การสาธิตการแกะสลัก เครื่องปั้นดินเผา การส่งเสริมการจัดกิจกรรม เพื่อการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในส่วนของกีฬาและนันทนาการ เช่น การเล่นเกมของไทย มวยไทย การสนับสนุนให้มีกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม เช่น การบรรยายพิเศษหรือทัศนศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง แต่เรื่องการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน มีการเน้นการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องนั้น อยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านการวิจัย

ตาราง 3.6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ด้านการวิจัย

ข้อคำถาม	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. การสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม	3.91	1.109	3.18	0.741	3.31	0.865
2. ให้การสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยให้งบประมาณหรือผลตอบแทนด้านอื่นๆ	3.64	0.581	3.01	0.683	3.24	0.861
3. การจัดให้มีโครงการงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม	2.36	1.255	3.07	0.796	3.29	0.857
4. การสนับสนุนหรือการแปลเอกสารและตำราวิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม	2.55	1.335	2.81	0.794	3.17	0.942
5. การจัดอบรม สัมมนา เพื่อเสริมทักษะความรู้ เกี่ยวกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	2.41	1.260	2.95	0.832	3.27	0.893
รวม	2.97	0.705	3.00	0.658	3.25	0.741

จากตาราง 3.6 พบว่าผู้บริหารมีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม การสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยให้งบประมาณหรือผลตอบแทนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องการจัดให้มีโครงการงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม การสนับสนุนหรือการแปลเอกสารและตำราวิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม อยู่ในระดับน้อย

อาจารย์มีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม การจัดให้มีโครงการงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม การสนับสนุนหรือการแปลเอกสารและตำราวิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม และการจัดอบรม สัมมนา เพื่อเสริมทักษะความรู้ เกี่ยวกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง

นักศึกษามีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการจัดให้มีโครงการงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและการจัดอบรม สัมมนา เพื่อเสริมทักษะความรู้ เกี่ยวกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง

2.4 ด้านการบริการวิชาการ

ตาราง 3.7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ด้านการบริการวิชาการ

ข้อคำถาม	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. การเก็บรวบรวม วัสดุหรือหลักฐาน อื่นๆ ที่มีความสำคัญทางศิลปวัฒนธรรมไว้ เป็นหมวดหมู่ เพื่อให้นักศึกษาหรือ ประชาชนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้า	4.77	0.685	3.80	0.950	3.72	2.327

ตาราง 3.7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
ของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ด้านการบริการ
วิชาการ (ต่อ)

ข้อคำถาม	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
2. การสนับสนุนและเผยแพร่กิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม ผ่านสื่อสถานีวิทยุหรือสถานีโทรทัศน์	3.95	0.999	3.15	0.766	3.41	0.914
3. การสนับสนุนและเผยแพร่กิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น การพิมพ์หนังสือและปฏิทินภาพกิจกรรม	3.23	0.612	3.32	0.711	3.30	0.876
4. การร่วมมือสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมกับภาครัฐบาลและเอกชนในการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง	4.00	0.535	3.55	0.770	3.29	0.933
5. การจัดให้มีการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมระหว่างสถาบันและหน่วยงานอื่นๆ ในรูปแบบต่างๆ	3.91	0.610	3.32	0.823	3.34	0.898
6. การสนับสนุนและเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถ มาเป็นผู้บรรยายพิเศษด้านศิลปวัฒนธรรมในสถาบัน	3.86	0.560	3.32	0.857	3.39	0.919
7. การสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมเพื่อเป็นการส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมแก่ชุมชน	3.91	0.610	3.58	0.839	3.27	0.855
รวม	3.95	0.474	3.43	0.612	3.39	0.782

จากตาราง 3.7 พบว่าผู้บริหารมีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ด้านการบริการวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การเก็บรวบรวม รักษาวัตถุหรือหลักฐานอื่นๆ ที่มีความสำคัญทางศิลปวัฒนธรรมไว้เป็นหมวดหมู่ เพื่อให้นักศึกษาหรือประชาชนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้า อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนในเรื่องการสนับสนุนและเผยแพร่กิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม ผ่านสื่อสถานีวิทยุหรือสถานีโทรทัศน์

การร่วมมือสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมกับภาครัฐบาลและเอกชนในการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก

อาจารย์มีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านการบริการวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การเก็บรวบรวม รักษาวัตถุหรือหลักฐานอื่นๆ ที่มีความสำคัญทางศิลปวัฒนธรรมไว้เป็นหมวดหมู่ เพื่อให้นักศึกษาหรือประชาชนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้า การร่วมมือสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมกับภาครัฐบาลและเอกชนในการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง และการสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมเพื่อเป็นการส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมแก่ชุมชน อยู่ในระดับมาก

นักศึกษามีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านการบริการวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การเก็บรวบรวม รักษาวัตถุหรือหลักฐานอื่นๆ ที่มีความสำคัญทางศิลปวัฒนธรรมไว้เป็นหมวดหมู่ เพื่อให้นักศึกษาหรือประชาชนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้า การสนับสนุนและเผยแพร่กิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม ผ่านสื่อสถานีวิทยุหรือสถานีโทรทัศน์ อยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องการสนับสนุนและเผยแพร่กิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น การพิมพ์หนังสือและปฏิทินภาพกิจกรรม การจัดให้มีการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมระหว่างสถาบันและหน่วยงานอื่นๆ ในรูปแบบต่างๆ และการร่วมมือสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมกับภาครัฐบาลและเอกชนในการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับปานกลาง

2.5 ด้านกิจกรรมนักศึกษา

ตาราง 3.8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ด้านกิจกรรมนักศึกษา

ข้อคำถาม	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. มหาวิทยาลัยกำหนดให้มีหน่วยงานที่เด่นชัด ในการควบคุม ดูแลการดำเนินการด้านกิจกรรมนักศึกษา	4.86	0.351	4.06	0.826	3.64	0.931

ตาราง 3.8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ด้านกิจกรรมนักศึกษา (ต่อ)

ข้อคำถาม	ผู้บริหาร		อาจารย์		นักศึกษา	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
2. การสนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษา ได้มีโอกาสแสดงความสามารถทางด้าน ศิลปวัฒนธรรม	4.86	0.351	4.00	0.793	3.50	0.870
3. มีการดำเนินกิจกรรม โครงการด้าน ศิลปวัฒนธรรมภายในมหาวิทยาลัย โดยมี นักศึกษาเป็นผู้นำกิจกรรม	4.64	0.658	3.75	0.691	3.53	0.873
4. การเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมใน การจัดกิจกรรม โครงการด้าน ศิลปวัฒนธรรมร่วมกับภาครัฐบาล ภาคเอกชน รวมทั้งชุมชน	4.45	0.596	3.72	0.700	3.40	0.939
5. มีการสนับสนุนงบประมาณในการ ดำเนินกิจกรรม โครงการ ของนักศึกษา ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	3.68	0.646	3.49	0.876	3.29	1.021
รวม	4.50	0.319	3.80	0.663	3.47	0.757

จากตาราง 3.8 พบว่าผู้บริหารมีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านกิจกรรมนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้มีหน่วยงานที่เด่นชัด ในการควบคุม ดูแลการดำเนินการด้านกิจกรรมนักศึกษา การสนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความสามารถทางด้านศิลปวัฒนธรรม การดำเนินกิจกรรม โครงการด้านศิลปวัฒนธรรมภายในมหาวิทยาลัย โดยมีนักศึกษาเป็นผู้นำกิจกรรม และการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โครงการด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมกับภาครัฐบาล ภาคเอกชน รวมทั้งชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนเรื่องการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม โครงการ ของนักศึกษา ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก

อาจารย์มีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านกิจกรรมนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการที่

มหาวิทยาลัยกำหนดให้มีหน่วยงานที่เด่นชัด ในการควบคุม ดูแลการดำเนินการด้านกิจกรรม นักศึกษา การสนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษา ได้มีโอกาสแสดงความสามารถทางด้าน ศิลปวัฒนธรรม การดำเนินกิจกรรม โครงการด้านศิลปวัฒนธรรมภายในมหาวิทยาลัย โดยมี นักศึกษาเป็นผู้นำกิจกรรม และการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โครงการ ด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมกับภาครัฐบาล ภาคเอกชน รวมทั้งชุมชน อยู่ในระดับมาก

นักศึกษามีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย ชาติใหญ่ ด้านกิจกรรมนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการที่ มหาวิทยาลัยกำหนดให้มีหน่วยงานที่เด่นชัด ในการควบคุม ดูแลการดำเนินการด้านกิจกรรม นักศึกษา การสนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษา ได้มีโอกาสแสดงความสามารถทางด้าน ศิลปวัฒนธรรม การดำเนินกิจกรรม โครงการด้านศิลปวัฒนธรรมภายในมหาวิทยาลัย โดยมี นักศึกษาเป็นผู้นำกิจกรรม และการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โครงการ ด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมกับภาครัฐบาล ภาคเอกชน รวมทั้งชุมชน อยู่ในระดับมาก แต่ในเรื่องการ สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม โครงการ ของนักศึกษา ด้านการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

2.6 สรุปภาพรวมทัศนคติ

เป็นการสรุปภาพรวมทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของ มหาวิทยาลัยชาติใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

ตาราง 3.9 ทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยชาติใหญ่ ใน ทัศนะของผู้บริหาร

องค์ประกอบ	\bar{x}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ	4.42	0.249	มากที่สุด
2. ด้านการเรียนการสอน	3.41	0.487	ปานกลาง
3. ด้านการวิจัย	2.97	0.705	ปานกลาง
4. ด้านการบริการวิชาการ	3.95	0.474	มาก
5. ด้านกิจกรรมนักศึกษา	4.50	0.319	มากที่สุด
รวม	3.85	0.653	มาก

จากตาราง 3.9 พบว่าผู้บริหารมีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในภาพรวมเห็นว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ และด้านกิจกรรมนักศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการเรียนการสอน และด้านการบริการวิชาการ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 3.10 ทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในทัศนะของอาจารย์

องค์ประกอบ	\bar{x}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ	3.80	0.533	มาก
2. ด้านการเรียนการสอน	3.38	0.564	ปานกลาง
3. ด้านการวิจัย	3.00	0.658	ปานกลาง
4. ด้านการบริการวิชาการ	3.43	0.612	มาก
5. ด้านกิจกรรมนักศึกษา	3.80	0.663	มาก
รวม	3.48	0.335	มาก

จากตาราง 3.10 พบว่าอาจารย์มีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ ด้านการบริการวิชาการ และด้านกิจกรรมนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ด้านการเรียนการสอน และด้านการวิจัย อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 3.11 ทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในทัศนะของนักศึกษา

องค์ประกอบ	\bar{x}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ	3.63	0.554	มาก
2. ด้านการเรียนการสอน	3.33	0.693	ปานกลาง
3. ด้านการวิจัย	3.25	0.741	ปานกลาง
4. ด้านการบริการวิชาการ	3.39	0.782	ปานกลาง
5. ด้านกิจกรรมนักศึกษา	3.47	0.757	มาก
รวม	3.41	0.145	มาก

จากตาราง 3.11 พบว่านักศึกษามีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ และด้านกิจกรรมนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย และด้านการบริการวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย ขนาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ทั้งในด้านนโยบายและการบริหารจัดการ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการ ด้านกิจกรรมนักศึกษา โดยจำแนกตามสถานภาพที่แตกต่างกัน โดยผู้วิจัยขอนำเสนอในแต่ละด้านตามลำดับ ดังนี้

ตาราง 3.12 การเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย
ขนาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในด้านนโยบายและการบริหาร
จัดการ

สถานภาพ	n	\bar{X}	S.D.	F	P-value	เปรียบเทียบรายคู่
1. ผู้บริหาร	22	4.42	0.249	23.54	0.000***	- ผู้บริหาร มีทัศนคติแตกต่างกับอาจารย์และนักศึกษา
2. อาจารย์	106	3.80	0.533			
3. นักศึกษา	341	3.64	0.554			

***p < .001

จากตาราง 3.12 พบว่าผู้บริหารมีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในด้านนโยบายและการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากเป็นผู้กำหนดนโยบาย ส่วนอาจารย์และนักศึกษามีทัศนคติต่อบทบาทด้านนี้ อยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้บริหารมีทัศนคติแตกต่างกับอาจารย์และนักศึกษา

ตาราง 3.13 การเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย
หาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในด้านการเรียนการสอน

สถานภาพ	n	\bar{X}	S.D.	F	P-value	เปรียบเทียบรายคู่
				0.42	0.659	-
1. ผู้บริหาร	22	3.41	0.487			
2. อาจารย์	106	3.38	0.564			
3. นักศึกษา	341	3.33	0.693			

จากตาราง 3.13 พบว่าผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีทัศนคติต่อบทบาทด้าน
ทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับปาน
กลาง เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มพบว่าความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 3.14 การเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย
หาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในด้านการวิจัย

สถานภาพ	n	\bar{X}	S.D.	F	P-value	เปรียบเทียบรายคู่
				0.85	0.30	-
1. ผู้บริหาร	22	2.97	0.705			
2. อาจารย์	106	3.00	0.658			
3. นักศึกษา	341	3.25	0.741			

จากตาราง 3.14 พบว่าผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีทัศนคติต่อบทบาทด้าน
ทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในด้านการวิจัย อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มพบว่าความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 3.15 การเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย
หาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในด้านการบริการวิชาการ

สถานภาพ	n	\bar{X}	S.D.	F	P-value	เปรียบเทียบรายคู่
1. ผู้บริหาร	22	2.97	0.705	6.03	0.003**	- ผู้บริหาร อาจารย์ มี ทัศนคติแตกต่างกับ นักศึกษา
2. อาจารย์	106	3.00	0.658			
3. นักศึกษา	341	3.25	0.741			

**p < .01

จากตาราง 3.15 พบว่านักศึกษามีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในด้านการบริการวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหาร และอาจารย์มีทัศนคติต่อบทบาทด้านนี้ อยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้บริหาร อาจารย์ มีทัศนคติแตกต่างกับนักศึกษา

ตาราง 3.16 การเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย
หาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในด้านกิจกรรมนักศึกษา

สถานภาพ	n	\bar{X}	S.D.	F	P-value	เปรียบเทียบรายคู่
1. ผู้บริหาร	22	4.50	0.319	26.55	0.000***	- ผู้บริหาร มีทัศนคติ แตกต่างกับอาจารย์ และนักศึกษา
2. อาจารย์	106	3.80	0.663			
3. นักศึกษา	341	3.47	0.757			

***p < .001

จากตาราง 3.16 พบว่าผู้บริหารมีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในด้านกิจกรรมนักศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนอาจารย์และนักศึกษามีทัศนคติต่อบทบาทด้านนี้ อยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้บริหารมีทัศนคติแตกต่างกับอาจารย์และนักศึกษา

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย หาดใหญ่ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

จากการรวบรวมแบบสอบถามพบว่า มีผู้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่างๆ ต่อ
บทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์
และนักศึกษา โดยมีประเด็นสำคัญต่างๆ ดังนี้

1. ควรจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมนักศึกษาในทุกกลุ่มและมีความหลากหลายมาก
ขึ้น เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ควรมีกิจกรรมให้ครอบคลุมในทุกศาสนา หรือการไปทัศน
ศึกษาในภูมิภาคอื่นๆ
2. ควรมีการจัดนิทรรศการให้ความรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรม จากภูมิภาคอื่นๆ ใน
ประเทศ เพื่อจะได้ทราบความเหมือนและความแตกต่างของศิลปวัฒนธรรมในภูมิภาคต่างๆ
3. ควรใช้ประโยชน์จากศูนย์ศิลปและวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยให้เกิด
ประโยชน์สูงสุด เช่น เน้นให้นักศึกษาทุกคน ได้เข้าเยี่ยมชม ซึ่งสามารถบรรจุไว้ในกิจกรรมการ
ปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่
4. ควรมีการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมโบราณ หรือดั้งเดิม เพื่อให้คนในสมัยปัจจุบัน
ได้ทราบและอนุรักษ์ต่อไป เช่น ศิลปแม่ไม้มวยไทยสมัยโบราณ
5. ควรมีการสนับสนุนงบประมาณทางด้านนี้เพิ่มขึ้นเพื่อความหลากหลายและ
ต่อเนื่องของการจัดกิจกรรม
6. ควรมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ทางสื่อประเภทต่างๆ ทั้ง สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อ
โทรทัศน์ในการจัดกิจกรรมให้มาก ทั้งกิจกรรมที่จัดภายในและกิจกรรมที่ร่วมกับหน่วยงาน
ภายนอก
7. ควรมีการเพิ่มรายวิชา หรือหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง กับการทำนุบำรุง
ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งควรให้การสนับสนุนการวิจัยทางด้านศิลปวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น
8. ควรส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียน ด้านการเรียนการสอนและ
กิจกรรมนักศึกษา ในลักษณะของการบูรณาการให้มากขึ้น รวมทั้งการให้นักศึกษาได้เป็นผู้นำใน
การจัดกิจกรรม
9. ควรส่งเสริม และปลูกฝังความเป็นไทย (Thainess) และค่านิยมความรักชาติ ให้
มากขึ้น เพื่อป้องกันการรับศิลปวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาจนมากเกินไป
10. ควรเน้นความเป็นเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมทางภาคใต้ร่วมกับเอกลักษณ์
ความเป็นไทยด้วย เช่น มโนราห์ หนังตะลุง ร้องเงา

11. ควรสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกให้มากขึ้น ทั้ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระดับจังหวัด

12. ควรเชิญศิลปินทางภาคใต้ หรือผู้นำชุมชน เข้ามาร่วมทำกิจกรรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม กับมหาวิทยาลัยให้มากขึ้น เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมจากสังคมภายนอก

13. ควรให้นักศึกษาสามารถแต่งกายชุดไทย เข้าชั้นเรียนได้ เช่นเดียวกับการส่งเสริมให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยแต่งกายด้วยชุดไทยมาปฏิบัติงาน

14. มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับนโยบายทางด้านศิลปวัฒนธรรม อย่างชัดเจน และต่อเนื่อง แต่ทั้งนี้ควรเพิ่มความเข้มข้นในการติดตามการดำเนินงานในหน่วยงานต่างๆ

บทที่ 4

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย หาดใหญ่ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ในทัศนะของ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

ประชากรประกอบด้วย ผู้บริหาร 22 ราย และอาจารย์ 106 ราย และกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษา 341 ราย

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS V. 16.0 (Statistical Product and Service Solutions) โดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ ด้วยค่าทีและค่าเอฟและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการศึกษาสามารถสรุปและ อภิปรายผลและข้อเสนอแนะได้ตามลำดับ ดังนี้

4.1 สรุปผลการวิจัย

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 469 ราย แบ่งออกเป็นผู้บริหาร 22 ราย อาจารย์ 106 ราย และนักศึกษา 341 ราย ผู้บริหารผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 41-50 ปี วุฒิต่างการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการทำงานในมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ 4-8 ปี ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ และมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งด้านการบริหาร ตั้งแต่ 1-6 ปี อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 21-30 ปี มีวุฒิต่างการศึกษาระดับปริญญา โท มีประสบการณ์ในการทำงานในมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ 1-3 ปี เคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมที่มหาวิทยาลัยจัด และการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้งอยู่ในสถานะผู้เข้าร่วม ส่วน นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 21-24 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 เคยเข้า ร่วมกิจกรรมด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่มหาวิทยาลัยจัด และ เคยเข้าร่วมในสถานะผู้เข้าร่วม กิจกรรม

4.1.2 ทักษะที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย หาดใหญ่ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

ผลการศึกษาทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา จำแนกออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ

ผู้บริหารมีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ด้านนโยบายและการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทั้งการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับงานด้านการทำนุบำรุง และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เช่น การจัดพิธีไหว้ครู การแห่เทียนพรรษา การกำหนดให้มีหน่วยงานที่เด่นชัดในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการทำนุบำรุง และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมทุกปี การจัดสรรงบประมาณ อุปกรณ์ เวลา สถานที่และบุคลากร เพื่อการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งการสร้างบรรยากาศที่ค้ำจุนทางศิลปวัฒนธรรมในสถานศึกษา เช่น การถ่ายทอดด้วยการไหว้ การเคารพผู้ที่อาวุโสกว่า การสวมผ้าไทย การรักษาความสะอาด อยู่ในระดับมากที่สุด

อาจารย์มีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ด้านนโยบายและการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับงานด้านการทำนุบำรุง และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เช่น การจัดพิธีไหว้ครู การแห่เทียนพรรษา อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้มีหน่วยงานที่เด่นชัดในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการทำนุบำรุง และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมทุกปี รวมทั้งการเข้มงวดเกี่ยวกับระเบียบวินัย ความประพฤติและกิริยามารยาทของนักศึกษา พบว่าอยู่ในระดับมาก

นักศึกษามีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ด้านนโยบายและการบริหารจัดการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทั้งในเรื่องของการเข้มงวดเกี่ยวกับระเบียบวินัย ความประพฤติและกิริยามารยาทของนักศึกษา ซึ่งนักศึกษาต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับงานด้านการทำนุบำรุง และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เช่น การจัดพิธีไหว้ครู การแห่เทียนพรรษา รวมทั้งการที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้มีหน่วยงานที่เด่นชัดในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการทำนุบำรุง และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมทุกปี อยู่ในระดับมาก

2) ด้านการเรียนการสอน

ผู้บริหารมีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การบรรจุหลักสูตรหรือรายวิชาที่เหมาะสมต่อการทำนุบำรุง ส่งเสริมและปลูกฝังค่านิยมด้านศิลปวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนในเรื่องการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม และการทำนุบำรุง และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในการเรียนการสอน การถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน มีการเน้นการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง รวมทั้งการสนับสนุนให้มีกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม เช่น การบรรยายพิเศษหรือทัศนศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ส่วนการส่งเสริมและการจัดกิจกรรม เพื่อการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในส่วนการช่างฝีมือ เช่น การสาธิตการแกะสลัก เครื่องปั้นดินเผา อยู่ในระดับน้อย

อาจารย์มีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การส่งเสริมและการจัดกิจกรรม เพื่อการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในส่วนการช่างฝีมือ เช่น การสาธิตการแกะสลัก เครื่องปั้นดินเผา การส่งเสริมการจัดกิจกรรม เพื่อการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในส่วนของกีฬาและนันทนาการ เช่น การเล่นของไทย มวยไทย อยู่ในระดับปานกลาง แต่เรื่องการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน มีการเน้นการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง และการส่งเสริมและการจัดกิจกรรม เพื่อการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในส่วนของการจัดนิทรรศการวันสำคัญทางศาสนา งานประเพณีต่างๆ นั้นอยู่ในระดับมาก

นักศึกษา มีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การส่งเสริมและการจัดกิจกรรม เพื่อการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในส่วนการช่างฝีมือ เช่น การสาธิตการแกะสลัก เครื่องปั้นดินเผา การส่งเสริมการจัดกิจกรรม เพื่อการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในส่วนของกีฬาและนันทนาการ เช่น การเล่นของไทย มวยไทย การสนับสนุนให้มีกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม เช่น การบรรยายพิเศษหรือทัศนศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง แต่เรื่องการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน มีการเน้นการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องนั้น อยู่ในระดับมาก

3) ด้านการวิจัย

ผู้บริหารมีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม การสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยให้งบประมาณหรือผลตอบแทนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องการจัดให้มีโครงการงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม การสนับสนุนหรือการแปลเอกสารและตำราวิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม อยู่ในระดับน้อย

อาจารย์มีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม การจัดให้มีโครงการงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม การสนับสนุนหรือการแปลเอกสารและตำราวิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม และการจัดอบรม สัมมนา เพื่อเสริมทักษะความรู้ เกี่ยวกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง

นักศึกษามีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การจัดให้มีโครงการงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและการจัดอบรม สัมมนา เพื่อเสริมทักษะความรู้ เกี่ยวกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง

4) ด้านการบริการวิชาการ

ผู้บริหารมีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านการบริการวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การเก็บรวบรวม รักษาวัตถุหรือหลักฐานอื่นๆ ที่มีความสำคัญทางศิลปวัฒนธรรมไว้เป็นหมวดหมู่ เพื่อให้นักศึกษาหรือประชาชนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้า อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนในเรื่องการสนับสนุนและเผยแพร่กิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม ผ่านสื่อสถานีวิทยุหรือสถานีโทรทัศน์ การร่วมมือสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมกับภาครัฐบาลและเอกชนในการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก

อาจารย์มีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านการบริการวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การเก็บรวบรวม รักษาวัตถุหรือหลักฐานอื่นๆ ที่มีความสำคัญทางศิลปวัฒนธรรมไว้เป็นหมวดหมู่

เพื่อให้นักศึกษาหรือประชาชนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้า การร่วมมือสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมกับภาครัฐบาลและเอกชนในการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง และการสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมเพื่อเป็นการส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมแก่ชุมชนอยู่ในระดับมาก

นักศึกษามีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านการบริการวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การเก็บรวบรวม รักษาวัตถุหรือหลักฐานอื่นๆ ที่มีความสำคัญทางศิลปวัฒนธรรมไว้เป็นหมวดหมู่ เพื่อให้นักศึกษาหรือประชาชนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้า การสนับสนุนและเผยแพร่กิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม ผ่านสื่อสถานีวิทยุหรือสถานีโทรทัศน์ อยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่อง การสนับสนุนและเผยแพร่กิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น การพิมพ์หนังสือและปฏิทินภาพกิจกรรม การจัดให้มีการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมระหว่างสถาบันและหน่วยงานอื่นๆ ในรูปแบบต่างๆ และการร่วมมือสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมกับภาครัฐบาลและเอกชนในการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับปานกลาง

5) ด้านกิจกรรมนักศึกษา

ผู้บริหารมีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านกิจกรรมนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้มีหน่วยงานที่เด่นชัด ในการควบคุม ดูแลการดำเนินการด้านกิจกรรมนักศึกษา การสนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความสามารถทางด้านศิลปวัฒนธรรม การดำเนินกิจกรรม โครงการด้านศิลปวัฒนธรรมภายในมหาวิทยาลัย โดยมีนักศึกษาเป็นผู้นำกิจกรรม และการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โครงการด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมกับภาครัฐบาล ภาคเอกชน รวมทั้งชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนเรื่อง การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม โครงการ ของนักศึกษา ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก

อาจารย์มีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ด้านกิจกรรมนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้มีหน่วยงานที่เด่นชัด ในการควบคุม ดูแลการดำเนินการด้านกิจกรรมนักศึกษา การสนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความสามารถทางด้านศิลปวัฒนธรรม การดำเนินกิจกรรม โครงการด้านศิลปวัฒนธรรมภายในมหาวิทยาลัย โดยมี

นักศึกษาเป็นผู้นำกิจกรรม และการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โครงการ ด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมกับภาครัฐบาล ภาคเอกชน รวมทั้งชุมชน อยู่ในระดับมาก

นักศึกษามีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ด้านกิจกรรมนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้มีหน่วยงานที่เด่นชัด ในการควบคุม ดูแลการดำเนินการด้านกิจกรรม นักศึกษา การสนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความสามารถทางด้าน ศิลปวัฒนธรรม การดำเนินกิจกรรม โครงการด้านศิลปวัฒนธรรมภายในมหาวิทยาลัย โดยมี นักศึกษาเป็นผู้นำกิจกรรม และการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โครงการ ด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมกับภาครัฐบาล ภาคเอกชน รวมทั้งชุมชน อยู่ในระดับมาก แต่ในเรื่องการ สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม โครงการ ของนักศึกษา ด้านการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

6) สรุปภาพรวมทัศนคติ

ผู้บริหารมีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในภาพรวมเห็นว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านนโยบาย และการบริหารจัดการ และด้านกิจกรรมนักศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการเรียนการสอน และ ด้านการบริการวิชาการ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง

อาจารย์มีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านนโยบายและ การบริหารจัดการ ด้านการบริการวิชาการ และด้านกิจกรรมนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ด้านการเรียน การสอน และด้านการวิจัย อยู่ในระดับปานกลาง

นักศึกษามีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านนโยบายและ การบริหารจัดการ และด้านกิจกรรมนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย และด้านการบริการวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง

4.1.3 การเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของ มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

1) ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ

พบว่าผู้บริหารมีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของ มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ ในด้านนโยบายและการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องด้วยเพราะ เป็นผู้กำหนดนโยบาย ส่วนอาจารย์และนักศึกษามีทัศนคติต่อบทบาทด้านนี้ อยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้บริหารมี ทัศนคติแตกต่างกับอาจารย์และนักศึกษา

2) ด้านการเรียนการสอน

พบว่าผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ ในด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มพบว่าความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3) ด้านการวิจัย

พบว่าผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ ในด้านการวิจัย อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มพบว่าความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4) ด้านการบริการวิชาการ

พบว่านักศึกษามีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของ มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ ในด้านการบริการวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหาร และอาจารย์ มีทัศนคติต่อบทบาทด้านนี้ อยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้บริหาร อาจารย์ มีทัศนคติแตกต่างกับนักศึกษา

5) ด้านกิจกรรมนักศึกษา

พบว่าผู้บริหารมีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของ มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ ในด้านกิจกรรมนักศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนอาจารย์และนักศึกษามี ทัศนคติต่อบทบาทด้านนี้ อยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้บริหารมีทัศนคติแตกต่างกับอาจารย์และนักศึกษา

4.1.4 การทดสอบสมมติฐาน

ทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย หาดใหญ่ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีความแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า

ทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย หาดใหญ่ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในด้านนโยบายและการบริหารจัดการ ด้าน การเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการ และด้านกิจกรรมนักศึกษา พบว่าผลการ เปรียบเทียบทัศนคติ ในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ ผู้บริหารมีทัศนคติแตกต่างกับอาจารย์ และนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านการเรียนการสอน และด้านการวิจัย ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มี ทัศนคติที่ไม่แตกต่างกัน

ด้านการบริการวิชาการ ผู้บริหาร อาจารย์ มีทัศนคติแตกต่างกับนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านกิจกรรมนักศึกษา ผู้บริหารมีทัศนคติแตกต่างกับอาจารย์และ นักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า ทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา อยู่ในระดับมาก อภิปรายผลใน แต่ละด้าน ดังนี้

ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ มีผู้บริหารเพียงกลุ่มเดียวที่มีทัศนคติต่อ บทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในด้านนโยบายและการบริหาร จัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องด้วยผู้บริหารจะเป็นผู้วางกรอบและกำหนดนโยบาย จึงทำให้ สามารถมองในภาพรวมและเข้าใจได้ว่านโยบายด้านต่างๆที่กำหนดขึ้นครอบคลุมด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ทั้งหมด ส่วนอาจารย์และนักศึกษามีทัศนคติต่อบทบาท ด้านนี้ อยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มพบว่าผู้บริหารมีทัศนคติแตกต่างกับ อาจารย์และนักศึกษา ซึ่งจากผลการวิจัยที่พบนี้มีความสอดคล้องกันกับงานวิจัยของ โสภา ผลเจริญ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องบทบาทของมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นในการทำนุบำรุงวัฒนธรรม

ของชาติตามทัศนคติของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่าระดับการปฏิบัติในด้านนโยบายผู้บริหาร และอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงการรับรู้ในแนวทางเดียวกันทางด้านนโยบายและการบริหารจัดการที่ชัดเจน ทั้งกลุ่มผู้บริหารซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบาย กลุ่มอาจารย์ และนักศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มรับนโยบายไปปฏิบัติ

ด้านการเรียนการสอน ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องด้วยมหาวิทยาลัยยังไม่มีที่เปิดสอนในสาขาศิลปวัฒนธรรมโดยตรง จากผลการวิจัยที่ปรากฏในลักษณะดังกล่าว สามารถพิจารณาบทบาทของการดำเนินการด้านการเรียนการสอน ดังที่กรมศิลปากร (2541 : 22) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนศิลปวัฒนธรรมในปัจจุบันว่า ควรแบ่งหลักสูตรการเรียนการสอนออกเป็น 2 ประเภท คือ 1.) หลักสูตรท้องถิ่น คือ กระบวนการสอนศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านหรือวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อให้คน ได้มีความรู้ความเข้าใจ ในรากฐาน และพัฒนาการของตนเอง พัฒนาการของท้องถิ่น เอกลักษณะของท้องถิ่น 2.) หลักสูตรชาติ คือ กระบวนการความรู้ที่เป็นแบบมาตรฐานทั่วไปของสังคม ประกอบด้วยวิชาการต่างๆ เช่น กลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ สังคม หน้าที่พลเมือง ศิลปกรรม จริยธรรมของชาติ ภาษาประจำชาติ คณิตศาสตร์ วิชาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ

ด้านการวิจัย ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา มีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในด้านการวิจัย อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะการจัดให้มีโครงการงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม หรือแม้แต่การจัดอบรม สัมมนา เพื่อเสริมทักษะความรู้ เกี่ยวกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยยังไม่มี การดำเนินการที่ต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่โสภณ ผลเจริญ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา เรื่องบทบาทของมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติตามทัศนคติของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ซึ่งพบว่าระดับการปฏิบัติในด้านการวิจัย อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการบริการวิชาการ มีนักศึกษาเพียงกลุ่มเดียวที่มีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในด้านการบริการวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหาร และอาจารย์มีทัศนคติต่อบทบาทด้านนี้ อยู่ในระดับมาก สืบเนื่องมาจาก มหาวิทยาลัยมีการจัดตั้งศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อภารกิจด้านบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมแก่ ชุมชนและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ทรงศักดิ์

ศรียาพิสนธิ์, 2541 : 5-6) ซึ่งมีสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน เป็นหน่วยงานที่ให้บริการวิชาการแก่ชุมชน และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ จัดประกวดหมอลำชิงโล่พระราชทาน จัดนิทรรศการทางด้านศิลปะ ส่งเสริม เผยแพร่ การประกวดศิลปวัฒนธรรมเนื่องในงานประเพณี จัดทำบรรณานิตส์เกี่ยวกับการศึกษาเรื่องผ้าในประเทศไทย จัดโครงการรายการวิทยุกระจายเสียงด้านศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาสังคมและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ด้านกิจกรรมนักศึกษา มีผู้บริหารเพียงกลุ่มเดียว ที่มีทัศนคติต่อบทบาทด้านทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในด้านกิจกรรมนักศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนอาจารย์และนักศึกษามีทัศนคติต่อด้านนี้ อยู่ในระดับมาก แม้ว่าจะมีทัศนะที่ไม่ตรงกัน แต่ทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษายังมีทัศนะไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งทำให้ทราบถึงบทบาทที่ชัดเจนด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย ในด้านกิจกรรมนักศึกษา สำเนา จจรศิลป์ (2537 : 7) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม ผ่านทางกิจกรรมนักศึกษานั้น ทำให้เกิดประโยชน์หลายด้าน ทั้งการถ่ายทอดความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม หรือการพัฒนาระดับวุฒิภาวะของนักศึกษา

4.3 ข้อเสนอแนะ

4.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) มหาวิทยาลัยควรเพิ่มการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม ทั้งกิจกรรมที่จัดภายในมหาวิทยาลัยและกิจกรรมที่ร่วมกับหน่วยงานภายนอก เพื่อแสดงให้เห็นถึงความตระหนักในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งเพิ่มการประชาสัมพันธ์ศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของชุมชน

2) มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย ความเป็นไทย (Thainess) ให้แก่ผู้เรียน ทั้งด้านการเรียนการสอนและกิจกรรมนักศึกษา ในลักษณะของการบูรณาการให้มากขึ้น

3) มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมการทำวิจัยทางด้านศิลปวัฒนธรรม ให้แก่อาจารย์ บุคลากร และผู้ที่สนใจ เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรม และนำไปสู่การถ่ายทอดแก่สังคมต่อไป

4.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษา กับกลุ่มประชากร ภายนอกมหาวิทยาลัย เรื่องทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่
- 2) ควรมีการศึกษา เปรียบเทียบเรื่องทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับสถานศึกษาในภูมิภาคเดียวกัน
- 3) ควรศึกษาแนวทางในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยให้เป็นการมีส่วนร่วมจากกลุ่มคนทุกวัย

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. 2528. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- กรมศิลปากร. 2541. การศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่นกับการเพิ่มประสิทธิภาพของสถาบันส่งเสริม
ศิลปวัฒนธรรมของกรมศิลปากรและการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการพัฒนาทางวัฒนธรรม.
กรุงเทพฯ:บริษัทประชาชน
- เกษม วัฒนชัย. 2538. “ทิศทางการพัฒนาอุดมศึกษาไทยในทศวรรษหน้า”, วารสารการศึกษา
แห่งชาติ. หน้า 32-33.
- จุไรพร จินตกานนท์. 2535. **การสร้างแบบวัดทัศนคติ**. กรุงเทพฯ : สยามศึกษา.
- ชไมพร สมบัติยานุชิต. 2541. “บทบาทการดำเนินงานวัฒนธรรมของบุคลากรศูนย์วัฒนธรรมใน
จังหวัดภาคใต้”. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. 2545. “ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินคุณภาพทางศิลปวัฒนธรรม”,
ศุภสาระ. ฉบับที่ 4 หน้า 5.
- ไทรรัตน์ โภคพลากรณ์. 2548. **พฤติกรรมองค์การและการจัดการตลาด**. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ถวิล ชาราโกชน์. 2532. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เทพพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ. 2539. **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ธีระพร อุวรรณโณ. 2539. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธ์. 2543. **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ : เจริญผล
- บุญเยี่ยม เข้มเมือง. 2537. **สุนทรียะทางทัศนศิลป์**. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินติ้งเฮ้าส์.

ประเวศ วะสี.2536.วัฒนธรรมกับการพัฒนา.เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง
ประเด็นและแนวทางการวิจัยทางศาสนา ปรัชญา และวัฒนธรรม.สำนักธรรมวิจัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 17-18 กันยายน.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526. **ทัศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมอนามัย.** กรุงเทพฯ :
โอเดียร์.

พยนต์ เอี่ยมสำอางค์.2527. “ความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยครูภาคตะวันตกที่มีต่อการส่งเสริม
วัฒนธรรมไทย”.วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรศักดิ์ พรหมแก้ว และวิมล คำศรี.2536. “การบริหารงานวัฒนธรรม : กรณีทักษิณ”, ประมวล
บทความการบริหารงานวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : คุรุสภา ลาดพร้าว.

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. 2530 . **การอุดมศึกษากับสังคมไทย.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2540. **โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง อุดมศึกษาไทย : วิถีปฏิบัติและทางออก
รายงานฉบับสมบูรณ์.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2541. **รายงานประจำปี 2541 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.** กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มหาวิทยาลัยมหิดล. 2535. **หนึ่งร้อยนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล 2522 ถึง 2534.** กรุงเทพฯ :
สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน.

มหาวิทยาลัยรังสิต. 2540. **รายงานประจำปี 2540.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรังสิต.

มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2536. เอกสารบันทึกการบรรยายพิเศษและการอภิปรายทางวิชาการ “วัน
วิชาการ 50 ปีมหาวิทยาลัยศิลปากร”. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2534. **ที่ระลึกงานส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย ครั้งที่ 14
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สงขลา : มงคลการพิมพ์.**

มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่. 2552. รายงานประจำปีการศึกษา 2552 มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่.
มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่.

เรื่อนแก้ว ภัทธนาประวัตติ.2542. รายงานการวิจัยเรื่อง บทบาทของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมใน
สถาบันอุดมศึกษาเอกชนกับการพัฒนาวัฒนธรรมไทยสำนักงานคณะกรรมการ
วัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2541. กรุงเทพฯ:ม.ป.พ.

รัตนา ชัยเศรษฐศิริ.2542. “บทบาทของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในการอนุรักษ์วัฒนธรรม
ไทยตามการรับรู้ของตนเอง”.วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์. 2543. การวัดทัศนคติเบื้องต้น.ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

วสันต์ ชีวะสาธน์. 2529. “บทบาทด้านการวิจัยการบริการวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุง
ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยในภาคใต้ตามทัศนผู้บริหาร และอาจารย์”.
ปริญญานิพนธ์หลักสูตร กศ.ม.(การอุดมศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2534. “มหาวิทยาลัยกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม”, สารพัฒนา
คณาจารย์. หน้า 10.

วิจิตร ศรีสอ้าน.2517. หลักการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

วิทย์ เทียงบูรณธรรม. 2536. พจนานุกรมไทยฉบับมหาวิทยาลัย. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ : ประชุม
ทองการพิมพ์.

วิรุณ ตั้งเจริญ. 2541. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร,
ครบรอบ 49 ปี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2541 . กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วัลยา โกสุม.2530. “สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่ออนุรักษ์และเสริมสร้างวัฒนธรรมไทยใน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพฯ”.
วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สธน โรจนตระกูล.2526. “บทบาทของวิทยาลัยครูในเขตภาคกลางที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ”.วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมชัย ใจดี และยรรยง ศรีวิริยาภรณ์.2540. **ประเพณีและวัฒนธรรมไทย**.พิมพ์ครั้งที่ 10.
กรุงเทพมหานคร:ไทยวัฒนาพานิช.

สุปาลี พัฒราช.2530. “บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีต่อการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ ตามทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา”. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสาวภา ไพทยวัฒน์.2538. **พื้นฐานทางวัฒนธรรมไทย: แนวทางอนุรักษ์และการพัฒนา**.ตำรา-เอกสารวิชาการ, ฉบับที่ 87. กรุงเทพมหานคร:ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ
หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.

สมพงษ์ เกษมสิน. 2546. **การบริหาร**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**.
กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2530. **แนวทางส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมพื้นฐานไทย**. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินผลคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). **กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุดทอง.

สำเนา ขจรศิลป์. 2537. **มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 1 : พื้นฐานและบริการนักศึกษา**.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

สุจริต บัวพิมพ์ และไสว ชัยรัตน์. 2536. “บทบาทของสถาบันอุดมศึกษากับการพัฒนาวัฒนธรรมเพื่อประชาชนและการศึกษาวัฒนธรรมในสถาบันอุดมศึกษา”, ประมวลบทความ
การบริหารงานวัฒนธรรม 2536. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

สุชาดา ชินะจิตร. 2540. “บริการวิชาการ”, บนเส้นทางอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. 2540. **วัฒนธรรมวิทยา**. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย.

สุชา จันทร์เอม. 2544. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

โสภา ผลเจริญ. 2547. “บทบาทของมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติตามทัศนคติของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา”. **วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น**.

อิงอร ศิริพานิช. 2538. “ทัศนคติของพนักงานการประปานครหลวงต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานในสำนักงานโรงกรองน้ำสามเสน”. **ภาคนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์**.

อัชฌา สุวรรณปากแพรก. 2537. “การส่งเสริมวัฒนธรรมไทยโดยใช้สื่อโทรทัศน์ในยุคโลกาภิวัตน์”. ใน **ประมวลบทความการบริหารงานวัฒนธรรม 2537**, หน้า 54-61.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง ทักษะที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทักษะที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา
2. แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ ต่อมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนา ปรับปรุงและดำเนินงานด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ให้ดียิ่งขึ้น
3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในครั้งนี้ผู้วิจัยจะเก็บรักษาคำตอบของท่านเป็นความลับ ดังนั้นการตอบแบบสอบถามจะไม่กระทบต่อท่านและหน่วยงานแต่อย่างใด
4. แบบสอบถามในการทำวิจัยนี้มี 3 ส่วน คือ
 - ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ส่วนที่ 2 ทักษะที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา
 - ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นอื่นๆ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

นายคารม บัวผัน

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อที่ถูกต้องหรือตรงกับข้อความที่เป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ

() 21-30 ปี () 31-40 ปี
() 41-50 ปี () มากกว่า 50 ปี

3. วุฒิต่างการศึกษาสูงสุด

()ปริญญาเอก ()ปริญญาโท
()ปริญญาตรี ()อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. ประสบการณ์ในการทำงานในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่

() 1-3 ปี () 4-8 ปี
() 9-11 ปี () มากกว่า 11 ปี

5. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งด้านการบริหาร

() น้อยกว่า 1 ปี () 1-3 ปี
() 4-6 ปี () มากกว่า 6 ปี

6. ตำแหน่งทางการบริหารในปัจจุบัน

() อธิการบดี () รองอธิการบดี
() คณบดี () ผู้ช่วยคณบดี
() ผู้อำนวยการ () รองผู้อำนวยการ

แบบสอบถามสำหรับอาจารย์

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อที่ถูกต้องหรือตรงกับข้อความที่เป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ

() 21-30 ปี () 31-40 ปี
() 41-50 ปี () มากกว่า 50 ปี

3. วุฒิต่างการศึกษาสูงสุด

() ปริญญาเอก () ปริญญาโท
() ปริญญาตรี () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. ประสบการณ์ในการทำงานในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่

() 1-3 ปี () 4-8 ปี
() 9-11 ปี () มากกว่า 11 ปี

5. ตำแหน่งทางวิชาการ

() อาจารย์ () ผู้ช่วยศาสตราจารย์
() รองศาสตราจารย์ () ศาสตราจารย์

6. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่มหาวิทยาลัยจัดหรือไม่

() เคย () ไม่เคย เพราะ.....

7. การเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้งท่านอยู่ในสถานะใด

() อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม () กรรมการของกิจกรรมนั้น
() ผู้ร่วมกิจกรรม () อื่นๆ (โปรดระบุ)

แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อที่ถูกต้องหรือตรงกับข้อความที่เป็นจริงมากที่สุด

1. ขณะที่ท่านกำลังศึกษาอยู่ในขณะนี้ คือ

2. เพศ

() ชาย () หญิง

3. อายุ

() 18-20 ปี () 21-24 ปี
() 25-27 ปี () มากกว่า 27 ปี

4. ท่านกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่

() ปีที่ 1 () ปีที่ 2
() ปีที่ 3 () ปีที่ 4

5. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหรือไม่

() เคย () ไม่เคย เพราะ.....

6. การเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้งท่านอยู่ในสถานะใด

() สมาชิกชมรม
() กรรมการของกิจกรรม
() ผู้สังเกตการณ์
() ผู้ร่วมกิจกรรม
() อื่นๆ (โปรดระบุ)

ส่วนที่ 2 ทศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ในทัศนะ
ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

บทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่	การปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ						
1. มหาวิทยาลัยกำหนดให้มีหน่วยงานที่เด่นชัดในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการทำนุบำรุง และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมทุกปี						☐
2. การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับงานด้านการทำนุบำรุง และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ไว้ทุกปี เช่น การจัดพิธีไหว้ครู การแห่เทียนพรรษา						☐
3. การจัดสรรงบประมาณ อุปกรณ์ เวลา สถานที่และบุคลากร เพื่อการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นประจำทุกปี						☐
4. การเข้มงวดเกี่ยวกับระเบียบวินัย ความประพฤติและกิริยามารยาทของนักศึกษา						☐
5. การสร้างบรรยากาศที่ค้ำจุนทางศิลปวัฒนธรรมในสถานศึกษา เช่น การทักทายด้วยการไหว้ การเคารพผู้สูงอายุ โสกว่า การสวมผ้าไทย การรักษาความสะอาด						☐
6. การสนับสนุนให้อาจารย์และบุคลากรในมหาวิทยาลัยเป็นแบบอย่างที่ดี ในด้านความเป็นผู้นำทางศิลปวัฒนธรรม เช่น การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย						☐
7. การกำหนดระเบียบ ข้อปฏิบัติ คำขวัญ หรือคติเตือนใจให้นักศึกษายึดถือปฏิบัติ						☐
ด้านการเรียนการสอน						
1. การบรรจุหลักสูตรหรือรายวิชาที่เหมาะสมต่อการทำนุบำรุง ส่งเสริมและปลูกฝังค่านิยมด้านศิลปวัฒนธรรม						☐
2. การสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและการทำนุบำรุง และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในการเรียนการสอน						☐

บทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่	การปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
3. ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน มีการเน้นการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง						☐
4. การสนับสนุนให้มีกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม เช่น การบรรยายพิเศษหรือทัศนศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน						☐
5. การส่งเสริมการจัดกิจกรรม เพื่อการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในส่วนของกีฬาและนันทนาการ เช่น การละเล่นของไทย มวยไทย						☐
6. การส่งเสริมและการจัดกิจกรรม เพื่อการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในส่วนของการจัดนิทรรศการวันสำคัญทางศาสนา งานประเพณีต่างๆ						☐
7. การส่งเสริมและการจัดกิจกรรม เพื่อการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในส่วนการช่างฝีมือ เช่น การสาธิต การแกะสลัก เครื่องปั้นดินเผา						☐
8. การส่งเสริมและการจัดกิจกรรม เพื่อการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในส่วนของการสอนการอบรม มารยาท การแต่งกายแบบไทย						☐
ด้านการวิจัย						
1. การสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม						☐
2. ให้การสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยให้งบประมาณหรือผลตอบแทนด้านอื่นๆ						☐
3. การจัดให้มีโครงการงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม						☐
4. การสนับสนุนหรือการแปลเอกสารและตำราวิชาที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม						☐
5. การจัดอบรม สัมมนา เพื่อเสริมทักษะความรู้ เกี่ยวกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม						☐

บทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่	การปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
ด้านการบริการวิชาการ						
1. การเก็บรวบรวม รักษาวัตถุหรือหลักฐานอื่นๆ ที่มีความสำคัญทางศิลปวัฒนธรรมไว้เป็นหมวดหมู่ เพื่อให้ นักศึกษาหรือประชาชน ได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้า						☐
2. การสนับสนุนและเผยแพร่กิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม ผ่านสื่อสถานีวิทยุหรือสถานีโทรทัศน์						☐
3. การสนับสนุนและเผยแพร่กิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น การพิมพ์หนังสือและปฏิทินภาพ กิจกรรม						☐
4. การร่วมมือสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมกับภาครัฐบาล และเอกชนในการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง						☐
5. การจัดให้มีการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรม ระหว่างสถาบันและหน่วยงานอื่นๆ ในรูปแบบต่างๆ						☐
6. การสนับสนุนและเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกที่มีความรู้ ความสามารถ มาเป็นผู้บรรยายพิเศษด้านศิลปวัฒนธรรมใน สถาบัน						☐
7. การสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมเพื่อ เป็นการส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมแก่ชุมชน						☐
ด้านกิจกรรมนักศึกษา						
1. มหาวิทยาลัยกำหนดให้มีหน่วยงานที่เด่นชัด ในการ ควบคุม ดูแลการดำเนินการด้านกิจกรรมนักศึกษา						☐
2. การสนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสแสดง ความสามารถทางด้านศิลปวัฒนธรรม						☐
3. มีการดำเนินกิจกรรม โครงการด้านศิลปวัฒนธรรมภายใน มหาวิทยาลัย โดยมีนักศึกษาเป็นผู้นำกิจกรรม						☐
4. การเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โครงการด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมกับภาครัฐบาล ภาคเอกชน รวมทั้งชุมชน						☐

ผลการหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
มีหน่วยงานที่เด่นชัดในการจัด กิจกรรม	106.17	359.316	.617	.960
การกำหนดนโยบาย	105.47	359.637	.549	.960
การจัดสรร งบประมาณ.	106.00	351.448	.817	.958
ระเบียบวินัยนักศึกษา	105.60	376.455	.061	.962
บรรยากาศทางศิลปะฯ	106.20	356.303	.598	.960
สนับสนุนให้ อ./บ.เป็น แบบอย่างที่ดี	106.03	351.344	.694	.959
กำหนดระเบียบ	105.63	365.275	.394	.961
บรรจุหลักสูตร	105.97	352.240	.693	.959
สอดแทรกความรู้	105.93	358.202	.634	.959
เน้นการใช้ภาษาไทย	105.50	362.328	.505	.960
กิจกรรมพิเศษ	106.20	353.407	.682	.959
ส่งเสริมกิจกรรมกีฬา สันทนาการ	106.57	349.426	.705	.959
การจัดนิทรรศการ	106.13	353.706	.663	.959
การแข่งขันฝีมือ	106.83	343.316	.811	.958
การอบรมมารยาท แต่งกาย แบบไทย	106.50	340.259	.864	.958
สนับสนุนงานวิจัย	106.17	346.144	.771	.958
งบประมาณสนับสนุนงานวิจัย	106.30	354.838	.774	.959
จัดโครงการวิจัย	105.93	349.513	.803	.958
สนับสนุนการแปลเอกสาร ตำรา	106.30	346.838	.711	.959
จัดอบรม สัมมนา	106.20	351.752	.702	.959
เก็บรวบรวม ศิลป เป็น หมวดหมู่	105.70	357.734	.651	.959
เผยแพร่ผ่านวิทยุ โทรทัศน์	106.00	355.379	.659	.959

เผยแพร่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์	106.10	363.403	.499	.960
ร่วมมือภาครัฐ เอกชน	106.23	358.806	.616	.960
แลกเปลี่ยนระหว่างสถาบัน	106.03	354.033	.671	.959
สนับสนุนบุคคลภายนอกมา บรรยาย	106.17	356.282	.649	.959
จัดกิจกรรมเผยแพร่แก่ชุมชน	106.17	360.075	.629	.959
มีหน่วยงานที่เด่นชัดในการ ดูแลกิจกรรมนศ.	105.63	364.102	.487	.960
สนับสนุน นศ.ทางด้านศิลปะ	105.90	356.231	.666	.959
จัดกิจกรรม นศ.โดยมีนศ.เป็น ผู้นำ	105.90	358.438	.628	.959
เปิดโอกาสให้นศ.มีส่วนร่วมกับ ภาครัฐ เอกชน	105.97	358.999	.643	.959
มีงบประมาณสนับสนุนโครงการนศ.	106.03	357.068	.609	.960

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.961	32

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

0567 / 2559
7,9,59 .. 09.56
พริษฐ์

ที่ ศธ ๐๕๒๑.๑๐๘๐๐๓/ ๑๕๕

ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ๙๐๑๑๒

๑๖ มีนาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยหาดใหญ่

ด้วยนางคารม บัวหิ้น รหัสนักศึกษา ๕๒๑๐๕๒๑๕๐๖ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กำลังศึกษาวิจัยสารนิพนธ์เรื่อง "ทัศนคติที่มีต่อบทบาทด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ตามทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา" โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย กาญจนสุวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้หลักสูตรฯ ขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อให้นักศึกษารายนี้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับบุคลากรในหน่วยงานของท่าน ในกลุ่มผู้บริหาร จำนวน 26 คน กลุ่มอาจารย์ จำนวน 122 คน และกลุ่มนักศึกษา จำนวน 341 คน เพื่อนำแบบสอบถามดังกล่าวไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและเขียนรายงานผลการวิจัยต่อไป ทั้งนี้ นักศึกษาจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดเกี่ยวกับวัน เวลาที่จะทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

เรียน รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย

เพื่อโปรดพิจารณา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล ตั้งวัฒนา)

๘/4/๕๔

หัวหน้าภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์

(เรียน รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย)

0๕๒๑๐๕๒๑๕๐๖/ ขอความอนุเคราะห์ เก็บข้อมูล

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

โทร. ๐ ๗๕๒๘ ๗๗๘๘

โทรสาร ๐ ๗๕๒๘ ๗๗๘๘

๘/๔/๕๔

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล	นายคารม บัวผัน		
รหัสประจำตัวนักศึกษา	5210521506		
วุฒิการศึกษา			
วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา	
รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่	2547	
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน	เจ้าหน้าที่ฝ่ายนโยบายและแผน สำนักงานนโยบายและงบประมาณ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่		